

การประเมินโครงการเกษตรเศรษฐกิจพอเพียงในโรงเรียน กรณีศึกษาโรงเรียนเลิศปัญญา
สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษาชลบุรี เขต 3

การศึกษาค้นคว้าด้วยตนเอง เสนอเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา

หลักสูตรปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต

สาขาวิชาวิจัยและประเมินผลการศึกษา

กรกฎาคม 2559

ลิขสิทธิ์เป็นของมหาวิทยาลัยนเรศวร

อาจารย์ที่ปรึกษาและหัวหน้าภาควิชาการศึกษา ได้พิจารณาการศึกษาค้นคว้า
ด้วยตนเอง เรื่อง “การประเมินโครงการเกษตรเศรษฐกิจพอเพียงในโรงเรียน กรณีศึกษาโรงเรียน
เลิศปัญญา” สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชลบุรี เขต 3 เห็นสมควรรับเป็นส่วนหนึ่ง
ของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาวิจัยและประเมินผลการศึกษา
ของมหาวิทยาลัยนเรศวร

(ดร.สายฝน วิบูลรังสรรค์)
อาจารย์ที่ปรึกษา

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สิรินภา กิจเกื้อกูล)
หัวหน้าภาควิชาการศึกษา
กรกฎาคม 2559

ประกาศคุณูปการ

การศึกษาค้นคว้าเล่มนี้สำเร็จลุล่วงได้ด้วยความกรุณาของ ดร.สายฝน วิบูลย์รังสรรค์ อาจารย์ที่ปรึกษาการศึกษาค้นคว้าด้วยตนเองที่ได้กรุณาให้คำแนะนำ คำปรึกษาหารือ และข้อคิดเห็นที่เป็นประโยชน์ ตลอดจนช่วยแก้ไขข้อบกพร่องต่างๆ ด้วยความเอาใจใส่ และสนับสนุนให้กำลังใจแก่ผู้ศึกษามาโดยตลอดเวลาในทุกขั้นตอนของการศึกษาค้นคว้าด้วยตนเอง จึงขอกราบขอบพระคุณเป็นอย่างสูงในความกรุณาของอาจารย์มา ณ โอกาสนี้

ขอขอบพระคุณ นายสมพงษ์ บุญหาเกษมสุข นางอรพวรรณ ไทสุวรรณ นายราชันย์ ธีรธรรมศิริสกุล ศึกษาานิเทศก์กลุ่มส่งเสริมการศึกษาศาสนสถานศึกษาเอกชน สำนักงาน เขตพื้นที่ การศึกษามัธยมศึกษาชลบุรี เขต 3 นางอรพวรรณ ไทสุวรรณ นางสาวธิดา รุ่งไพบูลย์ฤทธิ ครูชำนาญการ โรงเรียนวังทองพิทยาคมและนางศรีสมร หมั่นแก้ว ครูเชี่ยวชาญ โรงเรียนวังทองพิทยาคม ด้านความถูกต้องของเนื้อหา รูปแบบ และความเหมาะสมของภาษา ที่เป็นผู้เชี่ยวชาญ ในการตรวจเครื่องมือในการศึกษาค้นคว้าด้วยตนเองนี้ ให้สำเร็จได้อย่างสมบูรณ์

ขอขอบพระคุณผู้อำนวยการ คณะครูและนักเรียน โรงเรียนเลิศปัญญา ที่ได้สละเวลาอันมีค่าให้ข้อมูลที่เป็นประโยชน์ด้วยความเต็มใจยิ่ง ทำให้ผู้ศึกษา มีกำลังใจ และแรงจูงใจที่จะดำเนินการศึกษาค้นคว้าด้วยตนเองให้เสร็จสมบูรณ์

คุณประโยชน์อันพึงมีจากการศึกษาค้นคว้าด้วยตนเองเล่มนี้ ผู้ศึกษาขออุทิศ แต่ผู้มีพระคุณทุกๆ ท่าน และหวังเป็นอย่างยิ่งว่า การศึกษาค้นคว้าด้วยตนเองเล่มนี้ จะเป็นข้อมูลสารสนเทศ สามารถนำไปปรับใช้ในการวางแผนการจัดทำโครงการ เพื่อพัฒนารูปการประเมินโครงการในด้านอื่นๆ ทั้งในระดับโรงเรียนและระดับเขตพื้นที่การศึกษาที่ดีต่อไป

วิไลกุล บุญช่วยสุข

ชื่อเรื่อง	การประเมินโครงการเกษตรเศรษฐกิจพอเพียงในโรงเรียน กรณีศึกษาโรงเรียนเลิศปัญญา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษาชลบุรี เขต 3
ผู้ศึกษาค้นคว้า ที่ปรึกษา	วิไลกุล บุญช่วยสุข ดร.สายฝน วิบูลรังสรรค์
ประเภทสารนิพนธ์	การศึกษาค้นคว้าด้วยตนเอง กศ.ม. สาขาวิชาวิจัยและ ประเมินผลการศึกษา, มหาวิทยาลัยนเรศวร, 2558
คำสำคัญ	ประเมินโครงการ เกษตรเศรษฐกิจพอเพียง

บทคัดย่อ

การประเมินครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อประเมินโครงการเกษตรเศรษฐกิจพอเพียงในโรงเรียน กรณีศึกษาโรงเรียนเลิศปัญญาสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชลบุรี เขต 3 โดยประยุกต์ใช้รูปแบบการประเมินเชิงระบบ ซึ่งมีส่วนประกอบสำคัญ 3 ส่วน ดังนี้ 1) ด้านปัจจัยนำเข้า 2) ด้านกระบวนการ 3) ด้านผลผลิต แหล่งข้อมูล ได้แก่ ผู้อำนวยการโรงเรียน จำนวน 1 คน ครูที่มีหน้าที่รับผิดชอบในโครงการเกษตรเศรษฐกิจพอเพียง จำนวน 10 คน นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 จำนวน 15 คน ผู้ปกครองของนักเรียนที่เข้าร่วมโครงการ จำนวน 15 คน เครื่องมือที่ใช้ในการประเมิน ได้แก่ แบบบันทึก แบบสัมภาษณ์ แบบสอบถามมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ และ แบบทดสอบ วิเคราะห์ข้อมูลโดยการวิเคราะห์ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ยและค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน การวิเคราะห์ข้อมูลเชิงคุณภาพโดยวิเคราะห์สรุปเป็นความเรียง

ผลการประเมินพบว่า

1. ผลการประเมินด้านปัจจัยนำเข้า(Input) ของโครงการ

1.1 ด้านงบประมาณ ผลการประเมินในภาพรวมของงบประมาณส่วนใหญ่ มีความเพียงพอใน 2 กิจกรรม คือ การผลิตปุ๋ยชีวภาพและสารกำจัดแมลง การปลูกผักปลอดสารพิษ ส่วนในกิจกรรมการเลี้ยงปลาเพื่อบริโภคพบว่างบประมาณนั้นยังไม่เพียงพอ

1.2 ด้านวัสดุ อุปกรณ์ ผลการประเมินในภาพรวม พบว่า มีความเพียงพอและเหมาะสมมีสภาพพร้อมต่อการใช้งานในทุกกิจกรรมการเรียนรู้

1.3 ด้านบุคลากร ผลการประเมินในภาพรวม พบว่าครูที่มีหน้าที่รับผิดชอบในแต่ละกิจกรรมฐานการเรียนรู้มีจำนวนเพียงพอกับผู้ร่วมทำกิจกรรมในแต่ละฐาน และคุณสมบัติ

เหมาะสมกับฐานที่ตนเองรับผิดชอบ โดยมีความรู้ความสามารถ มีการถ่ายทอดความรู้ที่มีกับผู้เข้าร่วมกิจกรรมได้เป็นอย่างดี

1.4 ด้านสถานที่ผลการประเมินในภาพรวม พบว่า สถานที่ที่ใช้ในการจัดกิจกรรม มีความเหมาะสมและเพียงพอใน 2 กิจกรรม คือ ผลิตปุ๋ยชีวภาพและสารกำจัดแมลง และการปลูกผักปลอดสารพิษ ยกเว้นในกิจกรรมฐานการเรียนรู้การเลี้ยงปลาเพื่อบริโภค

2. ผลการประเมินด้านกระบวนการความเหมาะสมของการวางแผนการดำเนินงาน โดยภาพรวมมีการวางแผนที่ความเหมาะสม โดยมีการแต่งตั้งคณะกรรมการ มีการวางแผนในการดำเนินการในแต่ละกิจกรรมของโครงการ โดยครูเข้ามามีส่วนร่วมในการวางแผน มีการแบ่งบทบาทหน้าที่อย่างชัดเจนออกเป็นฝ่ายต่างๆ ได้แก่ ฝ่ายงบประมาณ ฝ่ายแผนงาน ฝ่ายดำเนินงาน และฝ่ายอาคาร สถานที่ ซึ่งแต่ละฝ่ายแทรกอยู่ในทุกกิจกรรมที่จัดทำขึ้น นักเรียนได้ลงมือปฏิบัติกิจกรรมในแต่ละฐานด้วยตนเอง โดยมีครูเป็นผู้ดูแลในการทำกิจกรรมการเรียนรู้ทั้ง 3 กิจกรรม ในส่วนความเหมาะสมของการดำเนินงานในการจัดกิจกรรมนั้น ทั้ง 2 แหล่งข้อมูลพบว่าความคิดเห็นอยู่ในระดับมากในทุกกิจกรรม

3. ผลการประเมินด้านผลผลิตของโครงการ

3.1 ความรู้ความเข้าใจในเรื่องเศรษฐกิจพอเพียงของนักเรียน พบว่า มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 14.40 คิดเป็นร้อยละ 72 ซึ่งไม่ผ่านเกณฑ์การประเมิน

3.2 นักเรียนมีทักษะในการปฏิบัติกิจกรรมเศรษฐกิจพอเพียง พบว่า มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 8.87 คิดเป็นร้อยละ 88.67 ซึ่งผ่านเกณฑ์การประเมิน

3.3 ผู้ปกครองมีความรู้ความเข้าใจในเรื่องเศรษฐกิจพอเพียง การผลิตปุ๋ยชีวภาพและสารกำจัดแมลง พบว่ามีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 13.60 คิดเป็นร้อยละ 68 ซึ่งไม่ผ่านเกณฑ์การประเมิน

3.4 ความพึงพอใจในผลผลิตของโครงการ พบว่า ความพึงพอใจในผลผลิตทุกแหล่งข้อมูล โดยนักเรียนและผู้ปกครองมีความพึงพอใจในระดับมาก ด้านผลการสัมภาษณ์ผู้อำนวยการและครูมีผลความพึงพอใจในด้านประโยชน์ที่เกิดกับตัวนักเรียนเอง

Thesis Title THE EVALUATION OF THE PROJECT SUFFICIENCY IN AGRICULTURE IN SCHOOL IN CASE STUDY OF LERTPANYA SCHOOL CHONBUREE PRIMARY EDUCATION SERVICE AREA OFFICE 3

Author Wilaikoon Boonchuaisuk

Advisor Saifon Vibulrangson, Ph.D.

Academic Paper Independent Study M.Ed. in Educational Research and Evaluation, Naresuan University, 2015

Keywords Project Evaluation, Agricultural Sufficiency Economy

ABSTRACT

This evaluation is intended to assess the sufficiency of the School of Agriculture. Case Study Lertpanya Office of Elementary Education Bachelor's 3 by applying valuation model systems. The three major components of the input 1 input 2. process 3. product The output sources including director of one of the school teachers who are responsible for the agricultural economy of just 15 students Prathom Suksa 6 of 15 parents of students participating, 15 were used to evaluate and record interviews and scales 5 and the test data were analyzed by analysis of percentage. The mean and standard deviation by comparing criteria. The qualitative data analysis was then compared to a sort of quality criteria in the evaluation

The results showed that

1. Evaluation of the inputs (Input) of the project.

1.1 The Budget Evaluated the overall adequacy of the budget is mainly in two activities is the production of fertilizer and pesticide. Growing vegetables In the event of fish consumption found that the budget is not enough.

1.2 The materials The overall assessment of the material from the store were found to be adequate and appropriate to the conditions in each learning activity. When a defective device has been available to repair it.

1.3 personnel The overall assessment of the personnel that teachers are responsible for each activity based learning with a sufficient number of participants in each of the activities. And teachers are responsible for each base that is appropriate to base yourself for a better efficacy. The transfer of knowledge with the participants as well. Because teachers are responsible for each of the individual is trained. Just before this story already.

1.4 The Place The results as a whole Location-related activities in the learning it. Are appropriate and sufficient in 2nd Gig is a natural fertilizer and bio-pesticide and plant vegetables. Except in the event base to learn to fish for consumption, inadequate and unsuitable.

2. Results of the evaluation process, the suitability of the planned operation. The overall plan is appropriate. The committee It is planned to implement the project activities. The teachers took part in the planning. There is a clear division of roles into various departments, including the Department of Budget Planning Department and Building Department, where each party inserts in all the activities prepared. Students can practice activities in each database manually. The teacher is supervised activities in learning activities in all three of the appropriateness of operations in the event that the two sources of information found on the high level of activity.

3. The results of the project output.

3.1 Knowledge and understanding of the sufficiency of the students showed an average of 14.40 percent, 72. Which did not pass the evaluation criteria

3.2 Students with the skills to practice economic activities that have an average of 8.87 per cent 88.67. The criteria for evaluation

3.3 Parents have a deep knowledge of the sufficiency economy. Production of bio-fertilizer and pesticide found to have an average of 13.60 percent, 68. Which did not pass the evaluation criteria

3.4 Satisfied with the output of the project found that satisfaction in all productive resources. Students and parents were satisfied with the high level. The results

of the interviews Director and teacher satisfaction with the resulting benefit to the students themselves.

สารบัญ

บทที่	หน้า
1 บทนำ.....	1
ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา.....	1
วัตถุประสงค์ของการประเมินโครงการ.....	3
ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ.....	3
ขอบเขตของการประเมินโครงการ.....	3
นิยามศัพท์.....	5
2 เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	7
โครงการเกษตรเศรษฐกิจพอเพียงในโรงเรียน.....	8
การเขียนโครงการ.....	13
ทฤษฎีและแนวคิดเกี่ยวกับการประเมินโครงการ.....	16
ความหมายและความสำคัญของการบริหารโครงการ.....	28
ขั้นตอนการประเมินโครงการ.....	34
งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	38
3 วิธีดำเนินการประเมินโครงการ.....	44
แหล่งข้อมูล.....	44
วิธีการประเมิน.....	45
การสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการประเมิน.....	49
การเก็บรวบรวมข้อมูล.....	51
การวิเคราะห์ข้อมูล.....	51
สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล.....	51

สารบัญ (ต่อ)

บทที่	หน้า
4 ผลการวิเคราะห์.....	56
ตอนที่ 1 ผลการประเมินด้านปัจจัยนำเข้าของโครงการ ได้แก่ ความเพียงพอและ ความเหมาะสมของงบประมาณ วัสดุ อุปกรณ์ บุคลากร และสถานที่ โดยการสัมภาษณ์.....	56
ตอนที่ 2 ผลการประเมินด้านกระบวนการของโครงการ ได้แก่ ความเหมาะสม ของการวางแผนการดำเนินงาน ความเหมาะสมในการดำเนินงาน โดยการสัมภาษณ์.....	62
ตอนที่ 3 ผลการประเมินด้านผลผลิต.....	69
5 บทสรุป.....	76
ผลการวิเคราะห์เพื่อตอบวัตถุประสงค์การศึกษาค้นคว้า.....	76
อภิปรายผล	78
ข้อเสนอแนะ.....	80
บรรณานุกรม.....	81
ภาคผนวก.....	82
ประวัติผู้วิจัย.....	82

สารบัญตาราง

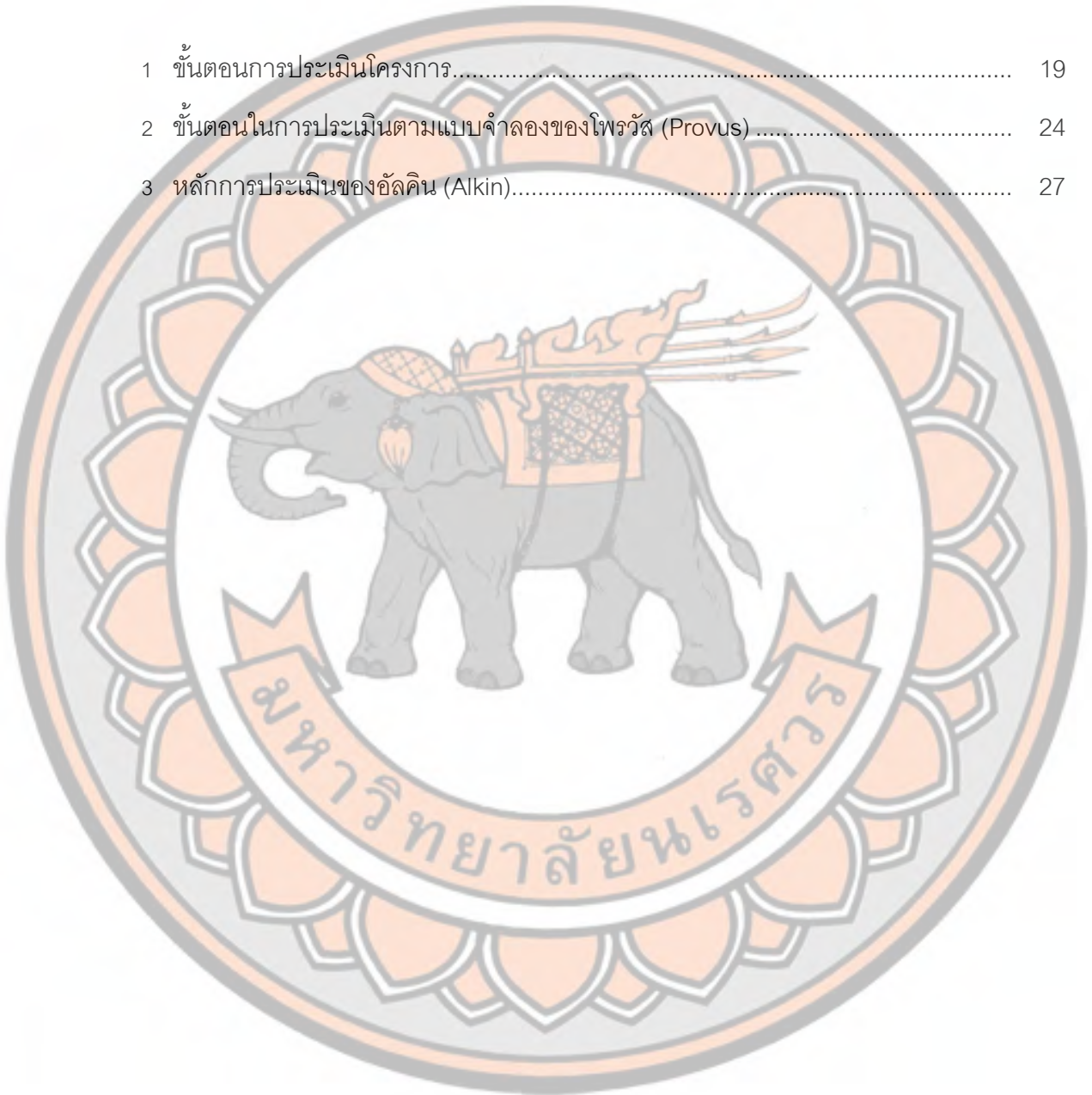
ตาราง	หน้า
1 แสดงองค์ประกอบของลักษณะของโครงการที่ดี	17
2 แสดงผลการสรุป การหาค่าเฉลี่ย และค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ด้านกระบวนการ ตาม ความคิดเห็นของนักเรียน ครู และผู้ปกครอง	54
3 แสดงผลการสรุป การหาค่าเฉลี่ย และค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ด้านกระบวนการ ตามความคิดเห็นของนักเรียน ครู และผู้ปกครอง	63
4 ความเหมาะสมของการดำเนินการจัดกิจกรรมการปลูกผักปลอดสารพิษ ของนักเรียน และ ครู	66
5 ความเหมาะสมของการดำเนินการจัดกิจกรรมการเลี้ยงปลาเพื่อบริโภค ของนักเรียน และ ครู	67
6 ผลความรู้ความเข้าใจในเรื่องเศรษฐกิจพอเพียงของนักเรียน (คะแนนเต็ม 20 คะแนน)	69
7 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และร้อยละ ของทักษะในการปฏิบัติงาน ทางด้าน กิจกรรมเกษตรเศรษฐกิจพอเพียง ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนเลิศปัญญา (N = 15) คะแนนเต็ม 10 คะแนน	70
8 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และร้อยละ ด้านความรู้ความเข้าใจเศรษฐกิจพอเพียง การผลิตปุ๋ยชีวภาพและสารกำจัดแมลงของผู้ปกครอง (N = 15) คะแนนเต็ม 20 คะแนน	71
9 แสดงค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน จากการวัดความพึงพอใจต่อผลผลิต ของโครงการ	72
10 แสดงค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน จากการวัดความพึงพอใจต่อผลผลิต ของโครงการเกษตรเศรษฐกิจพอเพียงในโรงเรียนของผู้ปกครอง	74

สารบัญภาพ

ภาพ

หน้า

1	ขั้นตอนการประเมินโครงการ.....	19
2	ขั้นตอนในการประเมินตามแบบจำลองของโพรวัส (Provus)	24
3	หลักการประเมินของอัลคิน (Alkin).....	27

บทที่ 1

บทนำ

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

กระทรวงศึกษาธิการมีนโยบายให้นำพระราชดำริการดำเนินงานเกษตรทฤษฎีใหม่ เศรษฐกิจพอเพียงมาบูรณาการเข้าไปในหลักสูตรการเรียนรู้อุ้เพื่อให้สถานศึกษาได้นำหลักการและแนวคิดไปจัดกิจกรรมการเรียนรู้อุ้โดยสอดแทรกหรือบูรณาการเข้าไปในการเรียนการสอนตามปกติ ซึ่งแนวการจัดการเรียนรู้อุ้เกษตรแบบเศรษฐกิจพอเพียงมี 6 ขั้นตอน คือ 1) ศึกษารายละเอียดเกษตรทฤษฎีใหม่ 2) วิเคราะห์สภาพของสถานศึกษา 3) ศึกษาวิเคราะห์หลักสูตรที่เอื้อต่อการดำเนินงานเกษตรทฤษฎีใหม่ 4) ศึกษาแนวการจัดการเรียนรู้อุ้แบบเศรษฐกิจพอเพียง 5) ดำเนินงานจัดการเรียนรู้อุ้ และ 6) ติดตามประเมินผลและรายงาน (กรมวิชาการ, 2542, หน้า 52-84) และสำหรับการจัดการศึกษาในโรงเรียนสังกัดการศึกษาขั้นพื้นฐานได้กำหนดยุทธศาสตร์การจัดการศึกษาที่สนับสนุน ส่งเสริม ให้มีการขับเคลื่อนปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงสู่สถานศึกษา โดยได้ประสานความร่วมมือ กับสำนักทรัพย์สินส่วนพระมหากษัตริย์และกระทรวงศึกษาธิการ และได้รับความอนุเคราะห์เนื้อหาสาระของเอกสารตัวอย่าง หน่วยการเรียนรู้ปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงจากโครงการวิจัยเศรษฐกิจพอเพียง เพื่อเป็นแนวทางในการบูรณาการปรับใช้สำหรับการจัดการเรียนการสอน ให้สอดคล้องกับบริบทของแต่ละท้องถิ่น (กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น, 2550)

เนื่องจากทางสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาลบุรี เขต 3 ได้มีนโยบายให้ทางโรงเรียนจัดกิจกรรมเกี่ยวกับเศรษฐกิจพอเพียง ดังนั้นทางโรงเรียนเล็งปัญหา จึงได้จัดทำโครงการเกษตรเศรษฐกิจพอเพียง ขึ้นในปีการศึกษา 2557 ซึ่งในปีการ 2557 นั้นได้มีการจัดกิจกรรมเพียง 1 กิจกรรมเท่านั้นคือ การปลูกผักปลอดสารพิษ และกลุ่มเป้าหมายคือ นักเรียน จำนวน 5 คน และครู จำนวน 1 คน โดยครูเจ้าของโครงการเป็นผู้ดำเนินงานต่างๆ และมีการประเมินผลโดยการประเมินความพึงพอใจเมื่อเสร็จสิ้นกิจกรรม กับนักเรียนเพียงอย่างเดียว และรายงานผลต่อผู้บริหารเวลานี้ได้ครบรอบ 1 ปีการศึกษาแล้ว ซึ่งจากการดำเนินงานที่ผ่านมาพบว่า มีการประเมินความพึงพอใจโดยใช้วิธีเครื่องมือที่ใช้เป็นแบบสอบถามความพึงพอใจแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) 5 ระดับความเห็น เมื่อกิจกรรมสิ้นสุดลงแล้ว

เนื่องจากในปีการศึกษา 2558 ได้มีการจัดโครงการขึ้นทางผู้รับผิดชอบโครงการได้มีการจัดกิจกรรมเพิ่มอีก 2 กิจกรรม คือ การผลิตปุ๋ยชีวภาพและสารกำจัดแมลง และการเลี้ยงปลา เพื่อบริโภค กลุ่มเป้าหมายที่เข้าร่วมโครงการเกษตรเศรษฐกิจพอเพียงในโรงเรียน คือ นักเรียน

จำนวน 15 คน ผู้ปกครอง จำนวน 15 คน โดยมีวัตถุประสงค์ 1) เพื่อให้นักเรียนมีความรู้ความเข้าใจและมีทักษะทางด้านกิจกรรมเกษตรเศรษฐกิจพอเพียง 2) เพื่อให้ผู้ปกครองนักเรียนมีความรู้ความเข้าใจในการผลิตปุ๋ยชีวภาพและสารกำจัดแมลงและ 3) เพื่อให้นักเรียน ครู ผู้อำนวยการโรงเรียน ผู้ปกครองมีความพึงพอใจในโครงการเกษตรเศรษฐกิจพอเพียง

การที่จะทราบว่าโครงการที่ได้ดำเนินการไปแล้วบรรลุวัตถุประสงค์มากน้อยเพียงไรหรือการจะได้ตัดสินใจดำเนินโครงการต่อไปในปีการศึกษาหรือปีงบประมาณหน้าอีกหรือไม่ สิ่งหนึ่งที่จะช่วยให้ได้คำตอบ คือการประเมินโครงการเพราะการประเมินโครงการเป็นการตรวจสอบการดำเนินงานทั้งหมดในทุกขั้นตอนของการทำงานโดยเฉพาะอย่างยิ่งด้านกระบวนการและผลผลิตที่เกิดขึ้นซึ่งมีรูปแบบของโมเดลการประเมินที่หลากหลายโดยผู้ศึกษามีรูปแบบการประเมินเชิงระบบเป็นเครื่องมือที่ช่วยให้สามารถกำหนดกรอบการทำงานได้อย่างมีประสิทธิภาพ และสามารถมองเห็น กระบวนการทำงานทั้งหมดตั้งแต่ต้นจนจบส่งเสริมการทำงานเป็นทีมเนื่องจากสามารถสื่อสารกระบวนการทำงานทุกขั้นตอนกับทีมงานได้ชัดเจน ซึ่งทำให้สามารถ อธิบายหรือแสดงความคิดเห็นในเรื่องต่างๆ ในมุมมองที่กว้าง ทำให้มองเห็นสิ่งที่เกิดขึ้นหรือ สิ่งที่กำลังปฏิบัติอยู่ ความผิดพลาดต่างๆ และปัญหา ที่เกิดจากระบบ จะทำให้สามารถมองเห็นได้ชัดเจน และหาวิธีแก้ไขได้ถูกต้องทันทั่วทั้งที่ ซึ่งเป็นผลดีทั้งในระยะสั้นและระยะยาวทำให้การทำงานเป็น ไปอย่างมีประสิทธิภาพ คือ มีความถูกต้อง ประหยัดค่าใช้จ่าย ทันตามเวลาที่กำหนดและสอดคล้องกับเป้าหมายที่กำหนดไว้องค์ประกอบในระบบ ประกอบด้วยส่วนสำคัญ 3 ส่วน ดังนี้ปัจจัยนำเข้า (Input) อาจได้แก่ วัสดุ อุปกรณ์ วัตถุดิบ แรงงาน เงินทุนทรัพยากรต่างๆ รวมไปถึงเวลาและสถานที่ กระบวนการ (Process) ได้แก่ เทคนิควิธี ขั้นตอนการดำเนินงานต่างๆ ตั้งแต่ต้นจนจบผลที่ได้รับหรือผลผลิต (Product) เป็นผลที่ได้รับจากปัจจัยนำเข้าและกระบวนการทั้งหมด ผลผลิตเป็นสิ่งที่ต้องการในขั้นสุดท้ายของระบบ (อัญชลี ธรรมะวิสิฎฐ์, 2552)

เนื่องจากโครงการเกษตรเศรษฐกิจพอเพียงเป็นโครงการที่มีความสำคัญและได้ดำเนินการเมื่อปีงบประมาณ 2557 ซึ่งมีการประเมินเพียงแค่ความพึงพอใจโดยใช้เครื่องมือที่ใช้เป็นแบบสอบถามที่เป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) 5 ระดับ กับนักเรียนเท่านั้นเมื่อกิจกรรมสิ้นสุดลงแล้ว จึงทำให้ไม่ได้รับข้อมูลสารสนเทศในกิจกรรมเท่าที่ควร ดังนั้นผู้ประเมินจึงสนใจที่จะประยุกต์ใช้รูปแบบการประเมินเชิงระบบ เนื่องจากโครงการนี้ได้มีการดำเนินการมาแล้วและสิ้นสุดไปแล้ว และผู้ประเมินไม่ได้ประเมินไปพร้อมกับการดำเนินโครงการ ตามรูปแบบการประเมินแบบซีบีพี(CIPP Model)เนื่องด้วยโครงการนี้เกิดจากความต้องการของเขตพื้นที่การศึกษาและของโรงเรียนอยู่แล้ว ผู้ประเมินจึงไม่ได้ประเมินด้านบริบท ดังนั้นผู้ประเมินจึงเลือก

ประเมินเพียง 3 ด้าน คือ ปัจจัยนำเข้า กระบวนการและผลผลิต เพื่อค้นหาสารสนเทศมาใช้พัฒนาปรับปรุงการดำเนินงานโครงการให้เกิดประสิทธิภาพและประสิทธิผล

วัตถุประสงค์ของการประเมินโครงการ

เพื่อประเมินประสิทธิภาพโครงการเกษตรเศรษฐกิจพอเพียงในโรงเรียน ของโรงเรียน เลิศปัญญา โดยมีมุ่งประเมิน 3 ด้าน กล่าวคือ

1. เพื่อประเมินความเหมาะสมด้านปัจจัยนำเข้าของโครงการ เกี่ยวกับ ด้านบุคลากร งบประมาณ วัสดุอุปกรณ์ และสถานที่
2. เพื่อประเมินกระบวนการของโครงการ ด้านการเตรียมการ การดำเนินการปฏิบัติ กิจกรรม การประเมินผล และการสรุปรายงานผล
3. เพื่อประเมินผลผลิตของโครงการเกี่ยวกับ 1) ความรู้ความเข้าใจในเรื่องเศรษฐกิจพอเพียง 2) ทักษะของนักเรียนทางด้านกิจกรรมเกษตรเศรษฐกิจพอเพียง 3) ผู้ปกครองมีความรู้ความเข้าใจในเรื่องเศรษฐกิจพอเพียงการผลิตปุ๋ยชีวภาพและสารกำจัดแมลง 4) ความพึงพอใจของนักเรียน ครู ผู้อำนวยการโรงเรียน ผู้ปกครองต่อผลผลิตของโครงการ

ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

ได้สารสนเทศด้านความเหมาะสมด้านปัจจัยนำเข้า ด้านกระบวนการ และด้านผลผลิตเพื่อนำไปสู่ การปรับปรุงพัฒนาโครงการที่มีความเหมาะสมยิ่งขึ้น ในปีการศึกษาต่อไป

ขอบเขตของการประเมินโครงการ

การประเมินครั้งนี้ เป็นการประเมินโครงการเกษตรเศรษฐกิจพอเพียงในโรงเรียน ของโรงเรียนเลิศปัญญา สังกัดเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา เขต 3 จังหวัดชลบุรี โดยมีขอบเขต ในการประเมินดังนี้

1. ขอบเขตด้านประเด็นการประเมิน

1.1 การประเมินปัจจัยนำเข้า (Input Evaluation) ประเมินเกี่ยวกับความเหมาะสมของทรัพยากรการผลิตด้าน

1.1.1 บุคลากร

1.1.2 งบประมาณ

1.1.3 วัสดุอุปกรณ์

1.1.4 สถานที่

2. การประเมินกระบวนการ (Process Evaluation) ประเมินเกี่ยวกับความเหมาะสม
ด้านกระบวนการดำเนินการ

2.1 ความเหมาะสมของการวางแผนการดำเนินงาน

2.2 ความเหมาะสมของการดำเนินการจัดกิจกรรม ดังนี้ 1) กิจกรรมฐานการเรียนรู้
ปุ๋ยชีวภาพและสารกำจัดแมลง 2) กิจกรรมฐานการเรียนรู้ การปลูกผักปลอดสารพิษ และ
3) กิจกรรมฐานการเรียนรู้การเลี้ยงปลาเพื่อบริโภค

3. การประเมินผลผลิต (Product Evaluation) ประเมินเกี่ยวกับผลสัมฤทธิ์ของโครงการ
ในด้านต่าง ๆ ดังนี้

3.1 ความรู้ความเข้าใจของนักเรียนในเรื่องเศรษฐกิจพอเพียง ทักษะทางด้าน
กิจกรรมเกษตรเศรษฐกิจพอเพียง

3.2 ความรู้ความเข้าใจของผู้ปกครอง ในเรื่องเศรษฐกิจพอเพียงการผลิตปุ๋ยชีวภาพ
และสารกำจัดแมลง

3.3 ความพึงพอใจของนักเรียนครู ผู้อำนวยการโรงเรียนและของผู้ปกครองต่อ
ผลผลิตที่ได้จากโครงการ

2. แหล่งข้อมูล

แหล่งข้อมูลที่ใช้ในการประเมินประกอบด้วย

2.1 แหล่งข้อมูลของการประเมินโครงการครั้งนี้ ประกอบด้วย

2.2 ผู้อำนวยการโรงเรียนโรงเรียนเลิศปัญญาจำนวน 1 คน

2.3 ครูที่ทำหน้าที่รับผิดชอบในการดำเนินงานตามโครงการเกษตรเศรษฐกิจพอเพียง
ในโรงเรียนปีการศึกษา 2558 โรงเรียนเลิศปัญญา จำนวน 10 คน

2.4 นักเรียนที่เข้าร่วมโครงการเกษตรเศรษฐกิจพอเพียง ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ปี
การศึกษา 2558 โรงเรียนเลิศปัญญา จำนวน 15 คน

2.5 ผู้ปกครองนักเรียนที่เข้าร่วมโครงการเกษตรเศรษฐกิจพอเพียงชั้นประถมศึกษา
ปีที่ 6 ปีการศึกษา 2558 โรงเรียนเลิศปัญญา จำนวน 15 คน

2.6 แหล่งข้อมูลที่เป็นเอกสาร ได้แก่ แบบบันทึกคะแนน รายงานการประชุม

3. ระยะเวลาการประเมินโครงการ

วันที่ 16 พฤษภาคม 2558 ถึง 31 มีนาคม 2559

นิยามศัพท์

1. **โครงการเกษตรเศรษฐกิจพอเพียงในโรงเรียน** หมายถึง โครงการในแผนงาน ฝ่ายวิชาการของโรงเรียนเลิศปัญญา สังกัดเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา เขต 3 จังหวัดชลบุรี ซึ่งดำเนินโครงการในปีการศึกษา 2558 โดยใช้เวลาประเมินโครงการในช่วง เดือนพฤษภาคม 2558 ถึงเดือนมีนาคม 2559

2. **การประเมินโครงการ** หมายถึง กระบวนการเก็บรวบรวมและการวิเคราะห์ข้อมูลต่างๆ จากการปฏิบัติงานตามโครงการอย่างเป็นระบบ จนทำให้ทราบจุดเด่น จุดด้อย ปัญหาและอุปสรรคของโครงการเกษตรเศรษฐกิจพอเพียงในโรงเรียน ของโรงเรียนเลิศปัญญา ว่ามีจุดใดควรแก้ไขอย่างไรหรือไม่ การดำเนินงานนั้นบรรลุ เป้าหมายหรือวัตถุประสงค์ที่ตั้งไว้มากน้อยเพียงใด คุ่มค่ากับการลงทุนหรือไม่ และดำเนินแก้ไขปรับปรุงโครงการได้ทันเวลาที่ ซึ่งจะนำไปสู่การปฏิบัติและปรับปรุงแก้ไขโครงการ เพื่อดำเนินการทั้งในปัจจุบันและอนาคต โดยประเมินโครงการรายด้านดังนี้

2.1 **การประเมินปัจจัยนำเข้า** หมายถึง การประเมินความเหมาะสมของทรัพยากร ได้แก่ บุคลากรผู้รับผิดชอบโครงการ งบประมาณ วัสดุอุปกรณ์ สถานที่ดำเนินงานของโครงการเกษตรเศรษฐกิจพอเพียงในโรงเรียน วัดได้จาก การสัมภาษณ์

2.2 **การประเมินกระบวนการ** หมายถึง การประเมินความเหมาะสมของกระบวนการดำเนินการ ด้านการวางแผน การดำเนินการจัดกิจกรรม วัดได้จาก แบบสอบถาม ชนิดมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ ที่ผู้ประเมินสร้างขึ้นและจากการสัมภาษณ์

2.3 **การประเมินผลผลิต** หมายถึง การประเมินระดับคุณภาพของนักเรียน ด้านความรู้ความเข้าใจในเรื่องเศรษฐกิจพอเพียง ทักษะทางกิจกรรมเกษตรเศรษฐกิจพอเพียง ความรู้ความเข้าใจของผู้ปกครองในเรื่องเศรษฐกิจพอเพียง การผลิตปุ๋ยชีวภาพและสารกำจัดแมลงความพึงพอใจของนักเรียน ความพึงพอใจของผู้บริหารโรงเรียน ครู และผู้ปกครองที่มีต่อผลผลิตของโครงการเกษตรเศรษฐกิจพอเพียงในโรงเรียน เครื่องมือที่ใช้วัดได้แก่ แบบทดสอบความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับเศรษฐกิจพอเพียง แบบทดสอบความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการผลิตปุ๋ยชีวภาพและสารกำจัดแมลง แบบสอบถาม แบบบันทึกการสังเกตทักษะการปฏิบัติงานของนักเรียน แบบสัมภาษณ์และแบบวัดความพึงพอใจต่อผลผลิต เป็นแบบสอบถามชนิดมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ ที่ผู้ประเมินสร้างขึ้น และจากการสัมภาษณ์

3. **นักเรียน** หมายถึง ผู้ที่เข้าร่วมโครงการเกษตรเศรษฐกิจพอเพียง ที่เรียนอยู่ในชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ปีการศึกษา 2558 ของโรงเรียนเลิศปัญญา

4. **ผู้ปกครอง** หมายถึง ผู้ปกครองนักเรียน ที่มีบุตรหลานเรียนหนังสืออยู่ในชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนเลิศปัญญา ที่มีส่วนร่วมในโครงการเกษตรเศรษฐกิจพอเพียงปีการศึกษา 2558

5. **ครู** หมายถึง ผู้ที่มีหน้าที่รับผิดชอบในการดำเนินงานตามโครงการเกษตรเศรษฐกิจพอเพียงในโรงเรียนได้แก่ ครูที่มีหน้าที่จัดการเรียนการสอนอยู่ในชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ปีการศึกษา 2558 ของโรงเรียนเลิศปัญญา

6. **กิจกรรมเกษตรเศรษฐกิจพอเพียง** หมายถึง การดำเนินการจัดการเรียนรู้ตามแผนงาน/กิจกรรม 3 กิจกรรม ได้แก่

6.1 กิจกรรมที่ 1 ผลิตปุ๋ยชีวภาพและสารกำจัดแมลง

6.2 กิจกรรมที่ 2 ปลูกผักปลอดสารพิษ

6.3 กิจกรรมที่ 3 การเลี้ยงปลาตู้เพื่อบริโภค

7. **ความพึงพอใจของนักเรียน** หมายถึง ความรู้สึกหรือความคิดเห็นที่ดีในด้านสิ่งที่นักเรียนได้ประโยชน์ ความรู้ความเข้าใจในเศรษฐกิจพอเพียง ทักษะในการปฏิบัติงานที่มีต่อโครงการเกษตรเศรษฐกิจพอเพียงในโรงเรียน

8. **ความพึงพอใจของครู** หมายถึง ความรู้สึกหรือความคิดเห็นที่ดีของผู้บริหารโรงเรียนต่อผลผลิตที่เกิดขึ้นของโครงการเกษตรเศรษฐกิจพอเพียงในโรงเรียน

9. **ความพึงพอใจของผู้บริหารโรงเรียน** หมายถึง ความรู้สึกหรือความคิดเห็นที่ดีของผู้บริหารโรงเรียนต่อผลผลิตที่เกิดขึ้นของโครงการเกษตรเศรษฐกิจพอเพียงในโรงเรียน

10. **ความพึงพอใจของผู้ปกครอง** หมายถึง ความรู้สึกหรือความคิดเห็นที่ดีของผู้ปกครองต่อผลผลิตที่เกิดขึ้นของโครงการเกษตรเศรษฐกิจพอเพียงในโรงเรียน

บทที่ 2

เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

การประเมินโครงการเกษตรเศรษฐกิจพอเพียงในโรงเรียน กรณีศึกษาโรงเรียนเลิศปัญญา ผู้ประเมินได้กำหนดหัวข้อในการเสนอแนวคิด ทฤษฎี หลักการและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องโดยมีรายละเอียด ประกอบด้วย

1. โครงการเกษตรเศรษฐกิจพอเพียงในโรงเรียน
2. การเขียนโครงการ
  - 2.1 ความหมายและลักษณะของโครงการ
  - 2.2 ความสำคัญของโครงการ
  - 2.3 ลักษณะของโครงการที่ดี
  - 2.4 ขั้นตอนการจัดทำโครงการ
3. ทฤษฎีและแนวคิดเกี่ยวกับการประเมินโครงการ
  - 3.1 ความหมายของการประเมินโครงการ
  - 3.2 ความมุ่งหมายของการประเมินโครงการ
  - 3.3 ประโยชน์และความสำคัญของการประเมินโครงการ
  - 3.4 ขั้นตอนของการประเมินโครงการ
  - 3.5 ประเภทของรูปแบบการประเมินโครงการ
  - 3.6 รูปแบบการประเมิน
4. ความหมายและความสำคัญของการบริหารโครงการ
  - 4.1 ความหมายของการบริหารโครงการ
  - 4.2 ความสำคัญของการบริหารโครงการ
  - 4.3 กระบวนการของการบริหารโครงการ
  - 4.4 วัตถุประสงค์การบริหารโครงการ
  - 4.5 ประโยชน์ของการบริหารโครงการ
5. งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

โครงการ เป็นคำที่ได้ยินและรู้จักของบุคคลทั่วไป หน่วยงานทางราชการ และหน่วยงานทางธุรกิจ โครงการเปรียบเสมือนแผนที่การเดินทางที่เดินไปสู่เป้าหมายในเวลาทีรวดเร็วและเหมาะสม ผู้ประเมินโครงการ นอกจากจะมีความรู้เกี่ยวกับหลักการและวิธีการประเมินแล้ว ต้องมีความรู้ รู้จัก และรู้รายละเอียดของโครงการที่ประเมินด้วย จะทำให้การประเมินนั้นได้สารสนเทศที่ถูกต้อง และเกิดประโยชน์สูงสุด

โครงการเกษตรเศรษฐกิจพอเพียงในโรงเรียน

โครงการตามแผนงานพัฒนางานวิชาการ ประจำปีการศึกษา 2558 โรงเรียนเลิศปัญญา

1. ชื่อโครงการ โครงการเกษตรเศรษฐกิจพอเพียงในโรงเรียน
2. หลักการและเหตุผล

เศรษฐกิจพอเพียง เป็นปรัชญาที่พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวภูมิพลอดุลยเดช ทรงมีพระราชดำรัสชี้แนะแนวทางการดำเนินชีวิตแก่พสกนิกรชาวไทยมาโดยตลอดเป็นระยะเวลา กว่า 30 ปี ตั้งแต่ก่อนเกิดวิกฤตการณ์ทางเศรษฐกิจและเมื่อภายหลังได้ทรงเน้นย้ำแนวทางแก้ไข เพื่อให้รอดพ้นและสามารถดำรงอยู่ได้อย่างยั่งยืนมั่นคงภายใต้กระแสโลกาภิวัตน์และความเปลี่ยนแปลงต่างๆ การพัฒนาคุณภาพชีวิตตามหลักเศรษฐกิจพอเพียงคือการพัฒนาที่ตั้งอยู่บนพื้นฐานของทางสายกลางและความไม่ประมาท โดยคำนึงการรู้จักพึ่งตนเอง ความพอประมาณ พอมีพอกิน พอมีพอใช้ ความมีเหตุผล การสร้างภูมิคุ้มกันที่ดีในตัว ตลอดจนใช้ความรู้ความรอบคอบและคุณธรรมประกอบการวางแผนตัดสินใจและกระทำในสิ่งที่เหมาะสมโดยมีฐานมาจากวิถีชีวิตดั้งเดิมของสังคมไทยซึ่งก็คือสังคมเกษตรกรรม มุ่งเน้นการพึ่งจากภัยและวิกฤตการณ์ต่างๆอันมีผลต่อการดำรงชีวิตและเพื่อการพัฒนาอย่างยั่งยืนมั่นคงในการวางรากฐานในการดำเนินชีวิตตามหลักเศรษฐกิจพอเพียง โรงเรียนนับว่าเป็นองค์กรหนึ่งที่มีบทบาทสำคัญในการให้ความรู้ ปลูกฝังคุณลักษณะอันพึงประสงค์และทักษะการดำรงชีวิตไม่ให้เกิดเป็นเหยื่อของ ความเจริญด้านวัตถุและหลงไหลไปกับกระแสโลกาภิวัตน์จนลืมรากเหง้าของสังคมไทยที่มีชีวิตเรียบง่าย สงบสุข มีการปลูกผักสวนครัว เลี้ยงสัตว์ เลี้ยงปลาไว้รับประทานเองเมื่อเหลือก็แจกจ่ายแลกเปลี่ยนกับเพื่อนบ้านหรือขายสร้างรายได้ให้กับครอบครัว พืชผักที่ปลูกก็ไม่ใช้สารเคมีที่เป็นพิษต่อสิ่งแวดล้อมซึ่งจะส่งผลร้ายมากมายทั้งต่อตนเองและสังคม ในปัจจุบันแม้ว่าภาครัฐและเอกชน จะสนับสนุนให้ทุกครัวเรือนและหน่วยงานปฏิบัติตามหลักเศรษฐกิจพอเพียงแต่ก็ยังไม่

เห็นเป็นรูปธรรมมากนัก การดำเนินชีวิตก็ยังมีการใช้จ่ายอย่างฟุ่มเฟือย จากการทราบข้อมูลในครอบครัวของนักเรียนมีการซื้อสิ่งอำนวยความสะดวกที่ไม่จำเป็นใช้กันแทบทุกครัวเรือน ผักสวนครัวที่สามารถปลูกเองได้ก็ไม่ปลูกทั้งที่มีที่ว่างๆอยู่ข้างบ้าน ต้องซื้อแทบทุกอย่าง นักเรียนจำนวนมากไม่ค่อยรู้จักพืชผักสวนครัวและไม่เคยปลูก ไม่รู้ขั้นตอนการปลูก หากปลูกไว้รับประทานเองก็เก็บมาใช้แค่เพียงพอแก่ความต้องการ และยังปลอดสารพิษ ช่วยประหยัดรายจ่ายและเพิ่มรายได้ให้กับครอบครัวได้ทางหนึ่ง ด้วยเหตุผลดังกล่าวจึงเป็นหน้าที่ที่ทางโรงเรียนจะต้องปลูกจิตสำนึกและปลูกฝังแนวทางการดำเนินชีวิตตามหลักเศรษฐกิจพอเพียงตามแนวพระราชดำริของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวโดยให้ผู้เรียนมีความรู้และทักษะในด้านการผลิต ปุ๋ยชีวภาพ สารชีวภาพกำจัดแมลง การปลูกผักปลอดสารพิษ การเลี้ยงปลาเพื่อบริโภค เพื่อจะได้เป็นพื้นฐานในการดำเนินชีวิตที่มีความสุขอย่างยั่งยืนต่อไป

3. วัตถุประสงค์

- 3.1 เพื่อให้นักเรียนมีความรู้ความเข้าใจ และมีทักษะทางด้านกิจกรรมเกษตรเศรษฐกิจพอเพียง
- 3.2 เพื่อให้ผู้ปกครองนักเรียน มีความรู้ความเข้าใจในการผลิตปุ๋ยชีวภาพ และสารกำจัดแมลง
- 3.3 เพื่อให้ผู้ปกครองมีส่วนร่วมในกิจกรรมเกษตรเศรษฐกิจพอเพียงของโรงเรียน
- 3.4 เพื่อให้นักเรียน ครู ผู้อำนวยการโรงเรียน ผู้ปกครองและบุคคลในชุมชนที่สนใจ มีความพึงพอใจในกิจกรรมเกษตรเศรษฐกิจพอเพียง

4. เป้าหมาย

- 4.1 ด้านปริมาณ
  - 4.1.1 นักเรียนมีความรู้ความเข้าใจในเรื่องเศรษฐกิจพอเพียงร้อยละ 80
  - 4.1.2 นักเรียนมีทักษะทางด้านกิจกรรมเกษตรเศรษฐกิจพอเพียงร้อยละ 80
- 4.2 ด้านคุณภาพ
  - 4.2.1 นักเรียน ครู ผู้อำนวยการโรงเรียน และผู้ปกครอง มีความพึงพอใจต่อการจัดกิจกรรมตามโครงการเกษตรเศรษฐกิจพอเพียงของโรงเรียน
  - 4.2.2 ชุมชนมีแหล่งเรียนรู้เพิ่มขึ้น

5. สถานที่ดำเนินการ โรงเรียนเลิศปัญญา

6. วิธีดำเนินการ

6.1 ชั้นวางแผน (p)

6.1.1 ศึกษาวิเคราะห์สถานการณ์ภาพกิจกรรมในโครงการเกษตรเศรษฐกิจพอเพียง
ในโรงเรียนในปีการศึกษาที่ผ่านมา

6.1.2 วางแผนในการจัดทำแผนการดำเนินงานตามรูปแบบที่ได้กำหนด

6.1.3 ศึกษาการเตรียมวัสดุอุปกรณ์ในการทำกิจกรรม

6.1.4 จัดเตรียมสถานที่ในแต่ละกิจกรรมและเอกสารสำหรับบันทึกข้อมูล

6.1.5 จัดทำโครงการนำเสนอต่อฝ่ายบริหาร

6.1.6 ติดต่อประสานงานและทำหนังสือเชิญวิทยากรให้ความรู้เกี่ยวกับการผลิต
ปุ๋ยชีวภาพและสารชีวภาพกำจัดแมลง

6.2 ชั้นดำเนินการ (D)

6.2.1 วางแผนการดำเนินกิจกรรม โดยจัดประชุมคือครู นักเรียนชั้น
ประถมศึกษาปีที่ 6 เพื่อชี้แจงรายละเอียดของโครงการและมอบหมายผู้รับผิดชอบงานในแต่ละส่วน
ดำเนินงานตามโครงการ

6.2.2 ดำเนินงานตามโครงการเกษตรเศรษฐกิจพอเพียงในโรงเรียนของผู้เรียน
ตามวัตถุประสงค์

6.3 ชั้นติดตามผล (C)

เจ้าของโครงการติดตามผลการดำเนินงานและคอยอำนวยความสะดวกในการ
ดำเนินกิจกรรมของผู้เกี่ยวข้องให้เป็นไปตามบทบาทหน้าที่รับผิดชอบของโครงการ ที่กำหนดไว้

6.4 ชั้นสรุปประเมินผล(A)

6.4.1 สรุปประเมินโครงการ / กิจกรรมย่อย

6.4.2 จัดทำรายงานโครงการ / กิจกรรมย่อยเสนอฝ่ายบริหาร

7. ระยะเวลาดำเนินการ

ตั้งแต่ภาคเรียนที่ 1 จนถึงภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2558 และเป็นโครงการต่อเนื่อง
ปีการศึกษาต่อไป

8. งบประมาณ

ใช้งบประมาณทั้งสิ้น 20,000 บาท โดยแยกเป็น

กิจกรรม	งบประมาณ	ระยะเวลา	ผู้รับผิดชอบ
8.1 ชั้นวางแผน (P)			
8.1.1 ศึกษาวิเคราะห์สถานการณ์ภาพกิจกรรมในโครงการเกษตรเศรษฐกิจพอเพียงในโรงเรียนในปีการศึกษาที่ผ่านมา	-	พ.ศ. 2558	ครู
8.1.2 วางแผนในการจัดทำแผนการดำเนินงานตามรูปแบบที่ได้กำหนด	5,000		
8.1.3 ศึกษาการเตรียมวัสดุอุปกรณ์ในการทำกิจกรรม			
8.1.4 จัดเตรียมสถานที่ในแต่ละกิจกรรมและเอกสารสำหรับบันทึกข้อมูล	-		
8.1.5 จัดทำโครงการนำเสนอต่อฝ่ายบริหาร			
8.1.6 ติดต่อประสานงานและทำหนังสือเชิญวิทยากรให้ความรู้เกี่ยวกับการผลิตปุ๋ยชีวภาพและสารกำจัดแมลง			
8.2 ชั้นดำเนินการ (D)			
8.2.1 วางแผนการดำเนินกิจกรรม โดยจัดประชุมคือ ครู นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 เพื่อชี้แจงรายละเอียดของโครงการและมอบหมายผู้รับผิดชอบงานในแต่ละส่วนดำเนินการตามโครงการ	-		
8.2.2 ดำเนินงานตามโครงการเกษตรเศรษฐกิจพอเพียงในโรงเรียนของผู้เรียนตามวัตถุประสงค์	-		
วัตถุประสงค์			
1. เพื่อให้นักเรียนมีความรู้ความเข้าใจและมีทักษะทางด้านกิจกรรมเกษตรเศรษฐกิจพอเพียง			
2. เพื่อให้ผู้ปกครองนักเรียน มีความรู้ความเข้าใจในการผลิตปุ๋ยชีวภาพและสารกำจัดแมลง			
3. เพื่อให้ผู้ปกครองมีส่วนร่วมในกิจกรรมเกษตรเศรษฐกิจพอเพียงของโรงเรียน			
4. เพื่อให้นักเรียน ครู ผู้อำนวยการโรงเรียน ผู้ปกครอง และบุคคลในชุมชนที่สนใจมีความพึงพอใจในกิจกรรมเกษตรเศรษฐกิจพอเพียง	5,000	พ.ศ. 2558	ครูและนักเรียน
* กิจกรรมผลิตปุ๋ยชีวภาพและสารกำจัดแมลง	4,500	ตลอดปี	
	5,000	การศึกษา	

กิจกรรม	งบประมาณ	ระยะเวลา	ผู้รับผิดชอบ
* กิจกรรมการปลูกผักปลอดสารพิษ			
* กิจกรรมการเลี้ยงปลาตู้เพื่อบริโภค			
8.3 ชั้นติดตามผล (C)			
เจ้าของโครงการติดตามผลการดำเนินงานและคอยอำนวยความสะดวกในการดำเนินกิจกรรมของผู้เกี่ยวข้องให้เป็นไปตามบทบาทหน้าที่รับผิดชอบของโครงการที่กำหนดไว้	-	ตลอดปีการศึกษา	ครู
8.4 ชั้นสรุปผลและประเมินผล (A)			
8.4.1 สรุปประเมินโครงการ / กิจกรรมย่อย			ครูที่ปรึกษา
8.4.2 จัดทำรายงานโครงการ / กิจกรรมย่อยเสนอฝ่ายบริหาร	500	มี.ค. 2558	โครงการ
รวมงบประมาณ	20,000		

9. ผลที่คาดว่าจะได้รับ

- 9.1 นักเรียนมีความรู้ความเข้าใจในเรื่องเศรษฐกิจพอเพียง และมีทักษะในกิจกรรมเกษตรเศรษฐกิจพอเพียงของโรงเรียน
- 9.2 ผู้ปกครองและบุคคลในชุมชน มีความรู้ในเรื่องเศรษฐกิจพอเพียง และการผลิตปุ๋ยชีวภาพและสารกำจัดแมลง
- 9.3 ผู้ปกครองที่สนใจเข้าร่วมกิจกรรมร้อยละ 80
- 9.4 นักเรียน ครู ผู้ปกครอง และคนในชุมชนมีความพึงพอใจในการดำเนินงานตามโครงการเกษตรเศรษฐกิจพอเพียงในโรงเรียน

ลงชื่อ กรณิกา บุญเสียง ผู้เสนอโครงการ
(นางสาวกรณิกา บุญเสียง)

ครู

ลงชื่อ นางอาภรณ์ ศรีเพชร ผู้พิจารณาโครงการ
(นางอาภรณ์ ศรีเพชร)

ครู

ลงชื่อ สุภาพร อมริต ผู้อำนวยการ
(นางสุภาพร อมริต)

ผู้อำนวยการสถานศึกษา

การเขียนโครงการ

1. ความหมายของโครงการ

ความหมายของโครงการ (Project) ตามพจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ.2542 (ราชบัณฑิตยสถาน, 2546, หน้า 270) โครงการหมายถึง แผนหรือเค้าโครงที่กำหนด สู่ พักตร์ พิบูลย์ และกานดา นาคะเวช (2545, หน้า 117) ได้ให้ความหมายของโครงการว่า เป็นกลุ่ม กิจกรรม ที่เห็นว่าเป็นทางเลือกในการยกระดับคุณภาพ ที่ได้รับการคัดสรรแล้ว เหมาะสมและ เกิดประโยชน์สูงสุด

กล่าวโดยสรุป โครงการหมายถึง กิจกรรมที่กำหนดไว้ล่วงหน้าอย่างเป็นระบบ เมื่อนำไปสู่การปฏิบัติแล้ว น่าจะเกิดเป็นประโยชน์สูงสุด

2. ลักษณะของโครงการ

เยาวดี รวงชัยกุล วิบูลย์ศรี (2546, หน้า 80-81) ได้กล่าวถึงลักษณะโครงการว่า โครงการมีองค์ประกอบที่สำคัญ 4 ประการคือ โครงการต้องกำหนดระยะเวลาสิ้นสุด มีกิจกรรมที่ ชับซ้อน สนองนโยบายหรือวัตถุประสงค์โครงการ เมื่อสิ้นสุดแล้วจะไม่มี การทำกิจกรรมซ้ำอีก ส่วน ณรงค์ นันทวรรณนะ (2547, หน้า 132-133) ได้กล่าวถึงลักษณะโครงการที่ดี ควรมีลักษณะ 9 ประการดังนี้

- 2.1 สนองตอบความต้องการของประชาชนหรือผู้รับบริการ
- 2.2 สามารถแก้ปัญหา พัฒนาองค์การหรือหน่วยงานได้
- 2.3 มีรายละเอียดของวัตถุประสงค์และเป้าหมายชัดเจน และมีความเป็นไปได้สูง
- 2.4 สารของโครงการมีความเกี่ยวเนื่องสัมพันธ์กัน เช่น วัตถุประสงค์สอดคล้องกับ ปัญหา กิจกรรมหรือวิธีการดำเนินงานสอดคล้องกับวัตถุประสงค์ เป็นต้น
- 2.5 มีรายละเอียดโครงการเพียงพอ เข้าใจง่าย และสามารถนำโครงการสู่การปฏิบัติ ได้สะดวก
- 2.6 มีระยะเวลาแน่นอนในการดำเนินงานทั้งเริ่มต้นและสิ้นสุด
- 2.7 ได้รับการสนับสนุนจากฝ่ายบริหาร
- 2.8 สามารถติดตามประเมินผลได้

จากที่กล่าวมาสรุปได้ว่า ลักษณะโครงการที่ดีจะต้องมีการจัดทำขึ้นจากข้อมูลที่เป็น ความเป็นจริง และผ่านการวิเคราะห์แล้วและสนองความต้องการได้ มีรายละเอียดวัตถุประสงค์ และเป้าหมายที่ชัดเจน มีความเชื่อมโยงกันสัมพันธ์กันของวัตถุประสงค์กับกิจกรรม และได้รับการ สนับสนุนจากผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องอย่างเหมาะสมและเพียงพอต่อความต้องการ

3. ขั้นตอนการจัดทำโครงการ

มยุรี อนุমানราชธน (2546, หน้า 24- 26 อ้างอิงใน Moris, 1988, pp.19-22) ได้สรุป ขั้นตอนการจัดทำโครงการไว้ 4 ขั้นตอน คือ

3.1 ขั้นการศึกษาความเป็นไปได้ในเบื้องต้นและศึกษาความเป็นไปได้ ซึ่งจะศึกษาเกี่ยวกับความต้องการของกลุ่มเป้าหมาย ความพร้อมทรัพยากร แหล่งทุนต่างๆ ที่จะใช้ในโครงการ และวิเคราะห์ ความเป็นไปได้ทั้ง 6 ด้าน ตั้งแต่ด้านการตลาด จนกระทั่งด้านสิ่งแวดล้อม เพื่อตัดสินใจว่าโครงการมีความเป็นไปได้ในการนำสู่การปฏิบัติเพียงใด

3.2 ขั้นออกแบบโครงการ เมื่อผลที่เสนอการศึกษาความเป็นไปได้และตัดสินใจให้ ดำเนินโครงการแล้ว ก็จะนำข้อเสนอมากำหนดรายละเอียดต่างๆ ของโครงการ เช่นวัตถุประสงค์ เป้าหมาย ขอบเขต วิธีดำเนินการ งบประมาณ พื้นที่ระยะเวลา ฯลฯ ตามองค์ประกอบของโครงการ ที่กล่าวมาข้างต้น

3.3 ขั้นการจัดทำเป็นการดำเนินงานตามที่ได้ออกแบบโครงการไว้ ซึ่งอาจมีการปรับเปลี่ยนให้เหมาะสม กับสภาพการณ์ โดยมีระบบบริหารตามสายงานต่างๆ หรือจัดตั้งองค์กรที่รับผิดชอบเฉพาะ เพื่อกำกับควบคุม ติดตาม จัดทำโครงการให้เป็นไปตามแผนหรือการออกแบบโครงการ

3.4 ขั้นยุติโครงการหรือริเริ่มโครงการใหม่ เป็นขั้นตอนที่ครบระยะเวลาตามกำหนดโครงการ ซึ่งการยุติหรือเริ่มโครงการใหม่หรือไม่ขึ้นอยู่กับผลการประเมินโครงการนั่นเอง โดยผู้บริหารผู้รับผิดชอบโครงการที่มีอำนาจตัดสินใจนำเสนอเสนอแนะ จากการประเมินตัดสินใจว่าจะยุติหรือเริ่มโครงการใหม่ หรือปรับเปลี่ยนให้เหมาะสมอย่างไร ดังนั้นในขั้นตอนนี้จึงมักจะเรียกว่าการประเมินผลโครงการ

4. องค์ประกอบของโครงการ

พิชญ์ พงศ์ศรี (2549, หน้า 161-162) ได้กล่าวถึงองค์ประกอบของโครงการไว้ดังนี้

1. **ชื่อโครงการ** ต้องเขียนชัดเจนว่าต้องการทำอะไร แก่ใคร ที่ไหน เช่น “โครงการฝึกอบรมซ่อมคอมพิวเตอร์แก่นักศึกษาสาขาวิทยาการคอมพิวเตอร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏ” “โครงการประเมินเชิงปฏิบัติการการเขียนเค้าโครงการวิจัยชั้นเรียนสำหรับครูสำนักงานพื้นที่จังหวัด” เป็นต้น

2. **หน่วยงาน / ผู้รับผิดชอบ** ต้องระบุไว้ชัดเจน เพื่อสะดวกในการติดต่อประสาน ถ้าเป็นกลุ่มควรระบุหัวหน้าโครงการและ ผู้ร่วมโครงการและผู้ร่วมโครงการด้วย

3. **ระยะเวลาดำเนินโครงการ** ต้องระบุเวลาเริ่มต้นและสิ้นสุด

4. **หลักการและเหตุผล** ควรกล่าวถึงความเป็นมาและความจำเป็นที่ต้องดำเนินโครงการ ถ้าไม่ดำเนินโครงการจะส่งผลเสียหายหรือทำให้การพัฒนาหยุดชะงักได้อย่างไร

5. **วัตถุประสงค์** ต้องเขียนผลที่ได้อย่างชัดเจน ที่สำคัญคือต้องสามารถวัดได้ รวมทั้งสอดคล้องกับกิจกรรม เป้าหมาย และชื่อโครงการด้วย

6. **เป้าหมาย** ต้องระบุอย่างเป็นรูปธรรม และถ้าเป็นเชิงปริมาณได้จะยิ่งดี รวมทั้งต้องสอดคล้องกับวัตถุประสงค์และกิจกรรม

7. **สถานที่ดำเนินงาน** ระบุสถานที่ดำเนินโครงการจากเล็กไปหาใหญ่ เช่น จากโรงเรียน หมู่บ้าน ตำบล อำเภอ ถึงจังหวัด เป็นต้น

8. **วิธีดำเนินงาน** ในส่วนนี้อาจเรียกว่าแผนการดำเนินงานซึ่งมักจะเขียนในรูปตารางดังที่เห็นกันทั่วไป โดยมีสาระสำคัญๆ ดังนี้

8.1 **วิธีการ** เขียนให้เห็นกิจกรรมและขั้นตอนการดำเนินงานอย่างเป็นลำดับ ระบุแนวทางและวิธีการโดยละเอียด โดยสอดคล้องกับวัตถุประสงค์และกิจกรรม

8.2 **ระยะเวลา** เป็นระยะเวลาของแต่ละกิจกรรมย่อย

8.3 **สถานที่** เป็นสถานที่ของแต่ละกิจกรรมย่อย

8.4 **ผู้เกี่ยวข้อง** ระบุผู้เกี่ยวข้องทุกฝ่ายตามกิจกรรมย่อย

9. **งบประมาณ** ระบุงบประมาณทั้งหมดและแหล่งที่มา รวมทั้งแบ่งเป็นหมวดๆ ตามเกณฑ์ที่หน่วยงานหรือต้นสังกัดกำหนด

10. **การติดตามประเมินผล** ควรระบุประเด็นที่สำคัญๆ เช่น ประเมินประเด็นสำคัญอะไรบ้าง ประเมินโดยใคร ใช้รูปแบบหรือแนวทางอย่างไร เครื่องมือเก็บข้อมูลเป็นแบบใด เป็นต้น

11. **ผลที่คาดว่าจะได้รับ** ต้องระบุให้ชัดว่าเมื่อถึงเวลาที่กำหนดจะเกิดประโยชน์อะไรบ้าง ทั้งประโยชน์หรือผลที่ได้โดยตรงและโดยอ้อม

12. **ตัวชี้วัดความสำเร็จของโครงการ** โครงการในปัจจุบันหน่วยงานหรือต้นสังกัดมักจะกำหนดให้ผู้รับผิดชอบโครงการระบุตัวชี้วัดความสำเร็จของโครงการ โดยอาจระบุตัวชี้วัดในลักษณะผลผลิต ผลลัพธ์ ผลกระทบ หรือระบุในลักษณะงบประมาณ เวลาผลที่ได้ เป็นต้น

13. **อื่นๆ** นอกจากองค์ประกอบทั้ง 12 ข้อ ดังที่กล่าวแล้ว บางหน่วยงานอาจกำหนดให้มีองค์ประกอบอื่นๆ ได้ด้วย เช่น โครงการอยู่ในแผนงานใด เป็นโครงการใหม่หรือต่อเนื่องเป็นโครงการอิสระหรือต้องประสานกับโครงการใด หน่วยงานใดบ้าง เป็นต้น ซึ่งจะให้รายละเอียดแก่ผู้วิเคราะห์ได้มากขึ้น

ทฤษฎีและแนวคิดเกี่ยวกับการประเมินโครงการ

1. ความหมายของการประเมิน

สมคิด พรหมจ้อย (2550, หน้า 37) กล่าวว่า การประเมิน (Evaluation) เป็นกระบวนการที่ก่อให้เกิดสารสนเทศเพื่อช่วยให้ผู้บริหารตัดสินใจอย่างมีประสิทธิภาพสูง การประเมิน = การวัด + การตัดสินใจ Evaluation Measurement Judgement

พิสนุ ฟองศรี (2551, หน้า 4) กล่าวว่า การประเมินหมายถึงกระบวนการตัดสินคุณค่าของสิ่งใดสิ่งหนึ่งโดยการนำสารสนเทศหรือผลจากการวัดมาเปรียบเทียบกับเกณฑ์ที่กำหนด

สุพัตร์ พิบูลย์ (2551, หน้า 72-73) กล่าวถึงกลุ่มผู้ให้ความหมายของการประเมิน มีอยู่ 4 กลุ่มกลุ่มที่ 1 มองการประเมินเสมือนกับการวัดผลเช่นการตัดสินผลการเรียนที่ได้จากคะแนนจากการทดสอบการสร้างแบบประเมินพฤติกรรมของครูแล้วนำไปให้นักเรียนตัดสินให้คะแนนครูในแต่ละด้านกลุ่มที่ 2 มองว่าการประเมินเป็นการให้บริการเช่นเป็นการเก็บรวบรวมข้อมูลและใช้ข้อมูลเพื่อประกอบการตัดสินใจของลูกค้าผู้เกี่ยวข้องของกลุ่มต่างๆกลุ่มที่ 3 มองว่าการประเมินเป็นการตัดสินคุณค่าของสิ่งต่างๆเช่นการประเมินเพื่อรับรองวิทยฐานะในอดีตโดยอาศัยความรู้สึกรของตนเองเป็นเกณฑ์ส่วนกลุ่มที่ 4 มองการประเมินว่าเป็นกระบวนการที่มีการเก็บรวบรวมข้อมูลและตัดสินคุณค่าของสิ่งต่างๆ โดยเทียบกับเกณฑ์ที่กำหนด

สรุปว่าการประเมินเป็นการตัดสินค่าของสิ่งใดๆ เทียบกับเกณฑ์มาตรฐานที่กำหนด

2. ความหมายของโครงการ

สมคิด พรหมจ้อย (2550, หน้า 23-24) กล่าวว่า โครงการหมายถึงหน่วยของแผนงานหรือกลุ่มของกิจกรรมที่มีความสัมพันธ์เกี่ยวข้องกันเพื่อการบรรลุจุดมุ่งหมายที่กำหนดไว้มีลักษณะเด่นชัดมีระยะเวลาเริ่มต้นและสิ้นสุดที่แน่นอนและมักจะเป็นงานพิเศษที่แตกต่างไปจากงานประจำ โครงการจะประกอบด้วยงาน (Task) และกิจกรรม (Activity) ลักษณะของโครงการที่ดีโครงการมีลักษณะที่สำคัญ 6 ประการ คือ

2.1 มีการกำหนดวัตถุประสงค์ที่ชัดเจนอาจอยู่ในรูปปริมาณหรือคุณภาพ วัตถุประสงค์ของโครงการหนึ่งๆ อาจมีหลายข้อ

2.2 มีความเป็นเอกเทศโครงการแต่ละโครงการจะต้องมีการกำหนดขอบเขตของงานดำเนินงานและความรับผิดชอบไว้อย่างชัดเจน

2.3 มีการกำหนดรูปแบบและรายละเอียดการดำเนินงานที่สอดคล้องกลมกลืนกัน โครงการหนึ่งๆจะต้องมีการดำเนินงานต่างๆที่สัมพันธ์ต่อเนื่องกันไปตั้งแต่เริ่มโครงการที่เป็นระบบและมีระเบียบ

2.4 มีการระบุทรัพยากรต่างๆที่จำเป็นในการดำเนินงานทั้งทรัพยากรบุคคลและแหล่งทรัพยากรที่สนับสนุนโครงการงบประมาณและแหล่งเงินทุนที่จะนำมาดำเนินงาน

2.5 มีการกำหนดระยะเวลาเริ่มต้นและระยะเวลาสิ้นสุดที่แน่นอนโครงการจึงไม่ใช้งานประจำที่ทำไปเรื่อยๆแต่มีการกำหนดระยะเวลาไว้อย่างแน่นอน

2.6 สามารถนำไปปฏิบัติได้จริงไม่ใช่โครงการที่เลื่อนลอยนำไปปฏิบัติไม่ได้ โครงการที่ดีจะต้องมีจุดมุ่งหมายเพื่อให้การดำเนินงานตามแผนที่กำหนดได้มีการระบุรายละเอียดต่างๆของกิจกรรมที่จะดำเนินงานเพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์หรือเป้าหมายที่กำหนดไว้ในเขียนโครงการจำเป็นต้องกำหนดองค์ประกอบหรือโครงสร้างของโครงการที่ครอบคลุมประเด็นที่สำคัญอย่างครบถ้วนดังตาราง 1

ตาราง 1 แสดงองค์ประกอบของลักษณะของโครงการที่ดี

คำถาม	คำตอบ/แนวทางนำไปสู่คำตอบ
1. โครงการอะไร	1. ชื่อโครงการ
2. ทำโครงการนี้ทำไม	2. หลักการและเหตุผล
3. ทำเพื่ออะไร	3. วัตถุประสงค์
4. ทำปริมาณเท่าใด	4. เป้าหมาย
5. ทำอย่างไร	5. วิธีดำเนินการ
6. ทำเมื่อไรนานเท่าใด	6. ระยะเวลาดำเนินการ
7. ใช้ทรัพยากรอะไรเท่าใดเพียงใด	7. งบประมาณและทรัพยากร
8. ใครทำ	8. ผู้รับผิดชอบโครงการ
9. ทำกับใคร	9. หน่วยงานหรือผู้สนับสนุน
10. ทำอย่างไรถึงจะรู้ว่าบรรลุวัตถุประสงค์	10. การประเมิน
11. เมื่อสิ้นโครงการเกิดอะไรขึ้น	11. ผลที่คาดว่าจะได้รับ

สรุปได้ว่าโครงการที่ดีจะต้องมีองค์ประกอบดังนี้ 1) ชื่อโครงการ 2) หลักการและเหตุผล 3) วัตถุประสงค์ของโครงการ 4) เป้าหมาย 5) วิธีดำเนินการ 6) ระยะเวลาในการดำเนินการ 7) งบประมาณและทรัพยากร 8) บุคคลหรือหน่วยงานที่รับผิดชอบโครงการ 9) การติดตามและประเมินผลโครงการ 10) ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

3. ความหมายของการประเมินโครงการ

สมหวัง พิธิยานุวัฒน์ (2540, หน้า 2) กล่าวว่า การประเมินผลแผนงาน/โครงการเป็นการพิจารณาความเหมาะสมของแผนงานโครงการ การตรวจสอบความก้าวหน้าของการดำเนินแผนงานโครงการ การศึกษาผลสัมฤทธิ์ของโครงการหรือแผนงานนั้นๆ ว่าเป็นไปตามแผนที่กำหนดไว้หรือไม่

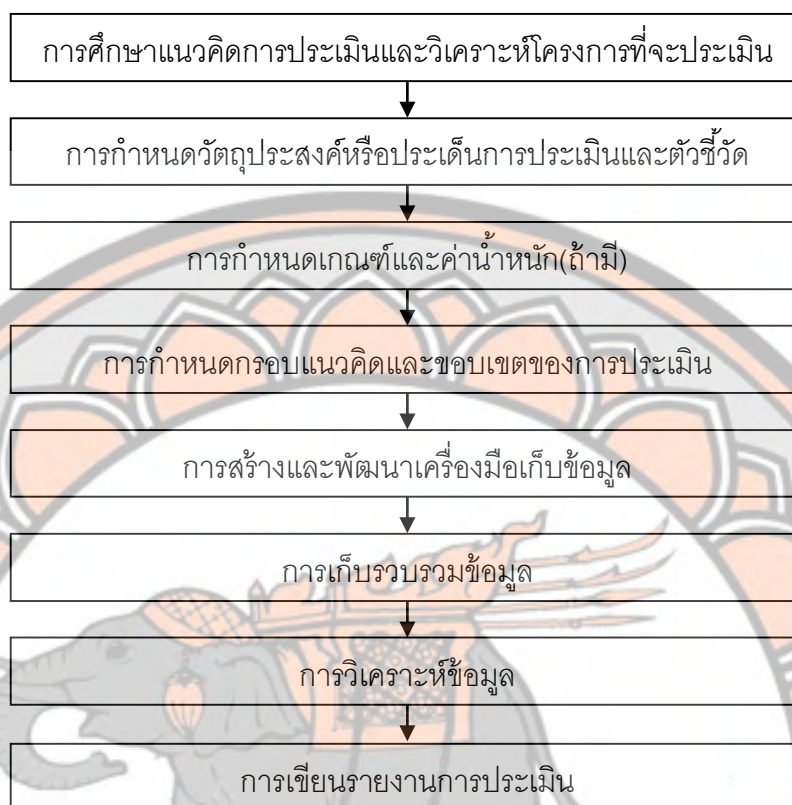
สมคิด พรหมจ้อย (2550, หน้า 37) ให้ความหมายว่าการประเมินโครงการเป็นการตรวจสอบ ความก้าวหน้าของโครงการหรือแผนงานตลอดจนการพิจารณาผลสัมฤทธิ์ของโครงการหรือแผนงานนั้นๆว่ามีมากน้อยเพียงใด การประเมินผลเป็นกระบวนการบ่งชี้ถึงคุณค่าของโครงการ/แผนงาน กล่าวคือแผนงาน/โครงการที่ได้ดำเนินการไปแล้วได้ผลตามวัตถุประสงค์ของโครงการและแผนงานหรือไม่เพียงใดทำได้ทั้งการประเมินก่อนเริ่มโครงการ การประเมินกำลังดำเนินการอยู่ และการประเมินผลแผนงานโครงการหลังจากการดำเนินงานได้สิ้นสุดแล้ว

นิตา ชูโต (2538, หน้า 9) กล่าวว่า การประเมินโครงการหมายถึงกิจกรรมการเก็บรวบรวมข้อมูลการวิเคราะห์ความหมายข้อเท็จจริงเกี่ยวกับความต้องการการหาแนวทางวิธีการปรับปรุงวิธีการจัดการเกี่ยวกับโครงการและหาผลที่แน่ใจว่าเกิดจากโครงการเพื่อเป็นการเพิ่มคุณภาพและประสิทธิภาพของโครงการให้ดียิ่งขึ้น

สรุปได้ว่าการประเมินโครงการหมายถึงกระบวนการรวบรวมและวิเคราะห์ข้อมูลของการดำเนินโครงการเพื่อให้ทราบว่าโครงการนั้นบรรลุผลตามเป้าหมายที่กำหนดหรือไม่เพียงใด มีปัญหาหรืออุปสรรคอย่างไรเพื่อจะได้เป็นข้อมูลในการปรับปรุงโครงการ

4. ขั้นตอนการประเมินโครงการ

พิสนุ พงศ์ศรี (2551, หน้า 9-10) กล่าวว่า การประเมินโครงการโดยทั่วไปควรมี 8 ขั้นตอนอาจปรับข้ามลดเพิ่มหรือปรับรายละเอียดในแต่ละขั้นตอนได้ตามความเหมาะสมกับสภาพการณ์และขนาดของโครงการที่จะประเมิน เช่น การกำหนดค่าน้ำหนักอาจจะไม่มีหรือการกำหนดเกณฑ์อาจมีหลายระดับหรือในบางขั้นตอนมีการสลับก่อนหลังหรือเชื่อมโยงกลับไปกลับมาบ้าง โดยเฉพาะขั้นตอนการศึกษาโครงการที่ประเมินกับการกำหนดวัตถุประสงค์หรือประเด็นการประเมินก็น่าจะเป็นการศึกษาโครงการก่อนแต่บางท่านเห็นว่าน่าจะเป็นการกำหนดวัตถุประสงค์หรือประเด็นการประเมินก่อนแล้วค่อยศึกษาสิ่งที่ประเมิน ขั้นตอนการประเมิน 8 ขั้นตอนแสดงดังภาพ 1

ภาพ 1 ขั้นตอนการประเมินโครงการ

ที่มา: พิสนุ ฟองศรี (2551)

5. ประเภทของรูปแบบการประเมินโครงการ

สมคิด พรมจ้อย (2550, หน้า 49-50) ให้ความหมายว่ารูปแบบการประเมินโครงการคือ กรอบความคิดหรือแบบแผนในการประเมินที่แสดงให้เห็นถึงรายการที่ควรประเมินหรือกระบวนการของการประเมินในการประเมินโครงการใดโครงการหนึ่งนั้นเราควรพิจารณาประเมินในเรื่องใดบ้าง ในขณะที่เดียวกันบางรูปแบบอาจจะมีการเสนอแนะด้วยว่าในการประเมินแต่ละรายการแต่ละเรื่อง ควรพิจารณาหรือตรวจสอบอย่างไรซึ่งเป็นลักษณะการเสนอแนะวิธีการโดยทั่วไปแบ่งออกเป็น 3 กลุ่มคือ

1. รูปแบบการประเมินที่เน้นจุดมุ่งหมาย (Objective Based Model) เป็นรูปแบบ ที่เน้น การตรวจสอบผลที่คาดหวังได้เกิดขึ้นหรือไม่ หรือประเมิน โดยตรวจสอบผลที่ระบุไว้ในจุดมุ่งหมาย เป็นหลักโดยดูว่าผลที่เกิดจากการปฏิบัติงานบรรลุจุดมุ่งหมายที่กำหนดไว้หรือไม่ได้ แก่รูปแบบการ ประเมินของไทเลอร์ (Ralph, W. Tyler, 1943) ครอนบาค (Cronbach, 1973) และ เคริกแพตทริค (Kirkpatrick)

2. รูปแบบการประเมินที่เน้นการตัดสินคุณค่า (Judgemental Evaluation Model) เป็นรูปแบบการประเมินที่มีจุดมุ่งหมายเพื่อให้ได้มาซึ่งข้อมูลสารสนเทศสำหรับกำหนดและวินิจฉัยคุณค่าของโครงการนั้นได้แก่รูปแบบการประเมินของสเตค (Stake, 1967), สคริฟเว่น (Scriven, 1967), และ โพรวัส (Provus, 1971)

3. รูปแบบการประเมินที่เน้นการตัดสินใจ (Decision-Oriented Evaluation Model) เป็นรูปแบบการประเมินที่มีจุดมุ่งหมายเพื่อให้ได้มาซึ่งข้อมูลและข่าวสารต่างๆเพื่อช่วยผู้บริหารในการตัดสินใจเลือกทางเลือกต่างๆได้อย่างถูกต้องได้แก่รูปแบบการประเมินของเวลช์ (Welch, 1967) สตัฟเฟิลบีม (Stufflebeam, 1968) อัลคิน (Alkin, 1967)

สมหวัง พิธิยานุวัฒน์ (2544, หน้า 91) แบ่งรูปแบบการประเมินตามแนวปรัชญาประโยชน์นิยมกับปรัชญาสหัชญาณและพหุนิยมดังนี้

1. การประเมินตามวัตถุประสงค์เป็นการประเมินที่เน้นว่าการดำเนินงานทำให้บรรลุวัตถุประสงค์เพียงใดระบบสารสนเทศที่ได้จากการประเมินนี้สามารถช่วยในการปรับปรุงวัตถุประสงค์ปรับปรุงกิจกรรมหรือกระบวนการประเมินผล (สมหวัง พิธิยานุวัฒน์, 2544, หน้า 110)

2. การประเมินเพื่อการจัดการเป็นการตัดสินใจเกี่ยวกับการจัดการโครงการหรือโปรแกรมต่างๆจำเป็นต้องอาศัยสารสนเทศเพื่อช่วยในการตัดสินใจเพื่อการจัดการเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพการประเมินรูปแบบนี้เป็นการมุ่งตอบสนองของความต้องการของผู้บริหาร (สมหวัง พิธิยานุวัฒน์, 2544, หน้า 186)

3. การประเมินโดยเน้นทฤษฎีแบ่งออกเป็น 2 ลักษณะคือการประเมินโดยเน้นทฤษฎีโปรแกรมซึ่งประกอบด้วยแบบพื้นฐาน 6 รูปแบบ คือ การประเมินการจัดกระทำตามปทัสถานการประเมินบริบทแวดล้อมตามปทัสถานการประเมินผลลัพธ์ตามปทัสถานการประเมินผลกระทบการประเมินกลไกสอดแทรกและการประเมินสรุบนัยทั่วไปและแบบประกอบแต่ง (สมหวัง พิธิยานุวัฒน์, 2544, หน้า 212)

4. การประเมินตนเองเป็นการประเมินที่เชื่อว่าผู้ประเมินสามารถฝึกฝนมีความเป็นกลางที่จะสามารถใช้ปัญญาพิจารณาการตรวจสอบเพื่อค้นหาวิธีการปรับปรุงแก้ไขโดยยึดหลัก 3 ประการ คือ การมีจิตสำนึกในการศึกษาต้องการพัฒนาตนเองมีความมุ่งหมายเพื่อค้นหาความจริงความถูกต้องและความดีงามและเห็นว่าประสบการณ์ทุกอย่างเป็นการเรียนรู้ (สมหวัง พิธิยานุวัฒน์, 2544, หน้า 235)

5. การประเมินผลสัมฤทธิ์เป็นกระบวนการตัดสินคุณค่าของผลสัมฤทธิ์ทางการศึกษา ผู้บริโภคผลสัมฤทธิ์ทางการศึกษาไม่ว่าจะเป็นเอกสารตำราหลักสูตรและอื่นๆ ธรรมชาติของการประเมินผลสัมฤทธิ์เป็นการประเมินแบบรวมสรุปประเด็นสำคัญคือเกณฑ์ที่ใช้ประเมินตรงที่ผู้บริโภคคาดหวังหรือไม่การประเมินที่เชื่อว่าผู้ประเมินสามารถฝึกฝนมีความเป็นกลางที่จะสามารถใช้ปัญญาพิจารณาการตรวจสอบเพื่อค้นหาวิธีการปรับปรุงแก้ไขโดยยึดหลัก 3 ประการ คือการมีจิตสำนึกในการศึกษาต้องการพัฒนาตนเองมีความมุ่งหมายเพื่อค้นหาความจริงความถูกต้องและความดีงามและเห็นว่าประสบการณ์ทุกอย่างเป็นการเรียนรู้ (สมหวัง พิธิยานุวัฒน์, 2544, หน้า 235)

6. รูปแบบการประเมิน

รูปแบบหรือแบบจำลองการประเมินมีหลากหลายรูปแบบดังที่ได้กล่าวมาแล้วในที่นี่ ขอนำเสนอรูปแบบการประเมินเชิงระบบซึ่งเป็นที่ยอมรับดังนี้

6.1 รูปแบบการประเมินของสตีฟเฟิลบีม Daneil L. Stufflebeam

Stufflebeam (1971) ได้เสนอรูปแบบประเมิน CIPP (Context-Input-Process Model) เป็นการประเมินที่เป็นกระบวนการต่อเนื่องซึ่งไม่เพียงแต่ประเมินว่าบรรลุวัตถุประสงค์หรือไม่เท่านั้นแต่ยังเป็นการประเมินเพื่อให้รายละเอียดต่างๆ เพื่อช่วยในการตัดสินใจเกี่ยวกับการเลือกเป้าหมาย/จุดมุ่งหมายการดำเนินงานการกำหนดยุทธวิธีแผนงานรวมทั้งการปรับเปลี่ยน ให้มีความเหมาะสมและการตัดสินใจเกี่ยวกับการปรับเปลี่ยนคง-ขยาย/ยุบ-เลิกโครงการโดยจะประเมินในด้านต่างๆ ดังนี้

6.1.1 การประเมินสภาวะแวดล้อม (Context Evaluation) จะช่วยให้การตัดสินใจเกี่ยวกับการวางแผนในการกำหนดวัตถุประสงค์โดยจะเน้นในด้านความสัมพันธ์เกี่ยวกับสภาพแวดล้อมความต้องการและความจำเป็นกระแสดึกดำบรรพ์ของสังคมและการเมืองสภาพเศรษฐกิจและปัญหาของชุมชนตลอดจนนโยบายของหน่วยงานระดับบนและหน่วยงานที่เกี่ยวข้องช่วยวินิจฉัยปัญหาเพื่อให้ได้ข้อมูลพื้นฐานที่จะเป็นประโยชน์ต่อการตัดสินใจการบรรยายและการวิเคราะห์สภาพแวดล้อมยังช่วยให้ทราบถึงตัวแปรที่เกี่ยวข้องและมีความสำคัญสำหรับการบรรลุเป้าหมายทำให้ได้มาซึ่งการเปลี่ยนแปลงวัตถุประสงค์โดยอาศัยการวินิจฉัยและการจัดเรียงลำดับปัญหาให้สอดคล้องกับความต้องการวิธีการประเมินสภาวะแวดล้อมมี 2 วิธี

1) Contingency Mode เป็นการประเมินสภาวะแวดล้อมเพื่อหาโอกาสและแรงผลักดันจากภายนอกระบบเพื่อให้ได้ข้อมูลมาใช้พัฒนาส่งเสริมโครงการให้ดีขึ้นโดยใช้การสำรวจปัญหาภายในขอบเขตที่กำหนดอย่างกว้างๆจะทำให้คาดการณ์เกี่ยวกับอนาคตซึ่งมี

ประโยชน์ในการวางแผนโครงการต่อไปคำถามที่ใช้ในการประเมินคือคำถาม “ถ้าแล้ว” เป็นการตรวจสอบความถูกต้องของวัตถุประสงค์

2) Congruence Mode เป็นการประเมินโดยการเปรียบเทียบระหว่างการปฏิบัติจริงกับวัตถุประสงค์ที่วางไว้ทำให้ทราบว่าวัตถุประสงค์ใดบ้างที่ไม่สามารถบรรลุเป้าหมายได้ เป็นไปเพื่อการปรับปรุง

6.1.2 การประเมินปัจจัยเบื้องต้น (Input Evaluation) เป็นการตรวจสอบความพร้อมของปัจจัยป้อนเข้าของโครงการหมายถึงการประเมินทรัพยากรที่จำเป็นสำหรับการนำมาใช้ในการดำเนินโครงการเพื่อวิเคราะห์หาทางเลือกที่เหมาะสมที่สุดกับทรัพยากรที่มีอยู่และเป็นทางเลือกที่มีโอกาสทำให้บรรลุวัตถุประสงค์โครงการได้มากที่สุดซึ่งมักประเมินในด้านต่างๆ คือ

- 1) ความสามารถของหน่วยงานหรือตัวแทนในการจัดโครงการ
- 2) ยุทธวิธีที่ใช้ในการบรรลุวัตถุประสงค์ของโครงการ
- 3) การได้รับความช่วยเหลือในด้านต่างๆซึ่งจะช่วยให้โครงการดำเนินไปได้ เช่น หน่วยงานที่จะให้ความช่วยเหลือด้านเวลาเงินทุนอาคารสถานที่อุปกรณ์เครื่องมือ

6.1.3 การประเมินกระบวนการ (Process Evaluation) เมื่อแผนดำเนินการได้รับการอนุมัติและลงมือทำการประเมินกระบวนการจำเป็นต้องได้รับการเตรียมการเพื่อให้ข้อมูลย้อนกลับแก่ผู้รับผิดชอบและผู้ดำเนินการทุกลำดับขั้นเพื่อที่จะได้สามารถปรับปรุงแก้ไขได้ทัน่วงที่ ซึ่งมีวัตถุประสงค์ 3 ประการคือ

- 1) เพื่อหาและทำนายข้อบกพร่องของกระบวนการหรือการดำเนินการตามขั้นตอนที่วางไว้ประเมินเกี่ยวกับวิธีการจัดกิจกรรมของโครงการการนำปัจจัยป้อนเข้ามาใช้เหมาะสมมากน้อยเพียงใดเป็นไปตามลำดับขั้นตอนหรือไม่กิจกรรมที่จัดขึ้นจะก่อให้เกิดการบรรลุวัตถุประสงค์ของโครงการหรือมีอุปสรรคใดๆ เกิดขึ้น
- 2) เพื่อรวบรวมสารนิเทศสำหรับผู้ตัดสินใจวางแผนงานนำผลการประเมินมาปรับปรุงกระบวนการดำเนินงานให้รัดกุมมีประสิทธิภาพมากขึ้น
- 3) เพื่อเป็นรายงานสะสมถึงการปฏิบัติต่างๆที่เกิดขึ้น

6.1.4 การประเมินผลผลิต (Product Evaluation) มีจุดมุ่งหมายเพื่อวัดและแปลความหมายของความสำเร็จเป็นการประเมินเกี่ยวกับผลที่ได้รับทั้งหมดจากการดำเนินงานว่าได้ผลมากน้อยเพียงไรเป็นไปตามวัตถุประสงค์ที่กำหนดไว้หรือไม่โดยนำผลที่วัดได้มาเปรียบเทียบกับเกณฑ์มาตรฐานที่กำหนดไว้และแปลความหมายถึงเหตุของสิ่งที่เกิดขึ้นโดยอาศัยรายงานจากการ

ประเมินสภาพแวดล้อมปัจจัยกระบวนการร่วมด้วยเพื่อการตัดสินใจปรับปรุงขยายโครงการนำไปใช้ต่อเนื่องต่อไปและเพื่อล้มเลิกโครงการ

6.2 รูปแบบการประเมินของพรอวัส (Malcolm M. Provus)

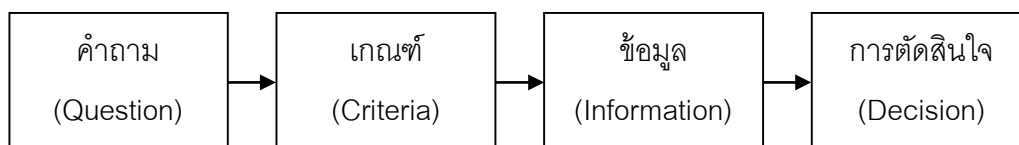
Provus (1971) ได้เสนอรูปแบบในการประเมินโครงการที่ชื่อรูปแบบการประเมินความไม่สอดคล้องกัน (The Discrepancy Evaluation Model) ซึ่งหมายถึงการรวบรวมข้อมูลเพื่อการตัดสินใจในความไม่สอดคล้องกันระหว่างส่วนประกอบแต่ละส่วนของโครงการที่เป็นจริง (Actual Program) กับโครงการเกณฑ์มาตรฐาน (Standard Criterion Program) เป็นรูปแบบการประเมินโครงการในขณะที่โครงการกำลังดำเนินการอยู่ (Ongoing program) เพื่อการพัฒนาและประเมินโครงการไปในขณะเดียวกันจุดมุ่งหมายของการประเมินเพื่อพิจารณาข้อมูลความไม่สอดคล้อง (Discrepancy information) นำไปสู่การตัดสินใจอย่างใดอย่างหนึ่งดังต่อไปนี้

6.2.1 ดำเนินการขั้นตอนต่อไป

6.2.2 ดำเนินการขั้นเดิมซ้ำหลังจากได้มีการเปลี่ยนแปลงมาตรฐานของโครงการหรือวิธีการดำเนินการแล้ว

6.2.3 ดำเนินการขั้นที่ 1 ใหม่หรือ

6.2.4 ล้มเลิกหรือให้สิ้นสุดโครงการลักษณะการประเมินความไม่สอดคล้องกันจะประกอบด้วยโครงการ 2 โครงการ คือ โครงการที่เป็นจริงและโครงการเกณฑ์มาตรฐาน ทั้ง 2 โครงการจะประกอบด้วยส่วนย่อยๆเป็นปัจจัยป้อนเข้ากระบวนการผลิตตามลำดับในการประเมินจะนำส่วนประกอบย่อยแต่ละส่วนตามลำดับของโครงการจริงไปเปรียบเทียบกับโครงการเกณฑ์มาตรฐานหากผลการเปรียบเทียบไม่สอดคล้องกันก็จะทำการปรับปรุงโครงการโดยอาจปรับส่วนประกอบของโครงการเกณฑ์มาตรฐานหรือโครงการจริงในแต่ละส่วนก็ได้การปรับปรุงโครงการเกณฑ์มาตรฐานอาจเป็นเพราะเกณฑ์ที่กำหนดไว้ในแต่ละส่วนสูงเกินไปหรือเป็นอุดมคติจนยากที่จะไปถึงได้ซึ่งสามารถปรับเกณฑ์ให้ต่ำลงแต่หากคิดว่าเกณฑ์มีความเหมาะสมแล้วก็ควรที่จะปรับโครงการจริงจึงจะเหมาะสมกว่าในแต่ละขั้นตอนของการประเมินจะใช้วิธีการตั้งคำถามเพื่อแก้ปัญหาอย่างรอบคอบซึ่งจะมีอยู่ 3 คำถามคือทำไมถึงเกิดความแตกต่างหรือความไม่สอดคล้องแนวทางแก้ไขที่เป็นไปได้คืออะไรและวิธีที่ดีที่สุดในการแก้ปัญหาคืออะไรในการตอบปัญหาแต่ละข้อจะต้องพิจารณาองค์ประกอบที่จำเป็น 3 ประการคือเกณฑ์ข้อมูลใหม่และการตัดสินใจที่จะเปลี่ยนแปลงการปฏิบัติเมื่อเปรียบเทียบกับเกณฑ์แล้วเกิดความไม่สอดคล้องกันดังภาพ 2

ภาพ 2 ขั้นตอนในการประเมินตามแบบจำลองของโปรวัส (Provus)

ขั้นตอนของการประเมินโครงการใด ๆที่กำลังดำเนินอยู่จะผ่านขั้นตอนการพัฒนา 4 ขั้นตอนใหญ่ ๆ ของการเปรียบเทียบแต่ละขั้นตอนอาจเกี่ยวข้องกับสิ่งนำเข้ากระบวนการ และผลผลิตกระบวนการเปรียบเทียบในขั้นตอนเหล่านี้ ดังนี้

S (Standard) = มาตรฐาน

P (Performance) = ส่วนประกอบของโครงการหรือการปฏิบัติจริง

C (Comparison) = การเปรียบเทียบ

D (Discrepancy) = สารสนเทศแสดงความไม่สอดคล้องกันช่วงห่าง (ความแตกต่าง)

A (Alternation) = การปรับปรุงเปลี่ยนแปลง

การประเมินโครงการตามแบบจำลองของProvusมีการดำเนินงานในลักษณะขั้นการพัฒนาแบบเปรียบเทียบ 4 ขั้น (Development stages of comparison) ที่สัมพันธ์ต่อเนื่องกัน ส่วนขั้นที่ 5 เป็นการประเมินต้นทุน-กำไรเพื่อเป็นทางเลือกโครงการซึ่งต้องผ่านการปรับปรุงทั้ง 4 ขั้นตอนมาแล้วและได้เกิดผลผลิตปลายทางมาแล้วซึ่งมีรายละเอียดขั้นตอนนี้

ขั้นที่ 1 การออกแบบโครงการ (Program design) ส่วนประกอบที่จะประเมินก็คือแบบแผนของโครงการได้มาจากการบรรยายรายละเอียดต่างๆของโครงการเป็นการเปรียบเทียบแบบแผนที่มีอยู่กับเกณฑ์ของแบบแผนโครงการ (program design criteria) ซึ่งประกอบด้วยรายการของส่วนประกอบโครงการ (program elements) ซึ่งครอบคลุมโครงการทางการศึกษาเป็นระบบ สิ่งนำเข้า-ผลผลิตที่มีลักษณะพลวัตรซึ่งจะต้องกำหนดรายละเอียดของสิ่งนำเข้ากระบวนการผลผลิต ที่จำเป็นและเพียงพอต่อแบบแผนของโครงการจุดประสงค์ของการประเมินในขั้นที่ 1 ก็เพื่อให้ได้มาซึ่งแบบแผนโครงการและจะประเมินแบบแผนของโครงการในรูปของความครอบคลุมและความสอดคล้องคงที่ภายในมาตรฐานในการตัดสินใจขั้นที่ 1 ก็คือ “เกณฑ์ของแบบแผน” แบบแผนที่สร้างขึ้นครั้งแรกมักจะขาดความเฉพาะเจาะจงและความสอดคล้องคงที่ภายในการประเมินขั้นที่ 1 จะเป็นกลไกช่วยให้มีการกลั่นกรองและสมเหตุสมผลมากขึ้น

ขั้นที่ 2 การดำเนินโครงการ (Program operation) แบบแผนของโครงการซึ่งเป็นส่วนประกอบการในขั้นที่ 1 กลายมาเป็นมาตรฐานที่จะใช้ตัดสินการดำเนินโครงการในการเปรียบเทียบระหว่างการดำเนินโครงการ (Program Operation) ซึ่งเป็นส่วนประกอบการ (Performance) กับแบบแผนโครงการซึ่งเป็นมาตรฐานนั้นผู้ประเมินจะดำเนินการที่ละเอียดถี่ถ้วนตลอดโครงการเป็นการพิจารณาสภาพความเป็นจริงที่มีอยู่ก่อนเปรียบเทียบกับมาตรฐานของโครงการถ้าหากเกิดความไม่สอดคล้องผู้ประเมินก็จะให้ข้อมูลย้อนกลับแก่ผู้จัดการโครงการการดำเนินการในขั้นที่ 2 จะช่วยให้ความสอดคล้องระหว่างแบบแผนโครงการกับการดำเนินการตามโครงการเพิ่มขึ้นอย่างต่อเนื่องมีการปรับปรุงโครงการให้ดีขึ้นเมื่อคณะทำงานเห็นว่าโครงการมีความคงตัวเพียงพอแล้วก็จะตัดสินใจดำเนินการตามขั้นที่ 3 ต่อไป

ขั้นที่ 3 กระบวนการโครงการ (Program process) ในขั้นที่เป็นการประเมินโดยการเปรียบเทียบสาเหตุและผล (Cause and effect) เป็นครั้งแรกเป็นการทดสอบความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรที่จะเปลี่ยนจากสิ่งนำเข้าเป็นผลผลิตและกระบวนการหรือทรีทเมนต์ที่ใช้ให้มีผลต่อการเปลี่ยนแปลงนี้มาตรฐานก็คือสิ่งพยากรณ์ไว้ในแบบแผนและส่วนประกอบการคือผลที่ออกมาจริงจากแต่ละช่วงของกระบวนการหรือกล่าวอีกอย่างหนึ่งว่า

จุดมุ่งหมายของการประเมินขั้นที่ 3 ก็เพื่อที่จะให้ข้อมูลที่ได้จากการประมาณผลของกระบวนการในแต่ละส่วนประกอบย่อย (หรือตัวแปรทรีทเมนต์) ว่าให้ผลผลิตออกมาอย่างไร (หรือตัวแปรตาม) ในรูปฟังก์ชันของเวลาในขั้นนี้จะมีการประเมินผลเบื้องต้น (Initial effect) ของบางส่วนของทรีทเมนต์ (Partial treatment) ทำให้เกิดความเข้าใจความสัมพันธ์ระหว่างผลของ ทรีทเมนต์กับเงื่อนไขของการทดลองเพิ่มขึ้นกิจกรรมในขั้นที่เป็นระดับย่อยพิจารณาผลผลิตย่อย เป็นสำคัญ

ขั้นที่ 4 ผลผลิตขั้นปลายทางของโครงการ (Program terminal product) เป็นการประเมินขั้นผลผลิตปลายทางของโครงการเพื่อตอบคำถามที่ว่าโครงการที่ดำเนินการอยู่นั้นบรรลุวัตถุประสงค์ปลายทางที่สำคัญหรือไม่โดยการเปรียบเทียบผลผลิตปลายทางของโครงการที่เกิดขึ้นจากการดำเนินการจริงซึ่งถือเป็นส่วนประกอบกับวัตถุประสงค์ปลายทาง (Terminal objective) ของโครงการซึ่งถือเป็นมาตรฐานเป็นการประเมินโครงการในลักษณะรวบยอด

ขั้นที่ 5 การวิเคราะห์ต้นทุน-กำไร (Cost-benefit) หลังจากที่ได้ประเมินแต่ละขั้นของโครงการแล้วก็สามารถวิเคราะห์ต้นทุนกำไรของทั้งโครงการได้และเปรียบเทียบผลของการวิเคราะห์นั้น (ส่วนประกอบการ) กับผลการวิเคราะห์ต้นทุน-กำไรของโครงการอื่นที่ออกแบบให้บรรลุผลคล้ายคลึงกัน (มาตรฐาน) จุดมุ่งหมายของการเปรียบเทียบก็เพื่อตัดสินใจเกี่ยวกับการจัดสรรทรัพยากรให้มีประสิทธิผลสูงสุดเพื่อมุ่งจะตอบคำถามที่ว่าทั้งสองโครงการนี้โครงการใดสามารถบรรลุเป้าหมายเดียวกันได้โดยการลงทุนน้อยที่สุดธรรมชาติที่แท้จริงของการประเมินเป็นพลวัต (The dynamics of Evaluation) ซึ่งมีการขึ้นลงและเกี่ยวเนื่องระหว่างขั้นตอนต่างๆ ตลอดเวลา เพราะการประเมินมิได้เพียงแต่กระตุ้นการพัฒนาโครงการเท่านั้นแต่ยังคงดำเนินการประเมินในขณะที่โครงการเปลี่ยนแปลงไปด้วยโดยทางปฏิบัติจริงการประเมินโครงการจะมีการวนซ้ำขึ้นเดิมน้อยประเมินซ้ำบ่อยซึ่งเป็นผลจากการตัดสินใจของผู้ดำเนินโครงการหลังจากได้สารสนเทศแสดงความไม่สอดคล้องกันจากขั้นตอนต่างๆ ถ้าหากตัดสินใจที่จะปรับปรุงโครงการจะมีผลกระทบทันทีต่อขั้นตอนการประเมินที่ตามมาโดยเฉพาะขั้นที่ 1 และ 2 จะมีโอกาสปรับปรุงโครงการได้มาก เพราะปัญหาของความไม่ครอบคลุมไม่สอดคล้องกันที่ภายในการประเมินบางขั้นเกิดขึ้นพร้อมๆ กัน วงใหญ่แทนขั้นที่ 1 ขั้นที่ 2 กระทำขั้นในขอบเขตของงานขั้นที่ 1 งานขั้นที่ 2 ดำเนินควบคู่ไปกับการตรวจสอบขั้นที่ 1, 2 และ 3 และทำงานขั้นที่ 5 โดยได้ผลจากขั้นที่ 4 และขึ้นอยู่ในช่วงเวลา ที่กระทำการประเมินขั้นที่ 4 ซึ่งจะเห็นได้ว่ากระบวนการประเมินเป็นพลวัตและดำเนินขึ้นต่อๆ มา มิใช่เป็นจากการดำเนินของโครงการเพียงอย่างเดียวแต่เป็นผลจากการเปลี่ยนแปลงโครงการด้วย เป็นกระบวนการที่ยาวนานและซับซ้อนแต่ก็คุ้มค่าเมื่อสามารถพัฒนาโปรแกรมให้มีประสิทธิภาพสูงได้โดยการให้สารสนเทศเพื่อการตัดสินใจแก่ผู้ดำเนินโครงการอย่างครอบคลุม

6.3 รูปแบบการประเมินของอัลคิน (Alkin)

รูปแบบ UCLA Center for the Study of Evaluation (CSE) (Alkin, 1996 อ้างอิงใน เพียงแข ภูผายาง, 2554, หน้า 46) ซึ่งได้อธิบายความหมายของการประเมินแบบ CSE ว่า หมายถึง กระบวนการพิจารณาตัดสินใจในเรื่องที่เกี่ยวข้องกับการเลือกข่าวสารที่เหมาะสมรวบรวมและวิเคราะห์ข้อมูลเพื่อสรุปผลอันจะเป็นประโยชน์ต่อผู้มีอำนาจในการตัดสินใจได้พิจารณาเลือกตามความเหมาะสมหลักการประเมินโดยทั่วไปคือการพิจารณาเปรียบเทียบสิ่งที่เป็นความต้องการกับสิ่งที่เกิดขึ้นจริงๆ ถ้าสิ่งที่เป็นจริงมีความแตกต่างจากสิ่งที่เป็นความต้องการมากจะต้องหาสาเหตุว่าเป็นเพราะอะไรโครงการบกพร่องตรงไหนภาพ 3

ภาพ 3 หลักการประเมินของอัลคิน (Alkin)

จากภาพ 3 ความสอดคล้องโดยพิจารณาความสัมพันธ์ภายในระหว่างองค์ประกอบต่างๆที่เป็นอยู่จริงโดยใช้ข้อมูลที่เกิดขึ้นอย่างเป็นระบบเปรียบเทียบความสอดคล้องระหว่างโครงการเกณฑ์กับความต้องการความเป็นจริงวัตถุประสงค์ที่กำหนดวัตถุประสงค์ที่ใช้จริงปัจจัยโครงการจริงหรือโครงการที่ได้รับอนุมัติกับการนำโครงการไปปฏิบัติจริงการจะปรับปรุงโครงการได้จะต้องทราบว่าการมีความไม่สอดคล้องกันระหว่างโครงการกับการปฏิบัติจริงนั้นมีมากน้อยเพียงใด เพราะอะไร

จากการศึกษารูปแบบการของสตีฟเฟิลบีมโพรวิสและอัลคิน จะเห็นได้ว่ารูปแบบการประเมินทั้ง 3 รูปแบบ ประกอบด้วยขั้นตอนของการประเมินโครงการที่มีองค์ประกอบร่วมกันคือ ปัจจัยนำเข้า กระบวนการและผลผลิต ผู้ประเมินเห็นว่าโครงการเกิดจากความต้องการของโรงเรียนอยู่แล้วจึงสนใจประเมินเพียง 3 ด้าน คือ ด้านปัจจัยนำเข้า ด้านกระบวนการและด้านผลผลิต และเรียกรูปแบบการประเมินนี้ว่าการประเมินเชิงระบบ เพื่อค้นหาสารสนเทศมาใช้พัฒนาปรับปรุงการดำเนินงานโครงการให้เกิดประสิทธิภาพและประสิทธิผล

ซึ่งผู้วิจัยได้ใช้แนวคิดการประเมินเชิงระบบนี้มาเป็นแนวทางในการประเมินโครงการแต่เป็นลักษณะของการประยุกต์ใช้ ทั้งนี้เนื่องจากโครงการนี้ได้ดำเนินการเสร็จสิ้นไปแล้วจึงไม่ได้มีลักษณะที่ดำเนินการไปพร้อมโครงการ

ความหมายและความสำคัญของการบริหารโครงการ

1. ความหมายของการบริหารโครงการ

เดวิด คลีแลนด์ และวิลเลียมคิง (David Cleland and William King, 1983, p.188) ได้ให้ความหมายว่า “การบริหารโครงการเป็นการจัดการที่ต้องการให้ความสำคัญและความสนใจเป็นพิเศษกับการดำเนินกิจกรรมที่ไม่ซ้ำ เพื่อจุดประสงค์ในการบรรลุเป้าหมายเดียวกัน

อัลเฟรดอวาณี (Alfred Awani, 1983, p.7) ซึ่งให้เห็นว่า “การบริหารโครงการเกี่ยวข้องกับการวางแผน การวางกำหนดการ และการควบคุมในกิจกรรมที่ไม่ใช่กิจกรรมปกติ (Nonroutine activities) ภายในเงื่อนไขของเวลาและทรัพยากรที่กำหนด

ฮาร์วี เมย์เลอร์ (Harvey Mayloy, 1999, p.6) บอกว่า “การบริหารโครงการเกี่ยวกับกิจกรรมการวางแผน การจัดองค์การ การอำนวยความสะดวกและการควบคุม เพื่อที่จะจูงใจให้พนักงานใช้ทรัพยากรให้คุ้มค่า

รัตนา สายคณิต (2546, หน้า 34) เห็นว่า การบริหารโครงการ คือ การทำหน้าที่ต่างๆ ทางด้านบริหาร ได้แก่ การวางแผน การจัดองค์การ การประสานงาน และการควบคุมการใช้ทรัพยากรโครงการ เพื่อให้โครงการดำเนินไปได้และบรรลุตามวัตถุประสงค์ที่ระบุไว้

สมบัติ อารังญวงศ์ (2546, หน้า 9) ได้ให้ความหมายว่า การบริหารโครงการเป็นการบูรณาการหลักการจัดการเพื่อกำหนดกิจกรรมและการใช้ทรัพยากรที่มีอยู่อย่างจำกัดให้บรรลุวัตถุประสงค์ที่กำหนดไว้อย่างมีประสิทธิภาพและประสิทธิผล โดยผู้จัดการจะต้องเป็นผู้มีความรอบรู้ในเรื่องการจัดการเป็นอย่างดี

วิสูตร จิระคำแข็ง (2550, หน้า 6) ได้ให้ความหมายว่า การประสมประสานทรัพยากรในการดำเนินการของโครงการ โดยจะต้องมีการวางแผน การจัดองค์การ การบริหารทรัพยากรมนุษย์ การอำนวยความสะดวก และการควบคุมภายใต้บริบทของโครงการเพื่อความสำเร็จผลตามที่ต้องการโดย “ทรัพยากร” ในที่นี้หมายถึง บุคลากร รวมถึงความเชี่ยวชาญและความสามารถที่มีอยู่ ความร่วมมือของทีมงาน เครื่องมือ เครื่องใช้และสิ่งอำนวยความสะดวกต่าง ๆ ตลอดจนข้อมูล ระบบงาน เทคนิค เงินทุนและเวลา

สรุปได้ว่า การบริหารโครงการ คือ ความพยายามในการบรรลุวัตถุประสงค์เฉพาะโครงการผ่านกระบวนการทำงานที่เป็นเอกภาพ โดยเชื่อมโยงความสัมพันธ์กับงานต่าง ๆ และการใช้ทรัพยากรอย่างมีประสิทธิภาพ การบริหารโครงการต้องนิยามวัตถุประสงค์ให้ชัดเจน ทั้งในเรื่องขอบเขตของงาน ตารางเวลาที่ต้องทำให้แล้วเสร็จ และต้นทุนที่ต้องใช้ทั้งหมด ความรับผิดชอบของผู้จัดการโครงการ คือ การทำให้วัตถุประสงค์ของโครงการบรรลุผลสำเร็จและผลลัพธ์ของงานเสร็จอย่างมีคุณภาพภายในวงเงินงบประมาณที่กำหนด

2. ความสำคัญของการบริหารโครงการ

การบริหารโครงการมีความสำคัญต่อองค์การหลายประการด้วยกัน อันได้แก่

2.1 องค์การสามารถปรับตัวให้เข้ากับสภาพแวดล้อม ดังได้กล่าวแล้วว่า การบริหารโครงการเป็นแนวคิดทางการบริหารแนวคิดหนึ่งที่ได้พัฒนาขึ้นมาเพื่อต้องการให้องค์การปรับตัวให้สอดคล้องกับสภาพแวดล้อมที่เปลี่ยนแปลงไป โดยเฉพาะกับงานที่มีลักษณะเฉพาะของตนเอง เช่น งานที่มีลักษณะเสี่ยง ใช้ระยะเวลาไม่นานนัก มีความซับซ้อน ต้องใช้เทคโนโลยีสูง เป็นต้น จึงได้มีการนำแนวคิดการบริหารโครงการมาประยุกต์ใช้ให้เกิดผลตามต้องการ ซึ่งแนวคิดการจัดการแบบดั้งเดิมไม่สามารถแก้ไขปัญหาและตอบสนองต่อสภาพแวดล้อมได้ดีเท่ากับแนวคิดการบริหารโครงการ

2.2 เกิดความคล่องตัวในการทำงาน คนที่ปฏิบัติงานในลักษณะงานแบบโครงการ จะ มีระยะเวลาในการทำงานที่กำหนดไว้แน่นอน จะล่าช้าแบบองค์การระบบราชการมิได้ ดังนั้น ผู้ปฏิบัติงานจะต้องมีความกระตือรือร้นและคำนึงถึงวัตถุประสงค์หรือเป้าหมายของงานเป็นสำคัญ

2.3 ก่อให้เกิดการประสานงานที่รวดเร็ว การใช้บุคคลจากหน่วยงานต่าง ๆ ที่มีความรู้ ความชำนาญเฉพาะด้าน ทำให้การประสานงานและความร่วมมือเป็นไปได้อย่างรวดเร็ว ช่วยขจัดปัญหาของการติดต่อสื่อสารระหว่างหน่วยงานที่จะต้องผ่านขั้นตอนต่าง ๆ ของแต่ละหน่วยงานออกไป

2.4 ส่งเสริมให้เกิดความรู้สึกรักภูมิใจและรับผิดชอบในผลงาน คนสามารถใช้ความสามารถของตนเองมากกว่าการทำงานในองค์การระบบราชการ ส่งเสริมให้เกิดความภูมิใจในผลสำเร็จอันเกิดจากการปฏิบัติงานและมีขวัญกำลังใจในการทำงานต่อไป นอกจากนี้เมื่อบุคคลจากหน่วยงานต่าง ๆ ได้รับการไว้วางใจให้เข้าร่วมเป็นทีมงานโครงการ ก็จะทำให้เกิดความรู้สึกรับผิดชอบในการที่จะทำงานที่ได้รับมอบให้ลุล่วงตามวัตถุประสงค์ที่กำหนดในฐานะเป็นสมาชิกของทีมงาน

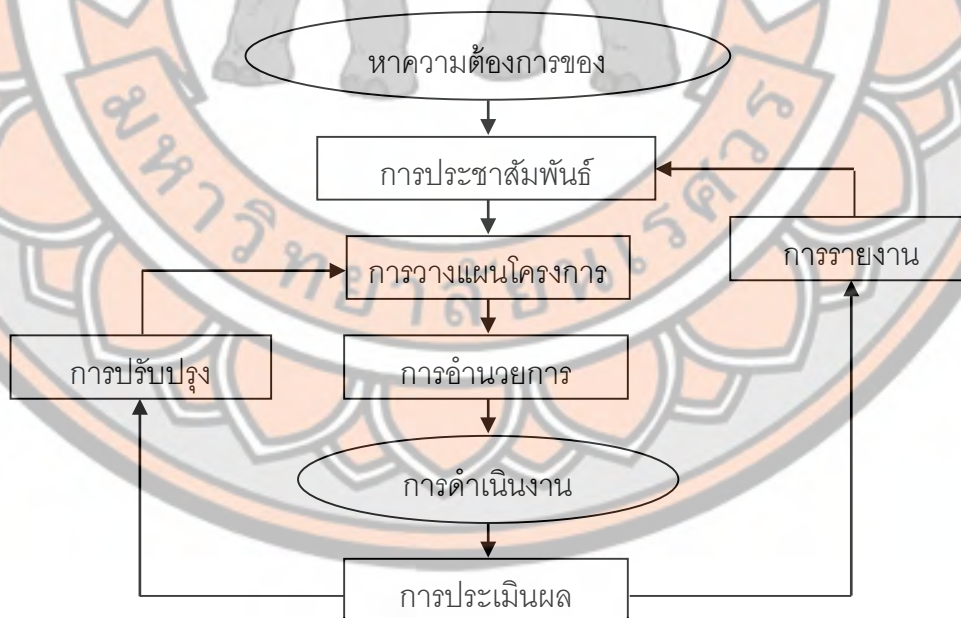
2.5 ช่วยประหยัดค่าใช้จ่ายและมีการใช้ทรัพยากรอย่างมีประสิทธิภาพ โครงการมีลักษณะงานที่มีจุดเริ่มต้นและสิ้นสุด ทรัพยากรที่นำมาใช้ในการดำเนินการโครงการมักจะมาจากการสนับสนุนของหน่วยงานตามหน้าที่ซึ่งเท่ากับมีการใช้ทรัพยากรร่วมกันระหว่างโครงการกับหน่วยงานตามหน้าที่ นอกจากนั้นแล้ว เมื่อโครงการสิ้นสุดลง ทรัพยากรต่าง ๆ ก็สามารถโยกย้ายกลับหน่วยงานเดิมหรือย้ายไปดำเนินการในโครงการใหม่ จึงทำให้ประหยัดค่าใช้จ่ายและมีการใช้ทรัพยากรที่มีประสิทธิภาพมากขึ้น

2.6 องค์การสามารถตอบสนองความต้องการของผู้รับบริการได้ดียิ่งขึ้น การบริหารโครงการจะทำให้องค์การสามารถดำเนินงานจนบรรลุวัตถุประสงค์เพิ่มขึ้น องค์การจึงสามารถตอบสนองความต้องการของผู้รับบริการได้ดียิ่งขึ้น เช่น โครงการการสร้างงานในชนบทของรัฐบาล ถ้ารัฐบาลใช้กลไกปกติที่มีอยู่อาจจะไม่สามารถช่วยเหลือประชาชนในชนบทในหน้าแล้งให้มั่งงานทำได้ แต่ถ้าใช้วิธีการบริหารโครงการจะสามารถช่วยเหลือประชาชนในชนบทให้มั่งงานทำในหน้าแล้งได้มากยิ่งขึ้น เป็นต้น

3. กระบวนการของการบริหารโครงการ

โครงการมีลักษณะพิเศษที่สำคัญประการหนึ่ง คือ การมีกำหนดระยะเวลาการดำเนินงานที่ชัดเจน มีลักษณะเป็นงานชั่วคราว มีเวลาเสร็จสิ้นแน่นอน หรือกล่าวอีกนัยหนึ่งได้ว่าเป็นการดำเนินการที่มีจุดเริ่มต้นและจุดสิ้นสุด จึงสามารถจัดทำกำหนดการดำเนินการได้ จากลักษณะดังกล่าวจะเห็นได้ว่า โครงการก็เหมือนกับสิ่งมีชีวิต มีการเกิด มีการเจริญเติบโต มีการดำรงอยู่ และมีการยุติลงเมื่อเสร็จสิ้นโครงการ ผู้บริหารจึงสามารถใช้ลักษณะพิเศษของวงจรชีวิตของโครงการดังกล่าว มากำหนดเป็นขั้นตอนหรือกระบวนการบริหารโครงการ

ชาร์ล มาร์ติน (Charles C. Martin, 1976, pp.9-10) ได้กำหนดกระบวนการบริหารโครงการ ดังภาพ 4

ภาพ 4 แสดงกระบวนการบริหารโครงการของมาร์ติน(Martin)

ที่มา: กัลป์ ทองขาว และคณะ (2552)

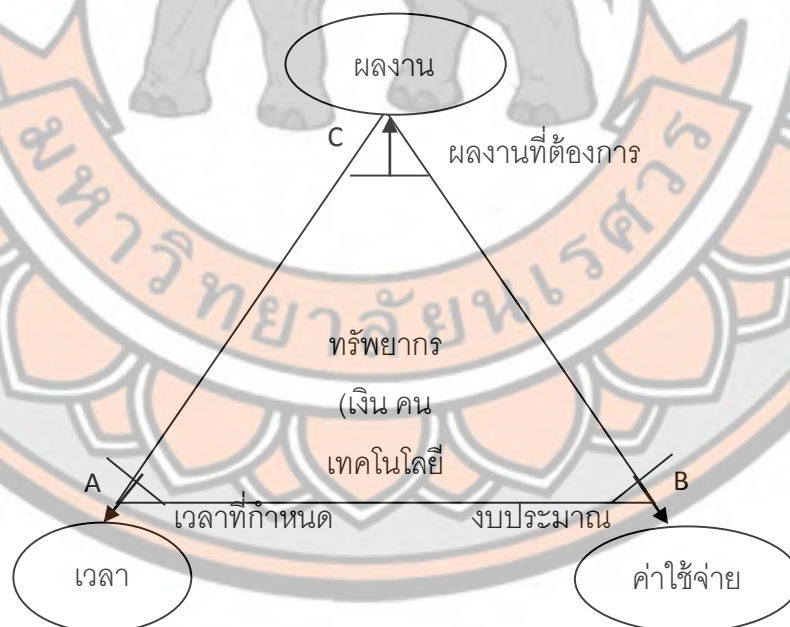
จากภาพ 4 สามารถอธิบายได้ดังนี้

1. หาความต้องการของผู้รับบริการ เป็นขั้นแรกที่จะต้องหาว่า ความต้องการที่แท้จริงของผู้รับบริการคืออะไร เพื่อจะได้นำมากำหนดโครงการ วัตถุประสงค์และยุทธศาสตร์ได้ถูกต้อง
2. การประชาสัมพันธ์ผู้รับบริการจะต้องมีการติดต่อกับผู้รับบริการ โดยจะต้องมีการกำหนดในลักษณะเบื้องต้นว่า ลักษณะของโครงการเป็นอย่างไร อะไรคือผลผลิตขั้นสุดท้าย เงินทุนจะต้องใช้เท่าไร เพื่อให้ผู้เกี่ยวข้องรับรู้และมีส่วนร่วมเพื่อให้เกิดการยอมรับโครงการ
3. การวางแผนโครงการ ขั้นนี้ประกอบด้วยขั้นตอนที่สำคัญ 3 ขั้น คือ
  - 3.1 การกำหนดวัตถุประสงค์ ผลผลิตขั้นสุดท้าย เกณฑ์การตัดสินใจ ข้อจำกัด รวมถึงทรัพยากรที่จะต้องใช้ในการดำเนินการตามโครงการ
  - 3.2 แตรายละเอียดโครงการออกเป็นงานที่จะต้องทำตามวัตถุประสงค์ของโครงการ
  - 3.3 การกำหนดแผนปฏิบัติการในรายละเอียด
  - 3.4. การอำนวยการโครงการ (Project Directing) จะต้องกำหนดผู้รับผิดชอบในการบริหารโครงการหรือผู้จัดการโครงการ ซึ่งผู้จัดการโครงการควรจะต้องมีอำนาจหน้าที่ อำนวยการโครงการอย่างเพียงพอ เพื่อให้โครงการประสบผลสำเร็จและมีผลประสิทธิภาพ
  - 3.5. การจัดการโครงการ (Project Execution) หลังจากได้มีการวางแผนโครงการแล้ว ก็จะต้องกำหนดงานต่าง ๆ เพื่อจะกำหนดบุคคลหรือหน่วยงานให้รับผิดชอบร่วมกันในการดำเนินงานตามโครงการ ภายใต้เงื่อนไขด้านเวลา งบประมาณ และลักษณะงาน
  - 3.6. การประเมินผลโครงการ (Project Evaluation) เพื่อดูความสำเร็จของโครงการ โดยเปรียบเทียบระหว่างวัตถุประสงค์กับผลงานที่เกิดขึ้นจริง มีการระบุสิ่งที่เบี่ยงไปจากสิ่งที่ต้องการ
  - 3.7. การปรับปรุงโครงการ (Reprogramming) หลังจากที่ได้มีการประเมินผลแล้ว จะมีการปรุงโครงการไม่ว่าจะเป็นแผนงาน ทรัพยากรที่ต้องใช้หรือปรับวัตถุประสงค์ของโครงการ เพื่อให้การดำเนินงานเป็นไปตามที่ต้องการ
  - 3.8. การรายงานโครงการ (Project Reporting) จะต้องมีการรายงานผลการปฏิบัติงานทั้งที่เป็นลายลักษณ์อักษรและโดยทางวาจา เกี่ยวกับปัญหาและอุปสรรคเพื่อนำมาใช้เป็นฐานข้อมูลสำหรับโครงการอื่นต่อไป

4. วัตถุประสงค์การบริหารโครงการ

การดำเนินการในปัจจุบันต้องอยู่ภายใต้สภาพแวดล้อมที่มีการเปลี่ยนแปลง อยู่ตลอดเวลาและค่อนข้างรวดเร็วทั้งจากภายในและจากภายนอกองค์กร ซึ่งในอดีตแล้วเมื่อมีปัญหาเกิดขึ้น ผู้บริหารมักจะแก้ปัญหาองค์การโดยวิธีต่างๆ โดยอาศัยแนวทางต่างๆ เช่น พยายามลดต้นทุนค่าใช้จ่าย กำหนดมาตรฐานการทำงานของตำแหน่งต่างๆ ให้สูงขึ้น เป็นต้นซึ่งเป็นการเพิ่มแรงกดดันให้ผู้บริหารระดับต่างๆ และพนักงานในองค์การให้เพิ่มประสิทธิภาพการทำงานให้สูงขึ้นโดยใช้ทรัพยากรให้น้อยที่สุด แต่ในสภาพปัจจุบันและอนาคตที่มีความแตกต่างอย่างมาก วิธีการแก้ปัญหาในอดีตโดยอาศัยมาตรการต่างๆ เช่น การลดกำลังคน การนำเครื่องจักรแบบใหม่มาใช้ การลงทุนเพียงลำพัง เป็นต้น บางครั้งไม่ใช่เป็นคำตอบที่ดีที่สุด แต่น่าจะมีทางเลือกอื่นอีกในการแก้ปัญหาในรูปของโครงการ จึงต้องมีการบริหารโครงการ เพื่อให้สำเร็จผลตามต้องการ

สำหรับวัตถุประสงค์ของการบริหารโครงการ คือการบริหารให้บรรลุผลสำเร็จ คือ ตรงตามกำหนดเวลาภายในวงเงินงบประมาณ ได้ผลงานตามต้องการ กล่าวคือให้อยู่ภายในกรอบของสามเหลี่ยม ABC ในภาพ 5

ภาพ 5 แสดงวัตถุประสงค์ของการบริหารโครงการ

ที่มา:กล้า ทองขาว และคณะ (2552)

จากภาพ 5 อธิบายได้ว่า วัตถุประสงค์ของการบริหารโครงการแบ่งออกได้เป็น 3 ด้าน ได้แก่ โครงการสำเร็จตามเวลาที่กำหนด (A) ใช้งบประมาณตามที่กำหนด (B) และได้ผลงานตรงตามที่ระบุไว้ (C) กล่าวคือภายในกรอบของสามเหลี่ยม ABC เป็นเกณฑ์ประเมินความสำเร็จของการบริหารโครงการโดยพิจารณาจากเวลาที่ใช้ดำเนินการ ค่าใช้จ่ายที่เกิดขึ้น และผลงานของโครงการว่าตรงตามวัตถุประสงค์หรือไม่ โดยให้อยู่ในกรอบ ABC

ในบางครั้งการดำเนินการต่างๆ อาจจะต้องตัดสินใจเลือกเพราะสภาพการณ์มักจะเปลี่ยนแปลงหรืออาจจะมีผลลบซับซ้อนมากขึ้น และมีความเสี่ยงสูงซึ่งอาจจะส่งผลให้การบริหารโครงการไม่สามารถบรรลุผลได้ครบตามวัตถุประสงค์ทั้ง 3 ประการได้ เช่น ค่าใช้จ่ายสูงขึ้นจนทำให้วงเงินงบประมาณที่กำหนดไว้ได้ หรืออาจจะจำเป็นต้องเร่งการดำเนินการให้เร็วมากขึ้นโดยมีค่าใช้จ่ายที่สูงขึ้น หรือการควบคุมการใช้จ่ายงบประมาณจนทำให้ผลงานไม่ตรงตามมาตรฐานที่ต้องการได้ เป็นต้น ดังนั้นผู้บริหารโครงการจึงอาจจะต้องมีภาวะการตัดสินใจแบบ Dilemma คือจะต้องเลือกหรือให้น้ำหนักว่าจะต้องการได้วัตถุประสงค์ใด แล้วยอมสละหรือสูญเสียวัตถุประสงค์ข้ออื่นไปบ้างเพื่อให้โครงการสามารถดำเนินการจนแล้วเสร็จ

5. ประโยชน์ของการบริหารโครงการ

โดยทั่วไปการนำการบริหารโครงการมาใช้ จะก่อให้เกิดประโยชน์ 3 ประการ ดังนี้ (Taylor and Watling, 1979 อ้างอิงใน มยุรี อนุমানราชชน, 2546, หน้า 14-15)

5.1 ประโยชน์ต่อองค์การ ในกรณีทีมงานขององค์การมีลักษณะซับซ้อน งานขององค์การที่ดำเนินการโดยให้ผู้ใช้บริการเข้าไปมีส่วนร่วมในการกำหนดลักษณะผลิตภัณฑ์ หรืองานที่ต้องอาศัยผู้เชี่ยวชาญเฉพาะทางมาทำงานด้านเทคโนโลยีขั้นสูง เช่น ระบบชิปนาฬิกา ระบบโรงงาน ระบบคอมพิวเตอร์ การสร้างสะพาน ระบบการควบคุมน้ำท่วม การช่วยเหลือคนพิการทะเล การพลังงาน ระบบเทคโนโลยีขั้นสูง การกลั่นน้ำมัน การทำเหมือง การติดตั้งระบบควบคุมการต่อเรือ เป็นต้น งานเหล่านี้ต้องอาศัยการประสานงานข้ามหน้าที่ความรับผิดชอบค่อนข้างมาก จึงควรใช้การบริหารโครงการ โครงการที่แตกต่างกันอาจจะต้องประสานงานมากขึ้นแตกต่างกันไป เนื่องจากโครงการต้องดำเนินงานเกี่ยวข้องกับหน่วยงานหลายๆ หน่วยภายในองค์การโดยอาศัยการประสานงานและความเชี่ยวชาญด้านเทคนิคภายใต้ความรับผิดชอบของผู้บริหารโครงการ

5.2 ประโยชน์ต่อบุคคล ความรู้ด้านเทคนิคที่บุคคลได้รับจากการบริหารโครงการ เป็นประโยชน์ต่อผู้ซึ่งเข้าใจเทคนิคนั้นๆ เพราะความรู้ด้านเทคนิคในการบริหารโครงการทำให้ผู้ซึ่งเข้าใจเทคนิคนั้นๆ มีความรู้มากกว่าบุคคลอื่นและสามารถมีอำนาจเหนือบุคคลอื่นได้ โดยทั่วไปการบริหารงานจะบรรลุผลสำเร็จได้ต้องอาศัยปัจจัย 3 ประการ ได้แก่ ความสามารถด้านการ

จัดการ การปฏิบัติต่อบุคคลอื่นและเทคนิคการจัดการ บัจฉัย 2 ประการแรกเป็นเรื่องเกี่ยวกับความเข้าใจในสภาพการณ์และความสามารถในการตัดสินใจของผู้บริหาร รวมทั้งความต้องการที่จะเข้าใจบุคคลอื่น ขณะที่เทคนิคการจัดการเป็นสิ่งที่เกิดขึ้นจากการเรียนรู้ การใช้เทคนิคดังกล่าวจะทำให้ผู้บริหารรับทราบข้อมูลสำคัญเกี่ยวกับโครงการและระบบการบริหารโครงการ โดยเฉพาะทราบประเด็นสำคัญๆ ที่ควรจะเข้าใจในการบริหารคน

5.3 ประโยชน์ต่อผู้ใช้บริการ/ผู้รับบริการ การติดต่อสัมพันธ์ระหว่างผู้ให้บริการกับผู้ให้บริการ/ผู้รับบริการในการบริหารโครงการเป็นผลดีหลายประการ สำหรับโครงการที่มีขนาดใหญ่ มีต้นทุนสูงและมีลักษณะซับซ้อนมาก ความสัมพันธ์ระหว่างผู้ให้บริการกับผู้รับบริการผู้รับบริการมักจะซับซ้อนมากยิ่งขึ้น จึงจำเป็นที่ทั้ง 2 ฝ่ายจะต้องติดต่อสัมพันธ์กัน และอาจจะติดต่อสัมพันธ์กันมากขึ้นเมื่อโครงการดำเนินไประยะหนึ่ง ทั้งนี้เพื่อให้เกิดความแน่ใจว่าภาระหน้าที่ของผู้ให้บริการเป็นไปในแนวทางเดียวกันและทำให้ทราบว่าผู้ให้บริการคนใดมีหน้าที่อธิบายข้อสงสัยให้แก่ผู้ใช้บริการ นอกจากนี้เมื่อต้องทำการตัดสินใจอาจจะตัดสินใจได้อย่างรวดเร็วมากขึ้น ผู้ใช้บริการจะรู้สึกว่าคุณให้บริการสนใจตัวเขาและปัญหาของเขาด้วย เพราะเป็นการติดต่อแบบเผชิญหน้ากัน เมื่อผู้บริหารโครงการเองสามารถติดต่อและเข้าถึงฝ่ายต่างๆ ในองค์การโดยตรงย่อมทำให้งานของโครงการประสบความสำเร็จอย่างสูง ผู้ใช้บริการจะรู้สึกพึงพอใจและได้รับประโยชน์จากการดำเนินงานโครงการ

ขั้นตอนการประเมินโครงการ

การประเมินโครงการมีขั้นตอนเช่นเดียวกับการประเมินสิ่งอื่นๆ ซึ่งในที่นี้เห็นว่าควรเป็น 8 ขั้นตอนไม่ว่าจะเป็นการประเมินก่อนระหว่าง หรือสิ้นสุดโครงการก็ตาม และถ้ามีการประเมินงานประเมินโครงการด้วยก็ 7 ขั้นตอน อาจมีการปรับเปลี่ยนให้เหมาะสมได้ เช่น บางขั้นตอนอาจมีรายละเอียดแตกต่างกันบ้างตามลักษณะของโครงการที่จะประเมินและ บัจฉัยอื่นๆ บางขั้นตอนก็มีความเชื่อมโยงสัมพันธ์กันบางขั้นตอนก็อาจยุบรวมกันได้ บางขั้นตอน ก็อาจสลับกันได้ ฯลฯ เป็นต้น เพียงแต่ปรับให้เป็นการประเมินโครงการ สำหรับสาระโดยสรุปขั้นตอนทั้ง 7 มีดังนี้

1. การศึกษาแนวคิดการประเมินและศึกษาวิเคราะห์โครงการพร้อมทั้งข้อมูลที่เกี่ยวข้อง

การจะประเมินสิ่งใดหรือประเมินโครงการ ผู้ประเมินต้องศึกษาแนวคิดการประเมินโครงการและสาระที่เกี่ยวข้อง หลังจากนั้นก็ต้องศึกษาวิเคราะห์โครงการที่จะประเมินและแหล่งข้อมูลอื่นๆ ทั้งจากเอกสาร บุคคลที่เกี่ยวข้อง ฯลฯ ทั้งนี้เพื่อให้ได้ข้อสรุปนำไปกำหนดเป็น

วัตถุประสงค์หรือประเด็นการประเมิน และพัฒนาตัวชี้วัดในขั้นตอนต่อไป โดยยังไม่ลงมือทำอะไร เป็นหลักเป็นฐาน จะเริ่มลงมือเขียนหรือปฏิบัติการเตรียมการประเมินโครงการเบื้องต้น

2. การกำหนดวัตถุประสงค์หรือประเด็นการประเมินและตัวชี้วัด

ในขั้นตอนนี้ นำผลสรุปจากการศึกษาของขั้นตอนที่ 1 มากำหนดวัตถุประสงค์ หรือประเด็นการประเมิน เมื่อได้วัตถุประสงค์หรือประเด็นการประเมินที่ชัดเจน คงที่แล้ว ก็จะเป็นตัวตั้งให้นำไปพัฒนาตัวชี้วัด ซึ่งวัตถุประสงค์หรือประเด็นการประเมินอาจได้จากวัตถุประสงค์โครงการ รูปแบบการประเมินความต้องการของผู้ใช้ผลการประเมิน หรือผู้ว่าจ้าง หรือผู้บังคับบัญชา หรือผู้ร้องขอ ฯลฯ ให้ประเมินประสบการณ์ของผู้ประเมินเอง หรือได้จากการร่วมกันกำหนดของผู้เกี่ยวข้อง ฯลฯ โดยอาจได้จากหลายๆ แหล่งร่วมกันก็ได้

การกำหนดวัตถุประสงค์ หรือประเด็นการประเมิน ถ้าจะให้สะดวกรวดเร็วแบบอาหารกึ่งสำเร็จรูป ก็สามารถใช้รูปแบบการประเมินที่กำหนดประเด็นการประเมินมาให้แล้วก็ได้ เช่น รูปแบบ CIPP และรูปแบบของ Kirkpatrick เป็นต้น แต่ก็ต้องประเมินให้ครบตามข้อกำหนดของรูปแบบ คล้ายกับต้องปฏิบัติตามข้อกำหนดของรูปแบบ คล้ายกับต้องปฏิบัติตามกฎระเบียบ หรือกฎหมายที่กำหนดเข้าทำนองง่ายตอนแรกแต่อาจยุ่งยากตอนหลัง ซึ่งจากประสบการณ์พบว่านักประเมินที่ชำนาญมักจะไม่ใช้รูปแบบการประเมินเพราะจะทำให้มีความยืดหยุ่นน้อย

เมื่อได้วัตถุประสงค์หรือประเด็นการประเมินแล้วก็จะใช้เป็นกรอบในการเลือกพัฒนา หรือสร้างตัวชี้วัด ซึ่งในทางปฏิบัติตัวชี้วัดสำหรับการประเมินโครงการยังมีไม่เพียงพอ หรือไม่ตรงกับโครงการที่จะประเมิน ผู้ประเมินจะต้องพัฒนาด้วยการปรับให้สอดคล้องกับโครงการที่จะประเมินหรือสร้างขึ้นมาใหม่ ซึ่งตัวชี้วัดที่ได้จะเป็นตัวตั้งในการกำหนดเกณฑ์ค่าน้ำหนัก (ถ้ามี) แหล่งข้อมูล เครื่องมือ และการวิเคราะห์ข้อมูล ดังนั้นถ้าตัวชี้วัดไม่ชัดเจนพอก็จะส่งผลกระทบต่อการทำงานในขั้นต่อไปได้ บางครั้งต้องกลับมาปรับตัวชี้วัดใหม่ก็มี

2.1 การกำหนดเกณฑ์และค่าน้ำหนัก (ถ้ามี)

คำว่าเกณฑ์ในที่นี้ หมายถึง เกณฑ์การตัดสิน ส่วนค่าน้ำหนัก หมายถึงระดับความสำคัญของประเด็นการประเมินและตัวชี้วัด ซึ่งยิ่งเกณฑ์มีความละเอียดและค่าน้ำหนักสอดคล้องกับสภาพโครงการเท่าไร สวรรสนเทศจากการประเมินก็ยิ่งครอบคลุมชัดเจนมากขึ้นเท่านั้น แม้ว่าต้องแลกกับความยุ่งยากบ้างก็ตาม เช่นเดียวกับความละเอียดของจอภาพ เครื่องรับโทรทัศน์ โทรศัพท์ หรือจอคอมพิวเตอร์ ที่มีรายละเอียดเป็นพิกเซล(Pixel) ยิ่งจำนวนพิกเซลมากก็ยิ่งชัดมากแต่ราคาก็สูงขึ้น

ในการกำหนดเกณฑ์และค่าน้ำหนักนั้น อาจแยกได้เป็น 4 ระดับ เรียงตามลำดับความละเอียดจากน้อยไปหามาก คือ ตั้งแต่ไม่กำหนดเกณฑ์ตัดสินเลย มีแต่เกณฑ์ในการตัดสินเพียง 2 ระดับ คือ ผ่านกับไม่ผ่าน มีเกณฑ์ตัดสินเพียง 2 ระดับ และกำหนดค่าน้ำหนักของตัวชี้วัดและสุดท้ายคือเกณฑ์ตัดสินมากกว่า 2 ระดับ และมีค่าน้ำหนัก

2.2 การกำหนดกรอบแนวคิดและขอบเขตการประเมิน

เมื่อได้วัตถุประสงค์หรือประเด็นการประเมิน ตัวชี้วัด เกณฑ์ และค่าน้ำหนัก (ถ้ามี) แล้วนำมารวมกันเป็นกรอบแนวคิดการประเมิน ซึ่งอย่างน้อยต้องมีองค์ประกอบที่สำคัญคือ ประเด็นการประเมินกับตัวชี้วัด ถ้าจะให้ละเอียดยิ่งขึ้น ก็กำหนดเกณฑ์และค่าน้ำหนักโดยเกณฑ์อาจจะกำหนดไว้มากกว่า 2 ระดับ

จากสาระหรือองค์ประกอบสำคัญของกรอบแนวคิดของการประเมิน จะนำไปสู่การกำหนดขอบเขตการประเมินที่สอดคล้องกับกรอบแนวคิด เกี่ยวกับกลุ่มผู้ให้ข้อมูล เครื่องมือที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล และอาจกำหนดองค์ประกอบอื่นๆ เช่น พื้นที่ เวลา และแนวทางการเก็บข้อมูล ฯลฯ เพิ่มเติมได้ตามต้องการ

2.3 การสร้างและพัฒนาเครื่องมือเก็บข้อมูล

การประเมินต้องตัดสินใจผลจากสารสนเทศที่เก็บมาได้ โดยใช้เครื่องมือต่างๆ ตามตัวชี้วัดที่กำหนดไว้ ซึ่งโครงการแต่ละโครงการจะมีลักษณะเฉพาะและมีความแตกต่างกันมาก จึงยากที่จะใช้เครื่องมือของผู้ที่สร้างหรือพัฒนาไว้ได้ อย่างน้อยก็ต้องนำมาปรับบ้าง ยกเว้นเครื่องมือทางวิทยาศาสตร์ที่มีมาตรฐานเหมือนกันมาปรับใช้ได้เลย ส่วนเครื่องมือทางสังคมศาสตร์ เช่น แบบสอบถาม แบบสอบถามแบบสังเกต มักจะต้องปรับหรือสร้างใหม่เสมอเมื่อสร้างแล้วถ้าเป็นไปได้ก็ควรพัฒนาหาคุณภาพของเครื่องมือด้วย

2.4 การเก็บรวบรวมข้อมูล

การเตรียมปฏิบัติการประเมิน ตามขั้นตอนที่ 1 – 5 เป็นการศึกษาระยะเตรียมการจะประเมิน ส่วนขั้นตอนนี้เป็นกรเริ่มปฏิบัติจริงในภาคสนาม โดยการเก็บรวบรวมข้อมูลด้วยวิธีการต่างๆ เช่น สอบถาม สัมภาษณ์ สังเกต ถ้าเป็นกรณีข้อมูลเชิงคุณภาพก็อาจใช้เทคนิคต่างๆ เพิ่มเติม เช่น การสัมภาษณ์กลุ่มแบบเจาะจง (Focus Group Interview) และการสังเกตแบบ มีส่วนร่วม (Participant Observation)

2.5 การวิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูลในการประเมินโครงการจะง่ายกว่าการวิจัย เพราะมักจะใช้สถิติพื้นฐานง่าย ๆ เช่น จำนวนนับ ความถี่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานอาจจะมีที่ยากขึ้นบ้างก็คือสถิติที่ใช้ทดสอบ ซึ่งมักจะเป็นการทดสอบที (t-test) และสถิติที่ใช้หาคุณภาพ

เครื่องมือ เช่น การหาค่าความเที่ยงตรงโดยใช้สูตร KR-20 หรือสูตรอัลฟาของครอนบาค (Cronbach) เป็นต้น

2.6 การเขียนรายงานการประเมิน

รายงานการประเมินโครงการที่สมบูรณ์ จะมีโครงสร้างคล้ายกับรายงานการวิจัยหรือวิทยานิพนธ์ คือมีส่วนนำ ส่วนที่เป็นเนื้อหา 5 บท และส่วนท้าย ซึ่งจะเป็นภาคผนวกต่างๆ ข้อแตกต่างที่สำคัญก็คือ การรายงานการประเมินจะเสนอแก่ผู้เกี่ยวข้องกับโครงการมากกว่า เผยแพร่แก่บุคคลหรือหน่วยงานทั่วไป เหมือนกับรายงานการวิจัยหรือวิทยานิพนธ์ นอกจากนี้การเขียนรายงานการประเมินจะต้องอาศัยความสามารถทั้งศาสตร์และศิลป์เข้าช่วย เพื่อจูงใจหรือโน้มน้าวให้ผู้เกี่ยวข้องนำผลการประเมินไปใช้จริง อย่างไรก็ตามในกรณีโครงการขนาดเล็กหรือมีความเร่งด่วนอาจเขียนรายงานการประเมินโครงการโดยสรุป ไม่ต้องมีโครงสร้างสมบูรณ์ เช่นเดียวกับการวิจัยชั้นเรียนที่อนุญาตให้เขียนหน้าเดียว หรือเพียง 5 – 10 หน้าก็ได้

2.7 การประเมินงานประเมินโครงการ

การประเมินงานประเมินโครงการหรืองานประเมินอื่นๆ ยังมีน้อยมาก แต่ในที่นี้เห็นว่าควรจะนำเสนอไว้ในลักษณะการตรวจสอบคุณภาพของรายงานการประเมิน ด้วยวิธีการต่างๆ ที่เหมาะสม เพื่อเป็นการกระตุ้นหรือเร่งรัดให้การประเมินโครงการมีคุณภาพมาตรฐานที่สูงขึ้นถึงแม้ในปัจจุบันจะยังมีการประเมินโครงการน้อย แต่คาดว่าในอนาคตจะต้องมีการนำไปใช้กันมากขึ้น

จากที่กล่าวมาข้างต้น สรุปได้ว่าการประเมินโครงการเป็นกระบวนการตัดสินคุณค่าของโครงการในบางระยะหรือทุกระยะ โดยนำผลจากการวัดมาเปรียบเทียบกับเกณฑ์เพื่อตัดสินใจจัดทำ ระบุ ปรับปรุง ขยายผลหรือยกเลิกโครงการซึ่งสามารถจะใช้รูปแบบการประเมินโดยตรงหรือคิดรูปแบบขึ้นเองก็ได้ รูปแบบการประเมินโครงการ สร้างจากแนวคิด ทฤษฎีประสบการณ์หรือจินตนาการเพื่อถ่ายทอดให้เข้าใจง่าย และนำสู่การปฏิบัติได้ แบบในการประเมินโครงการสามารถประเมินได้ตั้งแต่ก่อนดำเนินโครงการ ด้วยการประเมินที่สำคัญๆ เช่น การประเมินความต้องการจำเป็น ความพร้อม ความเป็นไปได้และปัจจัยด้านทรัพยากรต่างๆ การประเมินระหว่างดำเนินโครงการ ต้องทำในระหว่างการนำโครงการสู่การปฏิบัติ โดยการประเมินความก้าวหน้าหรือประเมินกระบวนการ และการประเมินเมื่อสิ้นสุดโครงการต้องทำเมื่อโครงการเสร็จสิ้นแล้วโดยประเมินผลต่างๆ เช่น ผลผลิต ผลลัพธ์และผลกระทบส่วนขั้นตอน ในการประเมิน โครงการที่สำคัญมี 8 ขั้นตอน คือ การศึกษาแนวคิดการประเมินและโครงการพร้อมทั้งข้อมูลที่เกี่ยวข้องการกำหนดวัตถุประสงค์หรือประเด็นการประเมิน การสร้างและพัฒนาเครื่องมือเก็บข้อมูลการเก็บรวบรวม

ข้อมูล การวิเคราะห์ข้อมูล และการเขียนรายงานการประเมิน ซึ่งแต่ละขั้นตอน อาจปรับให้เหมาะสมกับโครงการที่จะประเมินได้

งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

ผู้ประเมินได้ทำการศึกษางานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับ การประเมินโครงการ ไว้ดังนี้

จำเนียร นำศรีเจริญกุล (2542, หน้า ๖-๗) ได้ทำการวิจัยเรื่อง “การจัดโครงการเกษตรเพื่ออาหารกลางวันในโรงเรียนประถมศึกษา จังหวัดนครนายก ตามพระราชดำริสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี” ผลการวิจัยพบว่า

1. การจัดโครงการเกษตรเพื่ออาหารกลางวันในโรงเรียนประถมศึกษาจังหวัดนครนายก ตามพระราชดำริ สมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี แบ่งเป็น 4 ด้าน ดังนี้

1.1 การจัดการ พบว่า ผู้บริหารสถานศึกษา ครูผู้รับผิดชอบโครงการเกษตรและครูผู้รับผิดชอบ โครงการอาหารกลางวันในด้านการจัดการแตกต่างกัน ดังนี้ ผู้บริหารสถานศึกษา ประชุมครูเพื่อชี้แจงนโยบาย วัตถุประสงค์ และแนวปฏิบัติ ทำการนิเทศ และประสานงานกับหน่วยงานอื่น ตลอดจนแต่งตั้งครูผู้รับผิดชอบโครงการอาหารกลางวันร่วมกัน วางแผนปฏิบัติโดยให้นักเรียนมีส่วนร่วมกิจกรรมและร่วมกันสรุปผลการดำเนินงาน

1.2 งบประมาณ ได้รับจากงบประมาณโครงการอาหารกลางวันจากสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ และได้รับการสนับสนุนวัสดุ อุปกรณ์ เมล็ดพันธุ์พืช อาหารเสริมจากสำนักงานสวนจิตรลดาและสำนักงานเกษตรจังหวัด

1.3 กิจกรรมโครงการเกษตรได้พิจารณาเลือกกิจกรรมโดยดูจากสภาพพื้นที่แหล่งน้ำ ฤดูกาล และเมล็ดพันธุ์พืชที่ได้รับเพื่อการเพาะปลูก ส่วนโครงการอาหารกลางวัน จะพิจารณาเลือกประเภทกิจกรรม โดยดูจากผลผลิตทางการเกษตร เพื่อนำมาประกอบอาหาร ที่มีคุณค่าทางโภชนาการ ขั้นตอนการประกอบง่ายและใช้เวลาน้อย

1.4 อุปกรณ์ ในการดำเนินงานครูผู้รับผิดชอบโครงการเกษตรและครูผู้รับผิดชอบโครงการอาหารกลางวันสามารถจัดการและปรับใช้อุปกรณ์ที่มีตามสภาพของโรงเรียน

2. ความเชื่อมโยงระหว่างโครงการเกษตรและโครงการอาหารกลางวันแบ่งเป็น 2 ด้าน คือ

2.1 การวางแผนงาน เพื่อก่อให้เกิดผลผลิตทางการเกษตรนำไปใช้ในโครงการอาหารกลางวัน ตลอดจนการปรับเปลี่ยนกิจกรรมตามผลผลิต

2.2 การปฏิบัติงาน ครูผู้รับผิดชอบทั้ง 2 โครงการประสานงานในการจัดการกับผลผลิต โดยนำไปประกอบอาหาร จัดแบ่งให้นักเรียน ถนอมอาหาร และจัดจำหน่าย

3. ปัญหา อุปสรรค ในการจัดโครงการเกษตรเพื่ออาหารกลางวันในโรงเรียนประถมศึกษา จังหวัดนครนายก ตามพระราชดำริ สมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี ในแต่ละฝ่ายดังนี้

3.1 ผู้บริหารสถานศึกษามีปัญหาและอุปสรรคในด้านขาดครูที่มีวุฒิทางเกษตร คหกรรมศาสตร์ และงบประมาณมีจำกัด

3.2 ครูผู้รับผิดชอบโครงการอาหารกลางวันมีปัญหาและอุปสรรคในด้านปัจจัยเกี่ยวข้องในการทำงานคือสภาพพื้นที่ แหล่งน้ำ วัสดุ อุปกรณ์

3.3 ครูผู้รับผิดชอบโครงการอาหารกลางวันมีปัญหาและอุปสรรคในด้านปัจจัยเกี่ยวข้องกับการทำงานคือ ขาดการส่งเสริมด้านกำลังใจ งบประมาณมีจำกัด สถานประกอบอาหาร และวัสดุอุปกรณ์ไม่เอื้อต่อการปฏิบัติงาน

อภิสิทธิ์ เพชรแก้ว (2542, บทคัดย่อ) ได้ทำวิจัยเรื่อง “ศึกษาดำเนินงานโครงการเกษตรเพื่ออาหารกลางวันของครูโรงเรียนตำรวจตระเวนชายแดน สังกัดกองบังคับการตำรวจตระเวนชายแดนภาค 4” ผลการวิจัยว่า

1. การดำเนินงานโครงการเกษตรเพื่ออาหารกลางวันของครูโรงเรียนตำรวจตระเวนชายแดน สังกัดกองบังคับการตำรวจตระเวนชายแดนภาค 4 พบว่า โดยภาพรวมอยู่ในระดับปานกลางเมื่อพิจารณาเป็นรายองค์ประกอบ พบว่า กิจกรรมการประกอบเลี้ยงอาหารกลางวันที่มีคุณค่าและถูกสุขลักษณะและกิจกรรมเฝ้าระวังติดตามภาวะโภชนาการอยู่ในระดับมาก ส่วนกิจกรรมอื่นๆ อยู่ในระดับปานกลาง

2. ผลการเปรียบเทียบการดำเนินงานโครงการเกษตรเพื่ออาหารกลางวันของครูโรงเรียนตำรวจตระเวนชายแดน สังกัดกองบังคับการตำรวจตระเวนชายแดนภาค 4 ที่มีคุณวุฒิการศึกษาต่างกัน พบว่าโดยภาพรวมมีการดำเนินงานโครงการเกษตรเพื่ออาหารไม่แตกต่างกัน ไม่เป็นไปตามสมมุติฐานที่ตั้งไว้ เมื่อพิจารณารายองค์ประกอบ พบว่า กิจกรรมการประกอบเลี้ยงอาหารกลางวันที่มีคุณค่าและถูกสุขลักษณะ และกิจกรรมการเฝ้าระวังและติดตาม และโภชนาการแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

3. ผลการเปรียบเทียบการดำเนินงานโครงการเกษตรเพื่ออาหารกลางวันของครูโรงเรียนตำรวจตระเวนชายแดน สังกัดกองบังคับการตำรวจตระเวนชายแดนภาค 4 ที่มีประสบการณ์ในการทำงานต่างกัน พบว่าโดยภาพรวมการดำเนินงานไม่แตกต่างกันไม่เป็นไปตามสมมุติฐานที่ตั้งไว้ เมื่อพิจารณารายองค์ประกอบพบว่า กิจกรรมการประกอบเลี้ยงอาหารกลางวันที่คุณค่าและถูกสุขลักษณะ และกิจกรรมการประกอบอาหารเสริมแตกต่างกันมีนัยสำคัญ ทางสถิติที่ระดับ .05

4. ผลการเปรียบเทียบการดำเนินงานโครงการเกษตรเพื่ออาหารกลางวันของครูโรงเรียน ตำรวจตระเวนชายแดน สังกัดกองบังคับการตำรวจตระเวนชายแดนภาค 4 ที่มีตำแหน่งหน้าที่ รับผิดชอบต่างกัน พบว่าโดยภาพรวมมีการดำเนินงานไม่แตกต่างกัน ไม่เป็นไปตามสมมุติฐานที่ไว้ เมื่อพิจารณารายองค์ประกอบ พบว่า การดำเนินกิจกรรมการประกอบอาหารเสริมแตกต่างกัน มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 โดยครูผู้รับผิดชอบโครงการเกษตรเพื่ออาหารกลางวันกับครู รับผิดชอบโครงการพระราชดำริอื่นๆ มีการดำเนินงานสูงกว่า ครูใหญ่

5. ผลการเปรียบเทียบการดำเนินงานโครงการเกษตรเพื่ออาหารกลางวันของครูโรงเรียน ตำรวจตระเวนชายแดนต่างกัน พบว่า การดำเนินงานโดยภาพรวมแตกต่างกันอย่าง มีนัยสำคัญ ทางสถิติที่ระดับ .05 เมื่อพิจารณารายองค์ประกอบ พบว่า กิจกรรมผลิตอาหารที่มีคุณค่า โภชนาการและกิจกรรมการเฝ้าระวังและติดตามภาวะโภชนาการแตกต่างกันมีนัยสำคัญทางสถิติที่ ระดับ .05 ส่วนกิจกรรมอื่น ๆ ไม่แตกต่างกัน โดยกองกำกับการตำรวจตระเวนชายแดนมีการ ดำเนินงานสูงกว่า กองกำกับการตำรวจตระเวนชายแดนที่ 42, 43 และ 44

เสณีย์ โตสุขโขงศ์ (2551, บทคัดย่อ) ได้ทำการศึกษาระเบียบโครงการจัดการเรียนรู้ ตามแนวทางขับเคลื่อนปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงด้วย บูรณาการการเรียนการสอนโดยใช้วิธีสตอรี่ โดไลน์ ผลการประเมินพบว่า

1. ผลการประเมินบริบทของโครงการจัดการเรียนรู้ตามแนวทางขับเคลื่อนปรัชญา เศรษฐกิจพอเพียงด้วยบูรณาการการเรียนการสอนโดยวิธีสตอรี่โด้ไลน์ พบว่า ครูมีความคิดเห็น ว่าโครงการจัดการเรียนรู้ตามแนวทางขับเคลื่อนปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงด้วยบูรณาการการเรียน การสอนโดยวิธีสตอรี่โด้ไลน์ มีความสอดคล้องกับพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ.2542 นโยบาย ของกระทรวงศึกษาธิการ แนวการปฏิรูปการศึกษา นโยบายสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้น พื้นฐาน นโยบายของโรงเรียน สภาพปัญหาและความต้องการของโรงเรียน

2. ผลการประเมินปัจจัยนำเข้าของโครงการจัดการเรียนรู้ตามแนวทางขับเคลื่อนปรัชญา เศรษฐกิจพอเพียงด้วยบูรณาการการเรียนการสอนโดยวิธีสตอรี่โด้ไลน์ พบว่า ครูมีความคิดเห็น ว่าปัจจัยนำเข้าของโครงการ ในภาพรวมมีความเหมาะสมความเพียงพออยู่ในระดับมาก

3. ผลการประเมินกระบวนการดำเนินงานของโครงการจัดการเรียนรู้ตามแนวทาง ขับเคลื่อนปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงด้วยบูรณาการการเรียนการสอนโดยวิธีสตอรี่โด้ไลน์ พบว่าครูมี ความคิดเห็นว่าการดำเนินงานของโครงการ ในภาพรวมมีการปฏิบัติอยู่ในระดับมาก

4. ผลการประเมินผลสัมฤทธิ์ของโครงการจัดการเรียนรู้ตามแนวทางขับเคลื่อนปรัชญา เศรษฐกิจพอเพียงด้วยบูรณาการการเรียนการสอนโดยวิธีสตอรี่โด้ไลน์ พบว่า

4.1 ผลการประเมินสภาพความสำเร็จของการพัฒนาพฤติกรรมการเรียนรู้ของนักเรียนตามโครงการจัดการเรียนรู้ตามแนวทางขับเคลื่อนปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงด้วยบูรณาการการเรียนการสอน โดยใช้วิธีสตอรี่ไลน์ ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก

4.2 ผลการประเมินสภาพความสำเร็จของการพัฒนาพฤติกรรมการจัดการเรียนรู้ของครูตามโครงการจัดการเรียนรู้ตามแนวทางขับเคลื่อนปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงด้วยบูรณาการการเรียนการสอนโดยใช้วิธีสตอรี่ไลน์ ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก

สมาน สามามะ (2545, หน้า 4) ได้วิจัยเรื่องการประเมินโครงการอาหารกลางวัน ในโรงเรียนประถมศึกษาจังหวัดนครราชสีมา พบว่า

1. สภาพทั่วไปของโรงเรียนและชุมชนเขตบริการโรงเรียน โรงเรียนส่วนใหญ่ มีนักเรียนจำนวน 121 – 300 คน จัดอาหารกลางวันแบบอาหารจานเดียว และจัดทุกวัน มีการปรึกษาหารือกับผู้เกี่ยวข้องของการจัดอาหารกลางวันโดยมีการประชุมภาคเรียนละครั้ง โรงเรียนมีกิจกรรมการเกษตรเพื่ออาหารกลางวัน โดยการปลูกพืชเป็นส่วนใหญ่ แต่ไม่เพียงพอ โรงเรียนส่วนใหญ่ใช้อาคารอเนกประสงค์ สภาพของโรงเรียนห่างจากชุมชนไม่เกิน 100 เมตรระยะทางจากโรงเรียนถึงตลาดสดประมาณ 1 – 5 กิโลเมตร การคมนาคมสะดวก รายได้ผู้ปกครองนักเรียนเฉลี่ยต่อปีไม่เกิน 20,000 บาท สภาพประเพณีวัฒนธรรมของชุมชนเขตบริการโรงเรียน ส่วนมากเลือกอำนวยความสะดวกการดำเนินงานโครงการอาหารกลางวัน

2. ด้านปัจจัยเบื้องต้น โดยภาพรวม มีความพร้อมพอเพียงอยู่ในระดับปานกลาง

3. ด้านกระบวนการ โดยภาพรวม การปฏิบัติอยู่ในระดับปานกลาง

4. ด้านผลผลิต โดยภาพรวม เป็นที่พึงพอใจอยู่ในระดับปานกลาง

5. ด้านผลกระทบ โดยภาพรวม มีผลกระทบอยู่ในระดับปานกลาง

ข้อเสนอแนะ ตามความคิดเห็นของผู้บริหารโรงเรียน และครูผู้เป็นหัวหน้ารับผิดชอบโครงการอาหารกลางวันในโรงเรียนประถมศึกษา คือควรมีการประชุมชี้แจงนโยบายและวัตถุประสงค์ของโครงการอาหารกลางวัน กับครู ผู้ปกครอง ชุมชนและผู้เกี่ยวข้อง ควรจัดสรรงบประมาณด้านอาคารสถานที่ เช่น โรงครัวโรงอาหาร ให้เป็นเอกเทศ ควรสนับสนุนและส่งเสริมให้โครงการอาหารกลางวันเป็นส่วนหนึ่งของการเรียนการสอนโดยบูรณาการเข้ากับการเรียนการสอนอย่างจริงจัง ควรให้นักเรียนรับประทานอาหารที่มีคุณค่าทางโภชนาการที่เด็กวัยเรียนได้รับอย่างเพียงพอ และควรจัดประชุมสัมมนาครู อาจารย์ ครูผู้เป็นหัวหน้ารับผิดชอบโครงการอาหารกลางวัน และผู้บริหารโรงเรียน เกี่ยวกับดำเนินงานโครงการอาหารกลางวัน และพาไปศึกษาดูงาน

ณ โรงเรียนที่ได้รับการคัดเลือกให้เป็นโรงเรียนที่จัดโครงการอาหารกลางวันดีเด่นทั้งในจังหวัด และต่างจังหวัด

ชัยรินทร์ ชัยวิสิทธิ์ (2545) ศึกษาการวิจัยเชิงปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วมเพื่อสร้างเสริม ค่านิยมตามแนวคิดเศรษฐกิจพอเพียงให้นักเรียนและชุมชนด้วยโครงการอาชีพ ผลของการวิจัย ปรากฏว่า ในการทำโครงการอาชีพของนักเรียนหลักจากที่นักเรียนได้เรียนรู้เรื่องแนวคิดเศรษฐกิจ พอเพียงแล้ว ได้นำไปประยุกต์ใช้ในโครงการ นักเรียนมีการใช้จ่ายในโครงการอย่างประหยัด มีการ ใช้วัสดุอย่างคุ้มค่า มีการแลกเปลี่ยนพันธุ์พืช พันธุ์สัตว์ และความรู้ต่างๆ นำเศษสิ่งเหลือใช้ใน โครงการมาใช้ประโยชน์ ปรึกษากับคนในครอบครัวและภูมิปัญญาท้องถิ่นมากขึ้นโดยทุกคนใน ครอบครัวให้ความร่วมมือสนับสนุน ความคิดเห็นของนักเรียนที่มีต่อเนื้อหา กิจกรรมการเรียน การสอนและครูผู้สอนเป็นไปในทางบวกและความคิดเห็นของนักเรียนที่มีต่อเนื้อหา กิจกรรมการเรียน การสอนและครูผู้สอนเป็นไปในทางบวกและความคิดเห็นของชุมชนที่มีต่อการทำโครงการอาชีพ ของนักเรียนเป็นไปในทางบวกเช่นเดียวกัน

ณรงค์ฤทธิ์ ดอนศรี (2543) ได้ศึกษาสภาพปัจจุบัน ปัญหา และความต้องการในการ บริหารการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ตามโครงการเศรษฐกิจพอเพียงในโรงเรียนสังกัดสำนักงานการ ประถมศึกษาจังหวัดชัยภูมิ กลุ่มตัวอย่างประกอบด้วย ผู้บริหารโรงเรียน จำนวน 49 คน ผู้ช่วย ผู้บริหารโรงเรียน จำนวน 46 คน และครูผู้สอนจำนวน 99 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยเป็น แบบสอบถามความคิดเห็นที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้โปรแกรม คอมพิวเตอร์สำเร็จรูปเพื่อหาค่าความถี่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน ผลการวิจัย พบว่า การจัดกิจกรรมการเรียนรู้ตามโครงการเศรษฐกิจพอเพียงในโรงเรียนประถมศึกษา มีการ ปฏิบัติและปัญหาในการปฏิบัติอยู่ในระดับปานกลาง ทั้งด้านการเตรียมการ การจัดกิจกรรมการ เรียนรู้ และการกำกับ ติดตาม และประเมินผล

ความต้องการที่สำคัญในการบริหารกิจกรรมการเรียนรู้ตามโครงการนี้ได้แก่ การเตรียม ความพร้อมด้านบุคลากร สถานที่ และงบประมาณ การพัฒนาหลักสูตรท้องถิ่น การบูรณาการ โครงการเศรษฐกิจพอเพียงกับรายวิชาต่างๆ และการกำกับติดตาม ประเมินผลอย่างใกล้ชิดและ สม่ำเสมอ

Matz (1981, pp.5887-A) ได้ประเมินโครงการการศึกษาด้านโภชนาศาสตร์ในโรงเรียน ชนบทของรัฐเพนซิลวาเนีย สหรัฐอเมริกาโดยใช้รูปแบบการประเมิน CIPP Model ผลการประเมิน พบว่า

1. ด้านบริบท นักเรียนมีความต้องการที่จะศึกษาด้านโภชนาศาสตร์ในระดับมาก
2. ด้านปัจจัยเบื้องต้น การพัฒนาโครงการได้รับความร่วมมือและสนับสนุนจาก ผู้ปกครองชาวบ้าน ครู ผู้บริหาร และบุคลากรที่อยู่ในหน่วยบริการ ตามลำดับ
3. ด้านกระบวนการ ครูอาจารย์มีความพึงพอใจในรูปแบบการเรียนการสอนในระดับ มาก ส่วนนักเรียนมีความพึงพอใจในรูปแบบการเรียนการสอนในระดับมากที่สุด
4. ด้านผลผลิต นักเรียนมีความรู้ด้านโภชนาศาสตร์ในระดับสูง

Lelley (1983, pp.1706-A) ได้ประเมินโครงการศึกษาวิชาชีพของวิทยาลัยวิชาการศึกษา มหาวิทยาลัยอาร์คันซอ ผลการประเมินพบว่า ผู้จบการศึกษามีความพึงพอใจในหลักสูตรในระดับ น้อย และต้องการให้มีการทบทวนกระบวนการคัดเลือกผู้เข้ารับการศึกษาและกระบวนการนิเทศ ผู้เข้ารับการศึกษามีความพึงพอใจในประสบการณ์ที่ได้รับจากการศึกษา ในระดับมาก

จากการศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง สรุปได้ว่า โครงการมีหลายประเภท การ ประเมินโครงการมีหลายรูปแบบ และการเลือกรูปแบบของการประเมินมาใช้ในการประเมิน โครงการที่รับผิดชอบนั้น ผู้ประเมินได้เลือกรูปแบบของการประเมินที่เหมาะสมทั้งนี้เพื่อประโยชน์ สูงสุดของการบริหารโครงการให้บรรลุจุดประสงค์และเป้าหมายที่วางไว้ ดังนั้น ผู้ประเมินได้นำ ประยุกต์ใช้รูปแบบการประเมินเชิงระบบ โดยประเมิน 3 ด้าน ดังนี้ คือ ด้านปัจจัยนำเข้า กระบวนการและผลผลิต ซึ่งผู้ประเมินไม่ได้ประเมินด้านบริบทเนื่องจากโรงเรียนดำเนินงาน โครงการมาแล้วระยะหนึ่ง และสิ้นสุดแล้ว ผู้ประเมินจึงไม่ได้ประเมิน คงไว้แต่การประเมิน 3 ด้าน ว่า มีความพร้อมในแต่ละด้านหรือไม่ มีความเพียงพอของทรัพยากรหรือไม่ มีผลการดำเนินงาน เป็นอย่างไร ผลการประเมินจะเป็นสิ่งที่ตัดสินใจว่าโครงการควรจะมีการปรับปรุงและพัฒนาส่วน ใดบ้างต่อไป

บทที่ 3

วิธีดำเนินการประเมินโครงการ

ในการประเมินโครงการเกษตรเศรษฐกิจพอเพียงในโรงเรียน ของโรงเรียนเลิศปัญญา
สังกัดเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาศรีสะเกษ เขต 3 ได้ดำเนินการตามลำดับขั้นตอนดังนี้

1. แหล่งข้อมูล
2. วิธีการประเมิน
3. เครื่องมือที่ใช้ในการประเมิน
4. การสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการประเมิน
5. การเก็บรวบรวมข้อมูล
6. การวิเคราะห์ข้อมูล
7. สถิติที่ใช้ในการประเมินโครงการ

แหล่งข้อมูล

1. แหล่งข้อมูลของการประเมินโครงการครั้งนี้ ประกอบด้วย
  - 1.1 ผู้อำนวยการโรงเรียนโรงเรียนเลิศปัญญา จำนวน 1 คน
  - 1.2 ครูที่ทำหน้าที่รับผิดชอบในการดำเนินงานตามโครงการเกษตรเศรษฐกิจพอเพียง
ในโรงเรียน ปีการศึกษา 2558 โรงเรียนเลิศปัญญา จำนวน 10 คน
  - 1.3 นักเรียนที่เข้าร่วมโครงการเกษตรเศรษฐกิจพอเพียง ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ปี
การศึกษา 2558 โรงเรียนเลิศปัญญา จำนวน 15 คน ตามจำนวนที่ได้กำหนดไว้
  - 1.4 ผู้ปกครองของนักเรียนที่เข้าร่วมโครงการเกษตรเศรษฐกิจพอเพียง
ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ปีการศึกษา 2558 โรงเรียนเลิศปัญญา จำนวน 15 คน
2. แหล่งข้อมูลที่เป็นเอกสาร ได้แก่ แบบบันทึกคะแนน รายงานการประชุม

วิธีการประเมิน

การประเมินครั้งนี้เป็นการประเมินโครงการเกษตรเศรษฐกิจพอเพียงในโรงเรียน โดยได้ประยุกต์ใช้รูปแบบการประเมินเชิงระบบโดยมีการประเมิน 3 ด้าน ดังนี้ปัจจัยป้อนเข้า (Input) กระบวนการ (Process) และผลผลิต (Product) โดยมีกรอบการประเมิน ดังนี้

1. การประเมินปัจจัยนำเข้า (Input Evaluation) ประเมินเกี่ยวกับความเหมาะสมของทรัพยากรการผลิตด้านบุคลากรงบประมาณวัสดุอุปกรณ์สถานที่ดำเนินโครงการ
2. การประเมินกระบวนการ (Process Evaluation) เป็นการประเมินกระบวนการ (Process Evaluation) ประเมินเกี่ยวกับความเหมาะสมของการบริหารโครงการ ได้แก่ การเตรียมการ การดำเนินการปฏิบัติกิจกรรมประกอบด้วย กิจกรรมผลิตปุ๋ยชีวภาพและสารกำจัดแมลง กิจกรรมการปลูกผักปลอดสารพิษ กิจกรรมเลี้ยงปลาเพื่อบริโภคการประเมินผล และการสรุปรายงานผล
3. การประเมินผลผลิตของโครงการ (Product Evaluation) เป็นการประเมินด้านผลผลิตเกี่ยวกับผลสัมฤทธิ์ของโครงการ ได้แก่ ความรู้ความเข้าใจในเรื่องเศรษฐกิจพอเพียง ทักษะของนักเรียนทางด้านกิจกรรมเกษตรเศรษฐกิจพอเพียง ผู้ปกครองมีความรู้ความเข้าใจในเรื่องเศรษฐกิจพอเพียง และการผลิตปุ๋ยชีวภาพและสารกำจัดแมลง ความพึงพอใจของนักเรียน ครู ผู้อำนวยการโรงเรียน และผู้ปกครองต่อผลผลิตของโครงการ โดยมีกรอบการประเมิน ดังนี้

วัตถุประสงค์ การประเมิน	ประเด็นการประเมิน	แหล่งข้อมูล	เครื่องมือ	การวิเคราะห์	เกณฑ์
1. ประเมิน ด้านปัจจัย นำเข้า (Input)	1. ความเพียงพอ - งบประมาณ - จัดดู/ดูอุปกรณ์ 2. ความเพียงพอและความ เหมาะสม - บุคลากร - สถานที่	- ครู - ครู, นักเรียน ครู - ครู, นักเรียน	- แบบสัมภาษณ์ (ชุดที่ 1 ตอนที่ 2)	- วิเคราะห์ สรุปความ	- มีหลักฐานแสดง ความเหมาะสมใน การใช้งบประมาณ, จัดดู/ดูอุปกรณ์, บุคลากร และสถานที่
2. ประเมิน ด้าน กระบวนการ (Process)	1. ความเหมาะสมของการ วางแผนการดำเนินงาน 2. ความเหมาะสมของการ ดำเนินการจัดกิจกรรม ดังนี้ 2.1 กิจกรรมฐานการเรียนรู้ ปฏิกิริยาและสารกำจัด แมลง 2.2 กิจกรรมฐานการเรียนรู้ การปลูกผักปลอดสารพิษ 2.3 กิจกรรมฐานการเรียนรู้ การเลี้ยงปลาเพื่อบริโภค	- ครู - รายงานการ ประชุมการวาง แผนการ ดำเนินงาน - ครู - นักเรียน - ผู้ปกครอง - ครู - นักเรียน - ครู - นักเรียน	- แบบสัมภาษณ์ (ชุดที่ 1 ตอนที่ 3) - แบบสอบถาม (ชุดที่ 2 ตอนที่ 2) (ชุดที่ 3 ตอนที่ 2) (ชุดที่ 4 ตอนที่ 2) - แบบสอบถาม (ชุดที่ 2 ตอนที่ 2) (ชุดที่ 3 ตอนที่ 2) แบบสอบถาม (ชุดที่ 2 ตอนที่ 2) (ชุดที่ 3 ตอนที่ 2)	- วิเคราะห์ สรุปความ - $\bar{X}$ - S.D	- มีหลักฐานแสดง ความเหมาะสม - $\bar{X} \geq 3.5$ - $S.D \leq$

วัตถุประสงค์ การประเมิน	ประเด็นการประเมิน	แหล่ง ข้อมูล	เครื่องมือ	การวิเคราะห์	เกณฑ์
3. ประเมิน ด้านผลผลิต (Product)	1. ความรู้ความเข้าใจในเรื่อง เศรษฐกิจพอเพียงของ นักเรียน	- นักเรียน	- แบบทดสอบ (ชุดที่ 5)	- ค่าร้อยละ - $\bar{X}$, S.D	- คะแนนสอบเฉลี่ย ผ่านเกณฑ์ร้อยละ 80 - $\bar{X} \geq 3.5$, S.D. ≤ 1
	2. นักเรียนมีทักษะในการ ปฏิบัติกิจกรรมเศรษฐกิจ พอเพียง	- รายงานผล ทักษะการ ปฏิบัติงาน	- แบบบันทึก รายงานผลการ สังเกตทักษะการ ปฏิบัติงาน (ชุดที่ 6)	- ค่าร้อยละ - $\bar{X}$, S.D	- คะแนนเฉลี่ยผ่าน เกณฑ์ร้อยละ 80 - $\bar{X} \geq 3.5$, S.D. ≤ 1
	3. ผู้ปกครองมีความรู้ในเรื่อง เศรษฐกิจพอเพียง การผลิต ปุ๋ยชีวภาพ และสารกำจัด แมลง	- ผู้ปกครอง	- แบบทดสอบ (ชุดที่ 7)	- ค่าร้อยละ - $\bar{X}$, S.D	- คะแนนสอบเฉลี่ย ผ่านเกณฑ์ร้อยละ 80 - $\bar{X} \geq 3.5$, S.D. ≤ 1
	4. ความพึงพอใจในผลผลิต ของโครงการ	- นักเรียน - ครู, ผู้อำนวยการ	- แบบสอบถาม (ชุดที่ 8) - แบบสัมภาษณ์ (ชุดที่ 9)	- $\bar{X}$ - S.D - วิเคราะห์ สรุปความ	- $\bar{X} \geq 3.5$ - S.D. ≤ 1 - มีหลักฐานแสดง ความเหมาะสม
		- ผู้ปกครอง	- แบบสอบถาม (ชุดที่ 10)	- $\bar{X}$ - S.D	- $\bar{X} \geq 3.5$ - S.D. ≤ 1

4. เครื่องมือที่ใช้ในการประเมิน

การประเมินครั้งนี้ใช้เครื่องมือ จำนวน 10 ชุด ดังนี้

ชุดที่ 1 ตอนที่ 1-3 แบบสัมภาษณ์แบบมีโครงสร้าง สำหรับครู และนักเรียน

ชุดที่ 2 ตอนที่ 2 แบบสอบถามความเหมาะสมของการดำเนินการจัดกิจกรรม ของครู

ชุดที่ 3 ตอนที่ 2 แบบสอบถามความเหมาะสมของการดำเนินการจัดกิจกรรม ของนักเรียน

ชุดที่ 4 ตอนที่ 2 แบบสอบถามความเหมาะสมของการดำเนินการจัดกิจกรรม ของผู้ปกครอง

ชุดที่ 5 แบบทดสอบ ความรู้ความเข้าใจในเรื่องเศรษฐกิจพอเพียงของนักเรียน

ชุดที่ 6 แบบบันทึกรายงานผลการสังเกตทักษะการปฏิบัติงาน

ชุดที่ 7 แบบทดสอบ ความรู้ในเรื่องเศรษฐกิจพอเพียง การผลิตปุ๋ยชีวภาพ และสารกำจัดแมลงของผู้ปกครอง

ชุดที่ 8 แบบทดสอบ ความพึงพอใจในผลผลิตของโครงการ ของนักเรียน

ชุดที่ 9 แบบสัมภาษณ์ความพึงพอใจในผลผลิตของโครงการ ของครูและผู้อำนวยการ

ชุดที่ 10 แบบทดสอบ ความพึงพอใจในผลผลิตของโครงการของผู้ปกครอง

1. แบบสัมภาษณ์แบบมีโครงสร้าง สำหรับครู และนักเรียน รายการสัมภาษณ์เกี่ยวกับความเหมาะสมด้านปัจจัยของโครงการ 4 ด้านคือ ด้านบุคลากร งบประมาณ วัสดุอุปกรณ์ เครื่องมือที่ใช้ในการดำเนินกิจกรรม และสถานที่ (ชุดที่ 1 ตอนที่ 2)

1.1 แบบสัมภาษณ์แบบมีโครงสร้างสำหรับครู เกี่ยวกับการวางแผนการดำเนินการปฏิบัติกิจกรรมประกอบด้วย การผลิตปุ๋ยชีวภาพและสารกำจัดแมลง การปลูกผักปลอดสารพิษและการเลี้ยงปลาเพื่อบริโภค (ชุดที่ 1 ตอนที่ 3)

2. แบบประเมินด้านกระบวนการ

2.1 ตอนที่ 1 สถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม มีลักษณะเป็นแบบสำรวจรายการ (Check list) และระบุข้อความตามสถานภาพที่เกี่ยวข้องกับโครงการ

2.2 ตอนที่ 2 ระดับความพึงพอใจต่อการจัดกิจกรรมโครงการเกษตรเศรษฐกิจพอเพียงในโรงเรียน มีข้อความจำนวน 20 ข้อ

3. แบบทดสอบความรู้ความเข้าใจของนักเรียนใน เรื่องเศรษฐกิจพอเพียง เป็นแบบทดสอบปรนัย มี 4 ตัวเลือก จำนวน 20 ข้อ ของนักเรียน

4. แบบสังเกตทักษะในการปฏิบัติงาน เป็นแบบบันทึกพฤติกรรมการปฏิบัติงาน 5 ด้าน คือ การเลือกใช้อุปกรณ์ การทำงานตามขั้นตอน คุณภาพของงาน การสร้างสรรค์ผลงาน และการเก็บรักษาอุปกรณ์ โดยผู้วิจัยนำรายงานผลการทดสอบมา

5. แบบทดสอบความรู้ความเข้าใจผู้ปกครอง ในเรื่องเศรษฐกิจพอเพียง การผลิตปุ๋ยชีวภาพและสารกำจัดแมลง เป็นข้อสอบแบบถูกผิด (True-false items) จำนวน 20 ข้อ

6. แบบสอบถามความพึงพอใจของนักเรียนต่อผลผลิตการจัดกิจกรรมโครงการเกษตรเศรษฐกิจพอเพียงในโรงเรียน มีข้อความจำนวน 10 ข้อ

7. แบบสัมภาษณ์ด้านความพึงพอใจผลผลิตโครงการ ของครูและผู้อำนวยการโรงเรียน

การสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการประเมิน

ผู้ประเมินได้ดำเนินการสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการประเมินโครงการ ดังนี้

1. แบบสัมภาษณ์

1.1 ศึกษาเอกสาร ผลงานวิจัยที่เกี่ยวข้องและวิธีการสร้างแบบสัมภาษณ์

1.2 กำหนดวัตถุประสงค์ ขอบเขตประเด็นในการสัมภาษณ์

1.3 สร้างแบบสัมภาษณ์ฉบับร่าง

1.4 ให้อาจารย์ที่ปรึกษาตรวจสอบความถูกต้องและเหมาะสมของข้อความ แล้วแก้ไขปรับปรุงแบบสัมภาษณ์ตรวจสอบด้วยตนเองและผู้ที่เกี่ยวข้องกับโครงการ ปรับปรุงเบื้องต้นก่อน

1.5 นำแบบสัมภาษณ์ให้ผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบโดยพิจารณาข้อความ และความถูกต้องของภาษาแล้วนำผลมาแก้ไขปรับปรุงตามข้อเสนอแนะของผู้เชี่ยวชาญ (ค่า IOC ตั้งแต่ 0.60 - 1.00 ได้ข้อความเป็นไปตามเกณฑ์ทุกข้อ) ไม่มีข้อแก้ไข

1.6 นำแบบสัมภาษณ์จัดพิมพ์ใช้เป็นเครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูล

2. แบบสอบถาม

2.1 ศึกษาเอกสาร ผลงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการประเมินโครงการ

2.2 ศึกษาหลักเกณฑ์และวิธีสร้างแบบสอบถามจากเอกสาร

2.3 ดำเนินการสร้างแบบสอบถามตามขอบเขตของนิยาม

2.4 ให้อาจารย์ที่ปรึกษาตรวจสอบความถูกต้องและเหมาะสมของข้อความแล้วทำการแก้ไขปรับปรุงแบบสอบถามตรวจสอบด้วยตนเอง ปรับปรุงเบื้องต้นก่อน

2.5 นำแบบสอบถามให้ผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 5 ท่าน พิจารณาตรวจสอบความเที่ยงตรงตามเนื้อหา และนำไปหาค่าความสอดคล้องของความเที่ยงตรงของเนื้อหา (Content Validity) และภาษาที่ใช้ในแบบสอบถาม แล้วนำผลการพิจารณาไปทำการวิเคราะห์หาความ

เพียงตรงตามเนื้อหาด้วยวิธีการหาค่าดัชนีความสอดคล้องระหว่างข้อคำถามกับนิยามของประเด็น การประเมิน โดยการให้คะแนนของผู้เชี่ยวชาญ ดังนี้

+1 หมายถึง เมื่อแน่ใจว่าข้อคำถามสอดคล้องกับนิยาม

0 หมายถึง ไม่แน่ใจว่าข้อคำถามสอดคล้องกับนิยาม

-1 หมายถึง เมื่อแน่ใจว่าข้อคำถามไม่สอดคล้องกับนิยาม

2.6 คัดเลือกข้อคำถามที่มีค่าดัชนีความสอดคล้องตั้งแต่ .60 ขึ้นไป เพื่อให้ได้ เครื่องมือที่มีคุณภาพ (เลือกข้อคำถามของแบบทดสอบที่มีค่า IOC ตั้งแต่ 0.60 - 1.00) ผลอยู่ใน ภาคผนวก

2.7 นำแบบสอบถามที่ผ่านการตรวจสอบคุณภาพและปรับปรุงแก้ไขให้สมบูรณ์แล้ว นำไปจัดพิมพ์ใช้เป็นเครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูล

3. แบบทดสอบ

3.1 ศึกษาเนื้อหาสาระความรู้เบื้องต้นเกี่ยวกับเศรษฐกิจพอเพียงในโรงเรียน

3.2 กำหนดจุดประสงค์การเรียนรู้ เลือกข้อคำถามที่ตรงกับจุดประสงค์ที่ตั้งไว้

3.3 นำแบบทดสอบของครูผู้สอนวิชาสังคมศึกษา (ใจแก้ว แสงแก้ว) แบบปรนัยชนิด เลือกตอบ 4 ตัวเลือก แล้วนำมาปรับปรุงแก้ไข ตามจุดประสงค์ที่กำหนดขึ้น

3.4 นำแบบทดสอบเสนอผู้เชี่ยวชาญจำนวน 5 คน ตรวจสอบความเที่ยงตรงเชิง เนื้อหา (Content validity) ความถูกต้องเหมาะสมและประเมินความสอดคล้องระหว่างข้อคำถาม ของแบบทดสอบกับจุดประสงค์ของการวัด ทั้งหมด 32 ข้อ โดยหาค่าดัชนีความสอดคล้อง (IOC)

3.5 เลือกข้อคำถามของแบบทดสอบที่มีค่า IOC ตั้งแต่ 0.60 - 1.00 ได้ข้อคำถาม เป็นไปตามเกณฑ์ 20 ข้อ ปรับปรุงแก้ไขส่วนที่บกพร่องตามคำแนะนำของผู้เชี่ยวชาญ จากนั้นนำไป ทดสอบกับนักเรียนโรงเรียนเก็ดแก้วที่ผ่านการเรียนเรื่อง เศรษฐกิจพอเพียงจำนวน 20 คน ตรวจสอบ ให้คะแนนโดยข้อที่ตอบถูกให้ 1 คะแนนข้อที่ตอบผิดหรือไม่ตอบหรือตอบเกิน 1 คำตอบในข้อ เดียวกันให้ 0 คะแนน

3.6 นำคะแนนที่ได้มาวิเคราะห์หาคุณภาพของแบบทดสอบรายข้อ โดยวิเคราะห์หา ค่าความยากง่าย (p) และค่าอำนาจจำแนก (r) คัดเลือกเฉพาะข้อคำถามที่มีค่าความยากง่าย ระหว่าง 0.2 - 0.8 และมีค่าอำนาจจำแนกตั้งแต่ 0.20 ขึ้นไป ซึ่งมีผลการวิเคราะห์ดังรายละเอียดใน ภาคผนวก ง แล้วคัดเลือกแบบทดสอบฉบับที่ 1

3.7 นำแบบทดสอบจัดพิมพ์ใช้เป็นเครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูล

การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้ประเมินดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลโดยแบบสัมภาษณ์ผู้ประเมินนัดหมายเวลาและสถานที่ แก่ ครู นักเรียน และผู้อำนวยการ ดำเนินการสัมภาษณ์ (เทปบันทึกเสียง) และเขียนรายงานการสัมภาษณ์ ด้วยตนเอง แบบสอบถามและแบบทดสอบสำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ผู้ประเมิน ให้นักเรียนตอบคำถาม แบบสอบถามและแบบทดสอบสำหรับผู้ปกครอง และแบบสอบถามแจกและเก็บคืนทันที

การวิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้ประเมินดำเนินการวิเคราะห์ข้อมูลด้วยคอมพิวเตอร์โปรแกรมสำเร็จรูป ดังนี้

1. วิเคราะห์การสัมภาษณ์สรุปเป็นความเรียง
2. วิเคราะห์ค่าเฉลี่ยและความเบี่ยงเบนมาตรฐานของแบบสอบถาม นำค่าเฉลี่ยมาเทียบกับเกณฑ์ดังนี้ (บุญชม ศรีสะอาด, 2545, หน้า 103)

คะแนนเฉลี่ย 4.50 - 5.00 หมายถึง มีความคิดเห็น อยู่ในระดับมากที่สุด

คะแนนเฉลี่ย 3.50 - 4.49 หมายถึง มีความคิดเห็น อยู่ในระดับมาก

คะแนนเฉลี่ย 2.50 - 3.49 หมายถึง มีความคิดเห็น อยู่ในระดับปานกลาง

คะแนนเฉลี่ย 1.50 - 2.49 หมายถึง มีความคิดเห็น อยู่ในระดับน้อย

คะแนนเฉลี่ย 1.00 - 1.49 หมายถึง มีความคิดเห็น อยู่ในระดับน้อยที่สุด

3. เกณฑ์การพิจารณาผลการประเมินโครงการ $\bar{x} \geq 3.5$ และ $S.D \leq 1.00$

4. วิเคราะห์แบบทดสอบนำคะแนนเทียบกับเกณฑ์ที่กำหนดไว้ร้อยละ 80 ของคะแนน

สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

1. ค่าร้อยละ
2. ค่าเฉลี่ย (ล้วน สายยศ และอังคณา สายยศ, 2538, หน้า 73)

$$\bar{X} = \frac{\sum X}{N}$$

เมื่อ $\bar{x}$ แทน คะแนนเฉลี่ย

$\sum X$ แทน ผลรวมของข้อมูลทั้งหมด

N แทน จำนวนข้อมูลทั้งหมด

3. ค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน (ฉ้วน สายยศ และอังคณา สายยศ, 2538, หน้า 73)

$$S.D. = \sqrt{\frac{N\sum X^2 - (\sum X)^2}{N(N-1)}}$$

เมื่อ S.D. แทน ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

X แทน คะแนนแต่ละตัว

N แทน จำนวนคะแนนในกลุ่ม

$\sum$ แทน ผลรวม

4. ค่าความยากง่าย (P) ของแบบทดสอบความรู้ความเข้าใจ เรื่อง การจัดการขยะ
คำนวณได้จากสูตร (บุญชม ศรีสะอาด, 2545, หน้า 159)

$$P = \frac{R}{N}$$

เมื่อ P แทน ดัชนีความยากของข้อสอบ

R แทน จำนวนนักเรียนที่ตอบข้อสอบนั้นได้ถูกต้อง

N แทน จำนวนนักเรียนที่ตอบข้อสอบทั้งหมด

5. ค่าอำนาจจำแนก (r) ของแบบทดสอบความรู้ความเข้าใจ เรื่อง การจัดการขยะ
คำนวณได้จากสูตร (กรมวิชาการ, 2545)

$$r = \frac{R_U - R_L}{N}$$

เมื่อ r แทน ค่าอำนาจจำแนก

R_U แทน จำนวนนักเรียนในกลุ่มสูงที่ตอบถูก (กลุ่มสูงใช้ประมาณร้อยละ 25 ของนักเรียนทั้งหมด)

R_L แทน จำนวนนักเรียนในกลุ่มต่ำที่ตอบถูก (กลุ่มต่ำใช้ประมาณร้อยละ 25 ของนักเรียนทั้งหมด)

N แทน จำนวนนักเรียนในกลุ่มสูงหรือกลุ่มต่ำ

เกณฑ์อำนาจจำแนกที่ยอมรับได้จะมีค่าอยู่ระหว่าง 0.20 - 1.00 ถ้าค่าอำนาจจำแนกต่ำกว่า 0.20 จะต้องปรับปรุงแบบทดสอบข้อนั้นหรือตัดทิ้งไป

ตาราง 2 แสดงผลการสรุป การหาค่าเฉลี่ย และค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ด้านกระบวนการ ตามความคิดเห็นของนักเรียน ครู และผู้ปกครอง

ที่	รายการประเมิน	นักเรียน (N=15)			ครู (N=10)			ผู้ปกครอง(N=15)			รวม		แปลผลเทียบ กับเกณฑ์ $\bar{x} \geq 3.5$ S.D ≤ 1.00	
		$\bar{X}$	SD.	แปล	$\bar{X}$	SD.	แปล	$\bar{X}$	SD.	แปล	$\bar{X}$	SD.		แปล
				ผล			ผล			ผล				ผล
ฐานความรู้การผลิตปุ๋ยชีวภาพ และสารกำจัดแมลง														
1	ความเหมาะสมของสถานที่ที่ใช้ ในการจัดกิจกรรม	4.13	0.63	มาก	4.67	0.50	มาก	4.25	0.61	มาก	4.35	0.58	มาก	ผ่าน
2	ความเหมาะสมของรูปแบบการจัด กิจกรรมให้ความรู้และการปฏิบัติกิจกรรม การเรียนรู้ผู้หมักชีวภาพ และสารกำจัดแมลง	4.13	0.58	มาก	4.67	0.50	มากที่สุด	4.14	0.60	มาก	4.31	0.56	มาก	ผ่าน
3	ความเหมาะสมของระยะเวลาในการจัด กิจกรรม	4.16	0.53	มาก	4.67	0.50	มากที่สุด	4.03	0.52	มาก	4.29	0.52	มาก	ผ่าน
4	ความเหมาะสมของลำดับขั้นตอนและ ความต่อเนื่องของการจัดกิจกรรม	4.28	0.77	มาก	4.44	0.53	มาก	4.09	0.51	มาก	4.27	0.60	มาก	ผ่าน
5	ความเหมาะสมของเนื้อหาที่จัดอบรมให้ ความรู้	4.25	0.78	มาก	4.33	0.50	มาก	4.24	0.61	มาก	4.27	0.62	มาก	ผ่าน
6	การถ่ายทอดความรู้ของวิทยากรมีความ ชัดเจน เข้าใจง่าย	4.27	0.77	มาก	4.56	0.53	มากที่สุด	4.13	0.56	มาก	4.32	0.62	มาก	ผ่าน
7	วิทยากรมีการตอบข้อซักถามที่ชัดเจน ตรง ประเด็น	4.12	0.69	มาก	4.67	0.50	มากที่สุด	4.07	0.61	มาก	4.29	0.60	มาก	ผ่าน

ตาราง 2 (ต่อ)

ที่	รายการประเมิน	นักเรียน (N=15)			ครู (N=10)			ผู้ปกครอง(N=15)			รวม		แปลผลเทียบ กับเกณฑ์ $\bar{x} \geq 3.5$ S.D ≤ 1.00	
		$\bar{X}$	SD.	แปล ผล	$\bar{X}$	SD.	แปล ผล	$\bar{X}$	SD.	แปล ผล	$\bar{X}$	SD.		แปล ผล
8	วิทยากรมีการเปิดโอกาสให้ผู้เข้าอบรมมีส่วนร่วมในการทำกิจกรรมและแสดงความคิดเห็น	4.32	0.60	มาก	3.78	0.44	มาก	4.14	0.55	มาก	4.08	0.53	มาก	ผ่าน
9	กิจกรรมที่จัดมีการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ซึ่งกันและกันในแต่ละขั้นตอน	3.98	0.64	มาก	3.89	0.33	มาก	4.21	0.54	มาก	4.03	0.50	มาก	ผ่าน
10	มีการประเมินผลกิจกรรมอย่างหลากหลาย เช่น การให้ลงมือปฏิบัติ การซักถาม	4.38	0.57	มาก	4.67	0.50	มากที่สุด	4.18	0.52	มาก	4.41	0.53	มาก	ผ่าน
	รวมเฉลี่ย	4.22	0.46	มาก	4.38	0.39	มาก	4.10	0.41	มาก	4.23	0.42	มาก	ผ่าน
	รวมเฉลี่ยทั้งหมด	4.21	0.44	มาก	4.30	0.37	มาก	4.13	0.41	มาก	4.21	0.41	มาก	ผ่าน

บทที่ 4

ผลการวิเคราะห์

การวิเคราะห์ข้อมูลการวิจัยเรื่องการประเมินโครงการเกษตรเศรษฐกิจพอเพียงในโรงเรียน
กรณีศึกษาโรงเรียนเลิศปัญญาสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชลบุรี เขต 3 ผู้รายงาน
วิเคราะห์ข้อมูลออกเป็น 3 ตอนดังนี้

ตอนที่ 1 ผลการประเมินด้านปัจจัยนำเข้าของโครงการ ได้แก่ ความเพียงพอและความ
เหมาะสมของงบประมาณ วัสดุ อุปกรณ์ บุคลากรและสถานที่

ตอนที่ 2 ผลการประเมินด้านกระบวนการของโครงการ ได้แก่ ความเหมาะสมของการวางแผน
การดำเนินงาน ความเหมาะสมของการดำเนินการจัดกิจกรรม

ตอนที่ 3 ผลการประเมินด้านผลผลิต ได้แก่ ความรู้ความเข้าใจในเรื่องเศรษฐกิจพอเพียง
ของนักเรียน ทักษะในการปฏิบัติกิจกรรมเศรษฐกิจพอเพียงความรู้ในเรื่องเศรษฐกิจพอเพียงการ
ผลิตปุ๋ยชีวภาพและสารกำจัดแมลง ความพึงพอใจในผลผลิตของโครงการ

**ตอนที่ 1 ผลการประเมินด้านปัจจัยนำเข้าของโครงการ ได้แก่ ความเพียงพอและ
ความเหมาะสมของงบประมาณ วัสดุ อุปกรณ์ บุคลากร และสถานที่ โดยการสัมภาษณ์**

1. ด้านงบประมาณ

จากการสัมภาษณ์พบว่าในภาพรวมของงบประมาณส่วนใหญ่มีความเพียงพอ เนื่อง
ด้วยการใช้งบประมาณในกิจกรรมการปลูกผักปลอดสารพิษ กับการผลิตปุ๋ยชีวภาพกับสารกำจัด
แมลงนั้นมีความเพียงพอ เนื่องจากกิจกรรมการปลูกผักปลอดสารพิษเป็นกิจกรรมเดิมที่มีอยู่ก่อนแล้ว
ดังนั้นการใช้งบประมาณจึงเป็นไปเพื่อการบำรุงรักษา และเนื่องจากมีการได้เมล็ดพันธุ์พืชจากทาง
เกษตรอำเภอ ส่วนการผลิตปุ๋ยชีวภาพและสารกำจัดแมลงนั้น แม้จะเป็นโครงการใหม่ โดยมาก
งบประมาณใช้ในการซื้อวัสดุ อุปกรณ์ และส่วนผสมในการทำปุ๋ยชีวภาพในการจัดอบรมซึ่ง
งบประมาณที่ให้เพียงพอต่อการใช้จ่าย เพราะได้มีการกำหนดการซื้อไว้ชัดเจนกับงบประมาณที่ตั้ง
ไว้ ในการผลิตปุ๋ยชีวภาพกับสารกำจัดแมลง

จากตัวอย่างการสัมภาษณ์ครู

ครู ก กล่าวว่

“...งบประมาณที่ได้นั้นเพียงพอกับกิจกรรมที่จัดขึ้น กับกิจกรรมการปลูกผักปลอดสารพิษ กับการผลิตปุ๋ยชีวภาพกับสารกำจัดแมลง...”

ครู ข กล่าวว่

“...งบประมาณที่ได้นั้นเพียงพอแล้วสำหรับกิจกรรมการปลูกผักปลอดสารพิษ กับการผลิตปุ๋ยชีวภาพกับสารกำจัดแมลง...”

ครู ค กล่าวว่

“...งบประมาณที่ทางโรงเรียนจัดสรรให้ั้นเพียงพอกับการจัดกิจกรรมการปลูกผักปลอดสารพิษ กับการผลิตปุ๋ยชีวภาพกับสารกำจัดแมลงแล้ว...”

ในส่วนของกิจกรรมการเลี้ยงปลาเพื่อบริโภคั้นไม่เพียงพอ อันเนื่องมาจากกิจกรรมการเลี้ยงปลาเพื่อบริโภคเป็นกิจกรรมใหม่ ยังไม่มีพื้นที่จึงต้องมงบประมาณในการปรับสถานที่ซึ่งใช้งบประมาณสูง

จากตัวอย่างการสัมภาษณ์ครู

ครู ง กล่าวว่

“...ได้งบประมาณที่ได้รับ ณ เวลานั้น มีไม่เพียงพอ ในบางกิจกรรม เช่นสถานที่ วัสดุอุปกรณ์ การจัดกิจกรรมการทำบ่อเลี้ยงปลา เพราะมีค่าใช้จ่ายสูงในการปรับสถานที่”

ครู จ กล่าวว่

“...สถานที่ วัสดุอุปกรณ์การจัดกิจกรรมการทำบ่อเลี้ยงปลา มีค่าใช้จ่ายสูงเพราะเป็นกิจกรรมใหม่และต้องมีค่าใช้จ่ายสูงในการปรับสถานที่ที่ใช้ในการจัดทำบ่อเลี้ยงปลา”

สำหรับการวางแผนจัดสรรงบประมาณการดำเนินงานในอนาคตทางคณะครู
ในโรงเรียนเลิศปัญญาที่เข้าร่วมโครงการเกษตรเศรษฐกิจพอเพียงในโรงเรียนให้ครูผู้รับผิดชอบ
โครงการได้เสนอของบประมาณประจำปีเพิ่มขึ้น (แผนปฏิบัติการประจำปี) เพื่อดำเนินการจัด
กิจกรรมและอีกส่วนหนึ่งจัดสรรในเรื่องของการจัดซื้อวัสดุอุปกรณ์ที่ใช้ในการจัดกิจกรรม

จากตัวอย่างการสัมภาษณ์ครู

ครู ก กล่าวว่า

“...ได้รับความช่วยเหลือจากเทศบาลเขตอุดมศักดิ์ที่มารับบริจาคเงิน
สนับสนุนงบประมาณในการจัดกิจกรรม...”

ครู ข กล่าวว่า

“...ต้องได้รับการจัดสรรงบประมาณเพิ่มขึ้นกว่าปีที่ผ่านมา เพราะต้องซื้อ
วัสดุ อุปกรณ์เพิ่มขึ้นใหม่ในบางกิจกรรม และบางอย่างก็ไม่พร้อมใช้งาน จึงต้อง
มีการจัดซื้อเพิ่มขึ้น...”

ครู ค กล่าวว่า

“...ต้องได้รับการจัดสรรงบประมาณในการจัดเตรียมพื้นที่ในการจัด
กิจกรรมเพิ่มขึ้นกว่าปีที่ผ่านมา เพราะถ้าพื้นที่เพิ่มขึ้นผลผลิตที่ได้ก็จะเพิ่มขึ้น
มากตามไปด้วย...”

2. ด้านวัสดุ อุปกรณ์

จากการสัมภาษณ์พบว่าในภาพรวมของวัสดุและอุปกรณ์ในการจัดกิจกรรมการปลูก
ผักปลอดสารพิษ กับการผลิตปุ๋ยชีวภาพกับสารกำจัดแมลงนั้นมีความเพียงพอและพร้อมใช้งาน
เนื่องจากครูได้จัดเตรียมอุปกรณ์ต่างๆไว้แล้ว เมื่อมีอุปกรณ์ชำรุดได้มีการเปลี่ยนหรือซ่อมแซมให้
อยู่ในสภาพพร้อมใช้งานอยู่เสมอ

จากตัวอย่างการสัมภาษณ์นักเรียน

นักเรียน ก กล่าวว่

“...อุปกรณ์ เช่น จอบ เสียม ถังน้ำหมัก ในการจัดกิจกรรม ทั้ง 3 กิจกรรม คือการผลิตปุ๋ยชีวภาพกับสารกำจัดแมลง และการเลี้ยงปลาเพื่อบริโภคนั้น มีความเหมาะสม มีความเพียงพอและอยู่ในสภาพพร้อมใช้งานได้ดี...”

นักเรียน ข กล่าวว่

“...วัสดุ และ อุปกรณ์ ในการทำปลอเลี้ยงปลาเพื่อบริโภคนั้น มีความเหมาะสมและเพียงพอ สภาพพร้อมใช้งานได้ดี...”

นักเรียน ค กล่าวว่

“...เมื่อ วัสดุ และ อุปกรณ์ ในการทำกิจกรรมมีอุปกรณ์ชำรุด เสียหายได้ มีการเปลี่ยนหรือซ่อมแซมให้อยู่ในสภาพพร้อมใช้งานอยู่เสมอ...”

จากตัวอย่างการสัมภาษณ์ครู

ครู ก กล่าวว่

“...วัสดุ อุปกรณ์ ต่างๆ ในการจัดกิจกรรมนั้นได้จัดเตรียมไว้แล้ว สามารถนำไปใช้ได้เลยเพราะสภาพพร้อมใช้งานได้ดี...”

ครู ข กล่าวว่

“...วัสดุ และ อุปกรณ์ ที่ใช้เมื่อพบว่ามีชำรุดเสียหาย ครูจะเป็นผู้แก้ไข ปัญหาโดยการซ่อมแซมในเบื้องต้น และจัดหาเปลี่ยนให้ใหม่กับนักเรียนและ ผู้ปกครอง เพื่อให้พร้อมต่อการใช้งานงานได้ดี...”

3. ด้านบุคลากร

จากการสัมภาษณ์เกี่ยวกับด้านบุคลากรนั้น พบว่าครูประจำฐานมีจำนวนเพียงพอสำหรับการดูแลในการจัดกิจกรรมทั้งหมด ทั้งในการดูแลผู้ปกครองและนักเรียนในการทำกิจกรรม พบว่าครูประจำฐานกิจกรรมนั้นมีความรู้ความสามารถในการให้ความรู้เป็นอย่างดี เพราะผ่านการอบรม เรื่องเกษตรเศรษฐกิจพอเพียงก่อนที่จะทำกิจกรรมนี้แล้ว

จากตัวอย่างการสัมภาษณ์ครู

ครู ก กล่าวว่า

“...จำนวนครูที่มีกับจำนวนผู้ทำกิจกรรมมีความเพียงพอแล้วเพราะมีจำนวนผู้ร่วมกิจกรรมไม่มากนัก และครูก็มีความรู้ความสามารถในการถ่ายทอดความรู้ให้กับผู้ร่วมกิจกรรมได้...”

ครู ข กล่าวว่า

“...จำนวนครูในแต่ละฐานนั้นมีความเพียงพอแล้วกับจำนวนผู้ปกครอง 15 คนและนักเรียน จำนวน 15 คน สามารถดูแลได้อย่างทั่วถึง ส่วนครูก็มีความรู้ เพราะผ่านการอบรมเรื่องเศรษฐกิจพอเพียงมาแล้ว...”

4. ด้านสถานที่

จากการสัมภาษณ์เกี่ยวกับด้านสถานที่พบว่า ในภาพรวมสถานที่ที่ใช้ส่วนใหญ่มีความเพียงพอ เนื่องจากกิจกรรมการปลูกผักปลอดสารพิษนั้นใช้สถานที่ในการดำเนินกิจกรรมเป็นสถานที่เดิม ส่วนกิจกรรมการผลิตปุ๋ยได้จัดในอาคารพลศึกษา ซึ่งมีความเหมาะสมแล้ว สามารถรองรับจำนวนผู้ร่วมกิจกรรมได้เหมาะสม ถึงแม้กิจกรรมการผลิตปุ๋ยและสารกำจัดแมลงนั้นถึงเป็นกิจกรรมที่จัดขึ้นใหม่ก็ตาม

จากตัวอย่างการสัมภาษณ์นักเรียน

นักเรียน ก กล่าวว่า

“...สถานที่ในการจัดกิจกรรมทั้ง 3 กิจกรรมนั้น เหมาะสมแล้ว มีการจัดสถานที่ไว้ใกล้ๆ กัน ดูแลง่ายและทั่วถึง...”

นักเรียน ข กล่าวว่

“...สถานที่ที่ครูจัดเตรียมไว้ให้ในการจัดกิจกรรมนั้นเหมาะสมดีแล้ว
ใกล้กับอาคารเรียนสะดวกต่อการดูแลดี...”

จากตัวอย่างการสัมภาษณ์ครู

ครู ก กล่าวว่

“...สถานที่ที่ทางโรงเรียนนั้นได้จัดให้ นั้น มีเหมาะสมต่อการจัดกิจกรรม
แล้ว...”

ครู ข กล่าวว่

“...สถานที่ที่ใช้ในการจัดการปลูกผักปลอดสารพิษ และกิจกรรมการผลิต
ปุ๋ยชีวภาพ และสารกำจัดแมลง มีความเหมาะสมอยู่แล้ว เพราะสถานที่เอื้อ
ต่อการจัดกิจกรรม...”

ส่วนในกิจกรรมการเลี้ยงปลาเพื่อบริโภคนั้นเป็นกิจกรรมที่จัดขึ้นใหม่ สถานที่ใน
การจัดกิจกรรมการเลี้ยงปลาเพื่อบริโภคไม่เหมาะสมกับจำนวนของบ่อปลาที่จัดทำขึ้น

จากตัวอย่างการสัมภาษณ์ครู

ครู ก กล่าวว่

“...สถานที่ใน กิจกรรมการเลี้ยงปลาเพื่อบริโภคที่ทางโรงเรียนได้จัดพื้นที่
ไว้ยังไม่เหมาะสมคับแคบเกินไปกับขนาด และจำนวนของบ่อปลาที่จัดทำขึ้น...”

ครู ข กล่าวว่

“...จำนวนของบ่อปลา ลักษณะของบ่อปลาที่จัดทำทำขึ้นนั้นไม่เหมาะสม
กับสถานที่ที่ใช้ในการจัดกิจกรรม...”

ครู ค กล่าวว่

“...สถานที่ไม่เหมาะสมเนื่องจากการปรับพื้นที่ในการทำบ่อเลี้ยงปลา จะมีความลำบากในช่วงฤดูฝน ดินบริเวณนั้นจะและไม่สะดวกต่อการดูแล รวมถึงการดูแลรักษาบ่อด้วย ..”

ตอนที่ 2 ผลการประเมินด้านกระบวนการของโครงการ ได้แก่ ความเหมาะสมของการวางแผนการดำเนินกิจกรรม ความเหมาะสมในการดำเนินกิจกรรมโดยการสัมภาษณ์

1. ด้านการวางแผนการดำเนินงาน

จากการสัมภาษณ์ได้ข้อสรุปว่าในด้านการวางแผนมีความเหมาะสม โดยในการดำเนินกิจกรรมนั้นได้มีการแต่งตั้งคณะกรรมการ ได้มีการวางแผนในการดำเนินการจัดกิจกรรมในแต่ละกิจกรรมของโครงการเกษตรเศรษฐกิจพอเพียง โดยคณะครูได้เข้ามามีส่วนร่วมกับในการวางแผนการดำเนินงาน มีการแบ่งบทบาทหน้าที่อย่างชัดเจนได้แก่ฝ่ายงบประมาณ ฝ่ายแผนงาน ฝ่ายดำเนินงาน และฝ่ายสถานที่ ซึ่งแต่ละฝ่ายแทรกอยู่ในทุกกิจกรรม

จากตัวอย่างการสัมภาษณ์ครู

ครู ก กล่าวว่

“...เราได้แต่งตั้งคณะกรรมการโครงการเกษตรเศรษฐกิจพอเพียง เพื่อให้การบริหารงานเป็นไปอย่างราบรื่น บุคลากรที่เกี่ยวข้องได้มีบทบาทหน้าที่ความรับผิดชอบของงานแต่ละฝ่ายนับว่าเป็นจุดเริ่มต้นของการดำเนินการตามโครงสร้างที่ดี...”

ครู ข กล่าวว่

“...กิจกรรมที่ดำเนินการนี้เราคิดร่วมกันว่า ในการวางแผนงานจะต้องให้ครอบคลุมระบบงานของโครงการเกษตรเศรษฐกิจพอเพียงโดยการแบ่งหน้าที่ความรับผิดชอบที่ชัดเจน...”

ครู ค กล่าวว่

“...ในการวางแผนงานโดยการแบ่งหน้าที่ความรับผิดชอบที่ชัดเจน โดยมีการบันทึกไว้หลักฐานในรายงานการประชุม โดยมีการแบ่งเป็นฝ่ายต่างๆ ดังนี้ ฝ่ายงบประมาณ ฝ่ายดำเนินการ และฝ่ายอาคารสถานที่ ...”

2. ประเมินด้านความเหมาะสมของกิจกรรม

2.1 กิจกรรมฐานการเรียนรู้ปุ๋ยชีวภาพและสารกำจัดแมลง

ผู้ประเมินได้สรุปและหาค่าเฉลี่ย ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานหลังดำเนินโครงการ จากแบบมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ ในความเหมาะสมของกิจกรรมการผลิตปุ๋ยชีวภาพและสารกำจัดแมลงดังตารางที่ 2

ตาราง 3 ความเหมาะสมของการดำเนินการจัดกิจกรรมการผลิตปุ๋ยชีวภาพและสารกำจัดแมลง ของนักเรียน ครู และผู้ปกครอง ต่อโครงการเศรษฐกิจพอเพียงของโรงเรียนเลิศปัญญา

ตาราง 3 แสดงผลการสรุป การหาค่าเฉลี่ย และค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ด้านกระบวนการ ตามความคิดเห็นของนักเรียน ครู และผู้ปกครอง

ที่	รายการประเมิน	นักเรียน(N=15)			ครู(N=10)			ผู้ปกครอง(N=15)			รวม		แปลผล	
		$\bar{X}$	SD.	แปลผล	$\bar{X}$	SD.	แปลผล	$\bar{X}$	SD.	แปลผล	$\bar{X}$	SD.		แปลผล
												$\bar{X} \geq 3.5$ $S.D \leq 1.00$		
ฐานความรู้การผลิตปุ๋ยชีวภาพ และสารกำจัดแมลง														
1	ความเหมาะสมของสถานที่ที่ใช้ในการจัดกิจกรรม	4.13	0.63	มาก	4.67	0.50	มากที่สุด	4.25	0.61	มาก	4.35	0.58	มาก	ผ่าน
2	ความเหมาะสมของรูปแบบการจัดกิจกรรม ให้ความรู้และการปฏิบัติกิจกรรมการเรียนรู้ ปุ๋ยหมักชีวภาพ และสารกำจัดแมลง	4.13	0.58	มาก	4.67	0.50	มากที่สุด	4.14	0.60	มาก	4.31	0.56	มาก	ผ่าน

ตาราง 3 (ต่อ)

ที่	รายการประเมิน	นักเรียน(N=15)			ครู(N=10)			ผู้ปกครอง(N=15)			รวม		แปลผล		
		$\bar{X}$	SD.	แปลผล	$\bar{X}$	SD.	แปลผล	$\bar{X}$	SD.	แปลผล	$\bar{X}$	SD.	แปลผล	$\bar{X} \geq 3.5$	S.D ≤ 1.00
3	ความเหมาะสมของระยะเวลาในการจัดกิจกรรม	4.16	0.53	มาก	4.67	0.50	มากที่สุด	4.03	0.52	มาก	4.29	0.52	มาก	ผ่าน	
4	ความเหมาะสมของลำดับขั้นตอนและความต่อเนื่องของการจัดกิจกรรม	4.28	0.77	มาก	4.44	0.53	มาก	4.09	0.51	มาก	4.27	0.60	มาก	ผ่าน	
5	ความเหมาะสมของเนื้อหาที่จัดอบรมให้ความรู้	4.25	0.78	มาก	4.33	0.50	มาก	4.24	0.61	มาก	4.27	0.62	มาก	ผ่าน	
6	การถ่ายทอดความรู้ของวิทยากรมีความชัดเจนเข้าใจง่าย	4.27	0.77	มาก	4.56	0.53	มากที่สุด	4.13	0.56	มาก	4.32	0.62	มาก	ผ่าน	
7	วิทยากรมีการตอบข้อซักถามที่ชัดเจน ตรงประเด็น	4.12	0.69	มาก	4.67	0.50	มากที่สุด	4.07	0.61	มาก	4.29	0.60	มาก	ผ่าน	
8	วิทยากรมีการเปิดโอกาสให้ผู้เข้าอบรมมีส่วนร่วมในการทำกิจกรรมและแสดงความความคิดเห็น	4.32	0.60	มาก	3.78	0.44	มาก	4.14	0.55	มาก	4.08	0.53	มาก	ผ่าน	
9	กิจกรรมที่จัดมีการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ซึ่งกันและกันในแต่ละขั้นตอน	3.98	0.64	มาก	3.89	0.33	มาก	4.21	0.54	มาก	4.03	0.50	มาก	ผ่าน	

ตาราง 3 (ต่อ)

ที่	รายการประเมิน	นักเรียน(N=15)			ครู(N=10)			ผู้ปกครอง(N=15)			รวม		แปลผล		
		$\bar{X}$	SD.	แปลผล	$\bar{X}$	SD.	แปลผล	$\bar{X}$	SD.	แปลผล	$\bar{X}$	SD.	แปลผล	$\bar{X} \geq 3.5$	S.D $\leq$
10	มีการประเมินผลกิจกรรมอย่างหลากหลาย เช่น การให้ลงมือปฏิบัติการ ซักถาม	4.38	0.57	มาก	4.67	0.50	มากที่สุด	4.18	0.52	มาก	4.41	0.53	มาก	ผ่าน	
	รวมเฉลี่ย	4.22	0.46	มาก	4.38	0.39	มาก	4.10	0.41	มาก	4.23	0.42	มาก	ผ่าน	
	รวมเฉลี่ยทั้งหมด	4.21	0.44	มาก	4.30	0.37	มาก	4.13	0.41	มาก	4.21	0.41	มาก	ผ่าน	

จากตาราง 3 พบว่า ผลการประเมินด้านความเหมาะสมกิจกรรมฐานการเรียนรู้ผลิตภัณฑ์สุขภาพและสารกำจัดแมลง ผลการประเมินในภาพรวมอยู่ในระดับมาก ซึ่งผ่านเกณฑ์การประเมิน มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.21 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน 0.41 ข้อที่มีผลการประเมินความเหมาะสมอยู่ในระดับสูงสุด คือ ความเหมาะสมของสถานที่ที่ใช้ในกิจกรรม มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.35 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน 0.58

เมื่อพิจารณารายแหล่งข้อมูลพบว่า ทั้ง 3 แหล่งข้อมูล คือ นักเรียน ครู และผู้ปกครอง มีความคิดเห็นโดยภาพรวมอยู่ในระดับมากทุกแหล่ง โดยมีค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของแต่ละแหล่งข้อมูลดังนี้ มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.24 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน 0.57, มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.67 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน 0.50 และค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.25 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน 0.61 ตามลำดับ ถ้าพิจารณาเป็นรายข้อ นักเรียนเห็นว่าการประเมินผลกิจกรรมอย่างหลากหลาย ุ้ยหมักชีวภาพและสารกำจัดแมลง เช่น การให้ลงมือปฏิบัติ การซักถาม มีค่าเฉลี่ยสูงสุดมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.24 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน 0.57 ในส่วนของครู มี 3 รายการ ได้แก่ 1) ความเหมาะสมของรูปแบบการจัดกิจกรรมให้ความรู้และการปฏิบัติกิจกรรมการเรียนรู้หมักชีวภาพและสารกำจัดแมลง 2) ความเหมาะสมของระยะเวลาในการจัดกิจกรรม 3) การถ่ายทอดความรู้ของวิทยากรมีความชัดเจน เข้าใจง่าย มีค่าเฉลี่ยสูงสุด ทั้ง 3 รายการมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.67 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน 0.50 และสุดท้ายผู้ปกครองเห็นว่า สถานที่จัดการอบรม มีค่าเฉลี่ยสูงสุดมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.25 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน 0.61

2.2 กิจกรรมฐานการเรียนรู้การปลูกผักปลอดสารพิษ

ผู้ประเมินได้สรุปและหาค่าเฉลี่ย ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานหลังดำเนินโครงการ จากแบบมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ ในความเหมาะสมของกิจกรรมฐานการเรียนรู้การปลูกผักปลอดสารพิษ ดังตารางที่ 4

ตาราง 4 ความเหมาะสมของการดำเนินการจัดกิจกรรมการปลูกผักปลอดสารพิษ ของนักเรียน และ ครู

ที่	รายการประเมิน	นักเรียน(N=15)		ครู(N=10)		รวม		แปลผล			
		$\bar{X}$	SD.	$\bar{X}$	SD.	$\bar{X}$	SD.	แปลผล	S.D ≤		
									$\bar{X} \geq 3.5$ 1.00		
	ฐานการเรียนรู้ปลูกผักปลอดสารพิษ										
1	ความเหมาะสมในการเตรียมแปลงปลูกผัก และการคัดเลือกเมล็ดพันธุ์ผักที่จะใช้ในการปลูก	4.08	0.73	มาก	4.44	0.73	มาก	4.26	0.73	มาก	ผ่าน
2	มีการแบ่งหน้าที่อย่างเหมาะสม และสมาชิกทำงานตามหน้าที่ เช่น การจัดหน้าที่ในการดูแลรักษาให้น้ำและปุ๋ย	4.18	0.64	มาก	4.00	0.70	มาก	4.09	0.67	มาก	ผ่าน
3	ความเหมาะสมในการกำจัดศัตรูพืชและวัชพืช ของนักเรียน	4.16	0.68	มาก	4.00	0.70	มาก	4.08	0.69	มาก	ผ่าน
4	ความเหมาะสมของระยะเวลาในการเก็บเกี่ยวผลผลิต	4.19	0.69	มาก	4.22	0.44	มาก	4.21	0.57	มาก	ผ่าน
5	ความเหมาะสมในการนำผลผลิตส่งโครงการอาหารกลางวันของโรงเรียน	4.21	0.64	มาก	4.22	0.63	มาก	4.22	0.63	มาก	ผ่าน
	รวมเฉลี่ย	4.16	0.46	มาก	4.24	0.49	มาก	4.20	0.47	มาก	ผ่าน
	รวมเฉลี่ยทั้งหมด	4.23	0.45	มาก	4.24	0.48	มาก	4.24	0.47	มาก	ผ่าน

จากตาราง 4 พบว่า ผลการประเมินด้านความเหมาะสมกิจกรรมฐานการเรียนรู้การปลูกผักปลอดสารพิษผลการประเมินในภาพรวมอยู่ในระดับมาก ซึ่งผ่านเกณฑ์การประเมินมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.24 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน 0.47 ข้อที่มีผลการประเมินความเหมาะสมอยู่ใน

ระดับสูงสุด คือ ความเหมาะสมในการเตรียมแปลงปลูกผัก และการคัดเลือกเมล็ดพันธุ์ผักที่จะใช้ในการปลูกมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.26 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน 0.73

เมื่อพิจารณารายแหล่งข้อมูลพบว่า ทั้ง 2 แหล่งข้อมูล คือ นักเรียน และครู มีความคิดเห็นโดยภาพรวมอยู่ในระดับมากทุกแหล่ง โดยมีค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของแต่ละแหล่งข้อมูลดังนี้ มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.23 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน 0.45 และมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.24 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน 0.48 ตามลำดับ ถ้าพิจารณาเป็นรายข้อ นักเรียนเห็นว่า ความเหมาะสมในการนำผลผลิตส่งโครงการอาหารกลางวันของโรงเรียน มีค่าเฉลี่ยสูงสุด มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.21 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน 0.64 ในส่วนของครูเห็นว่า ความเหมาะสมในการเตรียมแปลงปลูกผัก และการคัดเลือกเมล็ดพันธุ์ผักที่จะใช้ในการปลูกมีค่าเฉลี่ยสูงสุด มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.44 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน 0.73

2.3 กิจกรรมฐานการเรียนรู้การเลี้ยงปลาเพื่อบริโภค

ผู้ประเมินได้สรุปและหาค่าเฉลี่ย ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานหลังดำเนินโครงการ จากแบบมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ ในความเหมาะสมของกิจกรรมฐานการเรียนรู้การเลี้ยงปลาเพื่อบริโภค ดังตารางที่ 5

ตาราง 5 ความเหมาะสมของการดำเนินการจัดกิจกรรมการเลี้ยงปลาเพื่อบริโภคของนักเรียน และ ครู

ที่	รายการประเมิน	นักเรียน(N=15)			ครู(N=10)			รวม			แปลผล $\bar{x} \geq 3.5$ S.D ≤ 1.00
		$\bar{X}$	SD.	แปลผล	$\bar{X}$	SD.	แปลผล	$\bar{X}$	SD.	แปลผล	
ฐานการเรียนรู้การเลี้ยงปลาเพื่อบริโภค											
1	ความเหมาะสมในการเตรียมบ่อเลี้ยงปลา และพันธุ์ปลา	4.66	0.48	มาก	4.75	0.46	มาก	4.40	0.55	มาก	ผ่าน
2	ความเหมาะสมในการแบ่งหน้าที่จัดเวรในการดูแลปรับสภาพน้ำ และการใช้ยารักษาโรคกับปลา	4.48	0.63	มาก	4.63	0.52	มาก	4.60	0.55	มาก	ผ่าน
3	ความเหมาะสมของตารางการจดบันทึกการเจริญเติบโตของปลาอย่างต่อเนื่อง	4.38	0.77	มาก	4.38	0.74	มาก	4.40	0.89	มาก	ผ่าน

ตาราง 5 (ต่อ)

ที่	รายการประเมิน	นักเรียน(N=15)		ครู(N=10)		รวม		แปลผล	
		$\bar{X}$	SD. แปลผล	$\bar{X}$	SD. แปลผล	$\bar{X}$	SD. แปลผล	$\bar{X} \geq$	S.D $\leq$
4	ความเหมาะสมของระยะเวลาในการจับปลาเพื่อนำมาบริโภค	4.24	0.87 มาก	4.13	0.64 มาก	4.80	0.45 มาก	ผ่าน	
5	ความเหมาะสมในการบันทึกผลผลิตที่นำส่งโครงการอาหารกลางวัน	4.41	0.73 มาก	4.38	0.74 มาก	4.60	0.55 มาก	ผ่าน	
	รวมเฉลี่ย	4.36	0.46 มาก	4.22	0.46 มาก	4.24	0.47 มาก	ผ่าน	
	รวมเฉลี่ยทั้งหมด	4.42	0.39 มาก	4.41	0.63 มาก	4.40	0.52 มาก	ผ่าน	

จากตาราง 5 พบว่า ผลการประเมินด้านความเหมาะสมกิจกรรมฐานการเรียนรู้ การเลี้ยงปลาเพื่อบริโภค ผลการประเมินในภาพรวมอยู่ในระดับมาก ซึ่งผ่านเกณฑ์การประเมิน มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.40 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน 0.52 ข้อที่มีผลการประเมินความเหมาะสมอยู่ในระดับสูงสุด คือ ความเหมาะสมของระยะเวลาในการจับปลาเพื่อนำมาบริโภคมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.80 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน 0.45

เมื่อพิจารณารายแหล่งข้อมูลพบว่า ทั้ง 2 แหล่งข้อมูล คือ นักเรียน และครู มีความคิดเห็นโดยภาพรวมอยู่ในระดับมากทุกแหล่ง โดยมีค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของแต่ละแหล่งข้อมูลดังนี้ มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.42 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน 0.39 และมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.41 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน 0.63 ตามลำดับ ถ้าพิจารณาเป็นรายข้อ นักเรียนเห็นว่าความเหมาะสมในการเตรียมบ่อเลี้ยงปลา และพันธุ์ปลา มีค่าเฉลี่ยสูงสุด มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.66 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน 0.48 ในส่วนของครูเห็นว่าความเหมาะสมในการเตรียมบ่อเลี้ยงปลา และพันธุ์ปลามีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.75 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน 0.46

ตอนที่ 3 ผลการประเมินด้านผลผลิต

การประเมินด้านผลผลิต (Product) ในการประเมินแบ่งเป็น 4 ตอนย่อยๆดังนี้

1. ผลการประเมินด้านความรู้ความเข้าใจของนักเรียนในเรื่อง เศรษฐกิจพอเพียง
2. ผลการประเมินด้านทักษะการปฏิบัติงานทางด้านกิจกรรมเกษตรเศรษฐกิจพอเพียง
3. ผลการประเมินด้านความรู้ความเข้าใจของผู้ปกครอง ในเรื่องเศรษฐกิจพอเพียงการผลิตปุ๋ยชีวภาพและสารกำจัดแมลง

4. ความพึงพอใจในผลผลิตของโครงการ มีผลการประเมินดังนี้

- 4.1 ความพึงพอใจของนักเรียน
- 4.2 ความพึงพอใจของครูและผู้อำนวยการ
- 4.3 ความพึงพอใจของผู้ปกครอง

1. ผลการประเมินด้านความรู้ความเข้าใจของนักเรียนในเรื่อง เศรษฐกิจพอเพียง ผู้ประเมินได้สรุปและหาค่าเฉลี่ย ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานหลังดำเนินโครงการจากแบบมาตราส่วนประเมินค่าความเหมาะสมของด้านผลผลิตของโครงการ ดังตาราง 6

ตาราง 6 ผลความรู้ความเข้าใจในเรื่องเศรษฐกิจพอเพียงของนักเรียน (คะแนนเต็ม 20 คะแนน)

คนที่	คะแนน	คะแนนเฉลี่ยร้อยละ	ผลการประเมิน
1	16	80	ผ่าน
2	14	70	ไม่ผ่าน
3	14	70	ไม่ผ่าน
4	15	75	ไม่ผ่าน
5	12	60	ไม่ผ่าน
6	14	70	ไม่ผ่าน
7	16	80	ผ่าน
8	11	55	ไม่ผ่าน
9	14	70	ไม่ผ่าน
10	15	75	ไม่ผ่าน
11	17	85	ผ่าน
12	13	65	ไม่ผ่าน
13	16	80	ผ่าน

ตาราง 6 (ต่อ)

คนที่	คะแนน	คะแนน เฉลี่ยร้อยละ	ผลการ ประเมิน
14	15	75	ไม่ผ่าน
15	14	70	ไม่ผ่าน
รวม	216	-	
$\bar{X}$	14.40	1080	
<i>S.D.</i>	1.59	-	
ร้อยละ	72.00	-	ไม่ผ่าน

จากตาราง 6 พบว่าระดับคะแนนของนักเรียนในการวัดความรู้ความเข้าใจในเรื่องเศรษฐกิจพอเพียง โดยรวม มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 14.40 และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน เท่ากับ 1.59 ค่าร้อยละเท่า 72.00 ซึ่งไม่ผ่านเกณฑ์การประเมินที่ได้ตั้งไว้ เมื่อพิจารณาเป็นรายบุคคล พบว่ามีนักเรียนที่ผ่านเกณฑ์ จำนวน 4 คน

2. ผลการประเมินด้านทักษะการปฏิบัติงานทางด้านกิจกรรมเกษตรเศรษฐกิจพอเพียง

ตาราง 7 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และร้อยละ ของทักษะในการปฏิบัติงานทางด้าน กิจกรรมเกษตรเศรษฐกิจพอเพียง ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนเลิศปัญญา (N = 15) คะแนนเต็ม 10 คะแนน

ทักษะการปฏิบัติ	$\sum x$	คะแนน เต็ม	$\bar{X}$	<i>S.D.</i>	คะแนนเฉลี่ย ร้อยละ	ผลการ ประเมิน
1. การเลือกใช้อุปกรณ์	25	2	1.67	0.49	83.33	ผ่าน
2. การทำงานตามขั้นตอน	28	2	1.87	0.35	93.33	ผ่าน
3. คุณภาพของงาน	26	2	1.73	0.46	86.67	ผ่าน
4. การสร้างสรรค์ผลงาน	24	2	1.60	0.51	80.00	ผ่าน
5. การเก็บรักษาอุปกรณ์	30	2	2.00	0.00	100.00	ผ่าน
รวม	133	10	8.87	0.27	88.67	ผ่าน

จากตาราง 7 พบว่า นักเรียนมีทักษะการปฏิบัติงานทางด้านกิจกรรมเกษตร เศรษฐกิจพอเพียง โดยรวม ร้อยละ 88.67 เมื่อพิจารณารายการประเมินของทักษะการปฏิบัติ พบว่า นักเรียนมีทักษะด้านการเก็บรักษาอุปกรณ์ มากที่สุด ร้อยละ 100.00 น้อยที่สุด คือ ด้านการ สร้างสรรค์ผลงาน ร้อยละ 80.00 ซึ่งผ่านเกณฑ์การประเมินทุกด้าน

3. ผลการประเมินด้านความรู้ความเข้าใจในเรื่องเศรษฐกิจพอเพียง การผลิตปุ๋ยชีวภาพและสารกำจัดแมลง ของผู้ปกครอง

ตาราง 8 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และร้อยละ ด้านความรู้ความเข้าใจเศรษฐกิจพอเพียง การผลิตปุ๋ยชีวภาพและสารกำจัดแมลงของผู้ปกครอง (N = 15)
คะแนนเต็ม 20 คะแนน

คนที่	คะแนน	คะแนน เฉลี่ยร้อยละ	ผลการ ประเมิน
1	15	75	ไม่ผ่าน
2	11	55	ไม่ผ่าน
3	10	50	ไม่ผ่าน
4	17	85	ผ่าน
5	12	60	ไม่ผ่าน
6	14	70	ไม่ผ่าน
7	16	80	ผ่าน
8	15	75	ไม่ผ่าน
9	12	60	ไม่ผ่าน
10	15	75	ไม่ผ่าน
11	13	65	ไม่ผ่าน
12	10	50	ไม่ผ่าน
13	14	70	ไม่ผ่าน
14	14	70	ไม่ผ่าน
15	16	80	ผ่าน
รวม	204	-	
$\bar{X}$	13.60	1020	
S.D.	2.20	-	
ร้อยละ	68	-	ไม่ผ่าน

จากตาราง 8 พบว่าระดับคะแนนของผู้ปกครองในการวัดความรู้ในเรื่องเศรษฐกิจพอเพียงในการผลิตปุ๋ยชีวภาพและสารกำจัดแมลง โดยรวม มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 13.60 และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน เท่ากับ 2.20 คิดเป็นร้อยละ 68 ซึ่งไม่ผ่านเกณฑ์การประเมินที่ได้ตั้งไว้ เมื่อพิจารณาเป็นรายบุคคล พบว่า มีผู้ปกครองผ่านเกณฑ์ จำนวน 2 คน

4. ความพึงพอใจในผลผลิตของโครงการ

4.1 ความพึงพอใจในผลผลิตของโครงการของนักเรียน

ตาราง 9 แสดงค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน จากการวัดความพึงพอใจต่อผลผลิตของโครงการ

รายการประเมิน	$\bar{X}$	S.D.	ระดับความพึงพอใจ	ผลการประเมิน
1. มีทักษะจากการปฏิบัติงานเกษตรเศรษฐกิจพอเพียงในโรงเรียน	4.07	0.79	มาก	ผ่าน
2. โครงการเกษตรเศรษฐกิจพอเพียงน่าสนใจและเรียนได้อย่างสนุกสนาน	4.04	0.91	มาก	ผ่าน
3. โครงการนี้สามารถนำไปประกอบอาชีพได้	4.80	0.41	มากที่สุด	ผ่าน
4. ปฏิบัติกิจกรรมตามโครงการอย่างมีความสุข	4.47	0.83	มาก	ผ่าน
5. มีส่วนร่วมและมีการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ซึ่งกันและกันในกิจกรรม	3.47	0.83	ปานกลาง	ไม่ผ่าน
6. ได้เรียนรู้โดยการปฏิบัติจริง	4.13	1.13	มาก	ผ่าน
7. ได้เรียนรู้โดยกระบวนการกลุ่ม	3.93	0.96	มาก	ผ่าน
8. ได้รับประทานอาหารที่มีคุณค่าอย่างเพียงพอและถูกหลักโภชนาการ	4.80	0.56	มากที่สุด	ผ่าน
9. ได้นำความรู้จากสิ่งที่เรียนไปใช้ในชีวิตประจำวัน	4.87	0.35	มากที่สุด	ผ่าน
10. มีภาวะโภชนาการที่ดี มีสุขภาพพลานามัยแข็งแรง	4.67	0.82	มากที่สุด	ผ่าน
รวม	4.36	0.31	มาก	ผ่าน

จากตาราง 9 พบว่าระดับความพึงพอใจในผลผลิตต่อโครงการเกษตรเศรษฐกิจพอเพียงโดยรวมอยู่ในระดับมากมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.36 และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 0.31 เมื่อพิจารณารายชื่อ นักเรียนมีทักษะจากการปฏิบัติงานเกษตรเศรษฐกิจพอเพียงในโรงเรียน โครงการเกษตรเศรษฐกิจพอเพียงน่าสนใจและเรียนได้อย่างสนุกสนานปฏิบัติตามกิจกรรมตามโครงการอย่างมีความสุขได้เรียนรู้โดยการปฏิบัติจริงและได้เรียนรู้โดยกระบวนการกลุ่มนักเรียนมีความพึงพอใจอยู่ในระดับมาก ส่วนหัวข้อ โครงการนี้สามารถนำไปประกอบอาชีพได้ได้รับประทานอาหารที่มีคุณค่าอย่างเพียงพอและถูกหลักโภชนาการได้นำความรู้จากสิ่งที่เรียนไปใช้ในชีวิตประจำวัน และมีภาวะโภชนาการที่ดี มีสุขภาพพลานามัยแข็งแรง นักเรียนมีความพึงพอใจอยู่ในระดับมากที่สุด ซึ่งผ่านเกณฑ์การประเมินส่วนหัวข้อ มีส่วนร่วมและมีการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ซึ่งกันและกันในกิจกรรมนักเรียนมีความเห็นอยู่ในระดับปานกลาง ไม่ผ่านเกณฑ์การประเมิน

4.2 การสัมภาษณ์ความพึงพอใจในด้านผลผลิตต่อโครงการ

จากการสัมภาษณ์ได้ข้อสรุปว่าในด้านความพึงพอใจต่อผลผลิตผลของโครงการนั้น มีความพึงพอใจในด้านของผลผลิตกับตัวนักเรียนเองที่มีความรู้ความเข้าใจในกระบวนการการผลิตปุ๋ยชีวภาพและสารกำจัดแมลง การปลูกผักปลอดสารพิษ และการเลี้ยงปลาเพื่อบริโภค นักเรียนได้มีการปฏิบัติกิจกรรมด้วยตัวเอง มีความสนุกสนาน ได้ทักษะเพิ่มขึ้น ได้มีส่วนร่วมในการเสริมสร้างความสัมพันธ์ในครอบครัวที่ดีจากการทำกิจกรรมร่วมกันกับผู้ปกครอง สามารถนำความรู้ที่ได้ไปใช้ในการประกอบอาชีพได้ในอนาคต และมีความคิดว่าจะเพิ่มกิจกรรมและสถานที่ รวมถึงผู้เข้าร่วมกิจกรรมให้มากขึ้น

จากตัวอย่างการสัมภาษณ์ผู้อำนวยการและครู

ผู้อำนวยการ กล่าวว่า

“...นักเรียนได้ฝึกทักษะในด้านการเกษตรด้วยตนเอง แก้ปัญหาที่เกิดขึ้นได้ และที่สำคัญเด็กมีการเรียนรู้โดยผ่านกิจกรรมที่โรงเรียนจัดให้ มีความคิดว่าจะเพิ่มกิจกรรม และสถานที่ รวมถึงผู้เข้าร่วมกิจกรรมให้มากขึ้นกว่านี้ ...”

ครู ก กล่าวว่า

“...ครูมีความพึงพอใจในการจัดกิจกรรมที่เกิดขึ้น เพราะนักเรียนได้ทักษะ และกระบวนการเพิ่มขึ้นในการทำกิจกรรม ได้เรียนรู้ด้วยตนเอง...”

ครู ข กล่าวว่

“...นักเรียนที่มีความรู้ความเข้าใจในกระบวนการการผลิตปุ๋ยชีวภาพและสารกำจัดแมลง การปลูกผักปลอดสารพิษ และการเลี้ยงปลาเพื่อบริโภค ได้เห็นนักเรียนมีการปฏิบัติกิจกรรมด้วยตัวเอง อย่างสนุกสนาน และเด็กก็มีความรับผิดชอบเพิ่มขึ้น...”

4.3 ความพึงพอใจของผู้ปกครองต่อผลผลิตของโครงการ

ตาราง 10 แสดงค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน จากการวัดความพึงพอใจต่อผลผลิตของโครงการเกษตรเศรษฐกิจพอเพียงในโรงเรียนของผู้ปกครอง

รายการประเมิน	$\bar{X}$	S.D.	ระดับความพึงพอใจ	ผลการประเมิน
1. การดำเนินงานตามโครงการเกษตรเศรษฐกิจพอเพียงในโรงเรียน	4.66	0.48	มากที่สุด	ผ่าน
2. การจัดการเรียนรู้บูรณาการตามโครงการเกษตรเศรษฐกิจพอเพียงในโรงเรียน	4.48	0.63	มาก	ผ่าน
3. การจัดการเรียนรู้โดยให้นักเรียนได้ปฏิบัติจริง	4.38	0.77	มาก	ผ่าน
4. การจัดกิจกรรมผลิตปุ๋ยชีวภาพและสารกำจัดแมลง	4.24	0.87	มาก	ผ่าน
5. การจัดกิจกรรมการปลูกผักปลอดสารพิษ	4.41	0.73	มาก	ผ่าน
6. การจัดกิจกรรมการเลี้ยงปลาเพื่อบริโภค	4.07	0.79	มาก	ผ่าน
7. การนำความรู้ของนักเรียนไปใช้ในชีวิตประจำวัน	4.55	0.74	มากที่สุด	ผ่าน
8. ความร่วมมือของผู้ปกครองและหน่วยงานที่ให้ความสนับสนุน	4.62	0.62	มากที่สุด	ผ่าน
9. การประชาสัมพันธ์โครงการเกษตรเศรษฐกิจพอเพียงในโรงเรียน	4.38	0.86	มาก	ผ่าน
10. การยอมรับของชุมชนในโครงการเกษตรเศรษฐกิจพอเพียงในโรงเรียน	4.41	0.86	มาก	ผ่าน
รวม	4.42	0.39	มาก	ผ่าน

จากตาราง 10 พบว่าระดับความพึงพอใจในผลผลิตต่อโครงการของผู้ปกครอง โดยรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณารายชื่อของรายการประเมิน พบว่า การดำเนินงานตามโครงการเกษตรเศรษฐกิจพอเพียงในโรงเรียนการนำความรู้ของนักเรียนไปใช้ในชีวิตประจำวันและความร่วมมือของผู้ปกครองและหน่วยงานที่ให้ความสนับสนุน ผู้อำนวยการโรงเรียน ครูผู้สอน ผู้ปกครอง และกรรมการสถานศึกษามีความพึงพอใจอยู่ในระดับมากที่สุด ส่วนหัวข้ออื่น มีความพึงพอใจอยู่ในระดับมากซึ่งผ่านเกณฑ์การประเมิน

โดยสรุปความพึงพอใจในผลผลิตของโครงการ พบว่า ทุกแหล่งข้อมูล มีความพึงพอใจในผลผลิตของโครงการเป็นไปตามเกณฑ์ที่กำหนด

บทที่ 5

บทสรุป

การศึกษาค้นคว้าด้วยตัวเองฉบับนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อประเมินโครงการเกษตรเศรษฐกิจพอเพียงในโรงเรียน กรณีศึกษาโรงเรียนเลิศปัญญาสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชลบุรี เขต 3 โดยประยุกต์ใช้รูปแบบเชิงระบบ 3 ด้าน ดังนี้ 1) ด้านปัจจัยนำเข้า (input) ได้แก่ ความเพียงพอและความเหมาะสมของงบประมาณ วัสดุอุปกรณ์ บุคลากร และสถานที่ 2) ด้านกระบวนการของโครงการ (Process) ได้แก่ ความเหมาะสมของการวางแผนการดำเนินงาน ความเหมาะสมของการดำเนินการจัดกิจกรรม 3) ด้านผลผลิต (product) ได้แก่ ความรู้ความเข้าใจในเรื่อง เศรษฐกิจพอเพียงของนักเรียน ทักษะในการปฏิบัติกิจกรรมเศรษฐกิจพอเพียง ความรู้ในเรื่องเศรษฐกิจพอเพียงเรื่องการผลิตปุ๋ยชีวภาพและสารกำจัดแมลงของผู้ปกครอง และความพึงพอใจในผลผลิตของโครงการ เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้า ได้แก่ แบบสัมภาษณ์แบบบันทึก รายงานผลการสังเกตทักษะในการปฏิบัติกิจกรรมเศรษฐกิจพอเพียง แบบทดสอบความรู้ในเรื่องเศรษฐกิจพอเพียงและแบบสอบถาม

ผลการวิเคราะห์เพื่อตอบวัตถุประสงค์การศึกษาค้นคว้า

การนำเสนอสรุปผลการศึกษาในส่วนนี้เป็นการนำเสนอผลประเมินโครงการเกษตรเศรษฐกิจพอเพียง กรณีศึกษาโรงเรียนเลิศปัญญาสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชลบุรี เขต 3 โดยประยุกต์ใช้รูปแบบเชิงระบบ ใน 3 ด้าน คือ ด้านปัจจัยนำเข้า ด้านกระบวนการ ด้านผลผลิต

1. ผลการประเมินด้านปัจจัยนำเข้า (Input) ของโครงการ

1.1 ด้านงบประมาณ ผลการประเมินในภาพรวมของงบประมาณส่วนใหญ่มีความเพียงพอใน 2 กิจกรรม คือ การผลิตปุ๋ยชีวภาพและสารกำจัดแมลง การปลูกผักปลอดสารพิษ ส่วนในกิจกรรมการเลี้ยงปลาเพื่อบริโภคพบว่างบประมาณนั้นยังไม่เพียงพอ

1.2 ด้านวัสดุ อุปกรณ์ ผลการประเมินในภาพรวม พบว่า มีความเพียงพอและเหมาะสมมีสภาพพร้อมต่อการใช้งานในทุกกิจกรรมการเรียนรู้

1.3 ด้านบุคลากรผลการประเมินในภาพรวม พบว่าครูที่มีหน้าที่รับผิดชอบในแต่ละกิจกรรมฐานการเรียนรู้มีจำนวนเพียงพอกับผู้ร่วมทำกิจกรรมในแต่ละฐาน และคุณสมบัติ

เหมาะสมกับฐานที่ตนเองรับผิดชอบ โดยมีความรู้ความสามารถ มีการถ่ายทอดความรู้ที่มีกับ ผู้เข้าร่วมกิจกรรมได้เป็นอย่างดี

1.4 ด้านสถานที่ ผลการประเมินในภาพรวม พบว่า สถานที่ที่ใช้ในการจัดกิจกรรม มีความเหมาะสมและเพียงพอใน 2 กิจกรรม คือ ผลิตปุ๋ยชีวภาพและสารกำจัดแมลง และการปลูกผักปลอดสารพิษ ยกเว้นในกิจกรรมฐานการเรียนรู้การเลี้ยงปลาเพื่อบริโภค

2. ผลการประเมินด้านกระบวนการ (process) ของโครงการ

ความเหมาะสมของการวางแผนการดำเนินงาน โดยภาพรวมมีการวางแผนที่มีความเหมาะสม โดยมีการแต่งตั้งคณะกรรมการ มีการวางแผนในการดำเนินการในแต่ละกิจกรรมของโครงการ โดยครูเข้ามามีส่วนร่วมในการวางแผนมีการแบ่งบทบาทหน้าที่อย่างชัดเจนออกเป็นฝ่ายต่างๆ ได้แก่ ฝ่ายงบประมาณ ฝ่ายแผนงาน ฝ่ายดำเนินงาน และฝ่ายอาคาร สถานที่ ซึ่งแต่ละฝ่ายแทรกอยู่ในทุกกิจกรรมที่จัดทำขึ้น นักเรียนได้ลงมือปฏิบัติกิจกรรมในแต่ละฐานด้วยตนเอง โดยมีครูเป็นผู้ดูแลในการทำกิจกรรมการเรียนรู้ทั้ง 3 กิจกรรมในส่วนความเหมาะสมของการดำเนินงานในการจัดกิจกรรมนั้น ทั้ง 2 แหล่งข้อมูล พบว่าความคิดเห็นอยู่ในระดับมากในทุกกิจกรรม

3. ผลการประเมินด้านผลผลิต (product) ของโครงการ

3.1 ความรู้ความเข้าใจในเรื่องเศรษฐกิจพอเพียงของนักเรียนพบว่ามีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 14.40 คิดเป็นร้อยละ 72 ซึ่งไม่ผ่านเกณฑ์การประเมิน

3.2 นักเรียนมีทักษะในการปฏิบัติกิจกรรมเศรษฐกิจพอเพียงพบว่ามีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 8.87 คิดเป็นร้อยละ 88.67 ซึ่งผ่านเกณฑ์การประเมิน

3.3 ผู้ปกครองมีความรู้ความเข้าใจในเรื่องเศรษฐกิจพอเพียง การผลิตปุ๋ยชีวภาพและสารกำจัดแมลง พบว่ามีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 13.60 คิดเป็นร้อยละ 68 ซึ่งไม่ผ่านเกณฑ์การประเมิน

3.4 ความพึงพอใจในผลผลิตของโครงการพบว่าคุณภาพความพึงพอใจในผลผลิตทุกแหล่งข้อมูล โดยนักเรียนและผู้ปกครองมีความพึงพอใจในระดับมาก ด้านผลการสัมภาษณ์ผู้อำนวยการและครูมีผลความพึงพอใจในด้านประโยชน์ที่เกิดกับตัวนักเรียนเอง

โดยภาพรวมด้านความพึงพอใจต่อผลผลิตผลของโครงการนั้น ในการการวัดความรู้ความเข้าใจในเรื่องเศรษฐกิจพอเพียงยังไม่ผ่านเกณฑ์ที่ตั้งไว้ เนื่องจาก เนื้อหาที่นำมาใช้ในการทดสอบค่อนข้างยากสำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 เนื่องจากการออกข้อสอบนั้นได้อิงจากมาตรฐานและตัวชี้วัดมากเกินไป และตัวนักเรียนไม่มีความเข้าใจในหลักของเศรษฐกิจพอเพียงอย่างแท้จริง ส่วนการวัดความรู้ของผู้ปกครองนั้นไม่ผ่านเกณฑ์ ด้วยผู้ปกครองไม่ได้เน้นในเรื่องความรู้ความจำเป็นระหว่างการอบรมเนื่องจากเป็นเนื้อหาที่ยาก การวัดมีความพึงพอใจในด้านผลผลิตอยู่ในระดับมาก ทั้งนี้เนื่องจากผลที่ได้นั้นเกี่ยวข้องกับตัวของนักเรียนเอง ทำให้นักเรียนมีความรู้

ความเข้าใจในกระบวนการ การผลิตปุ๋ยชีวภาพและสารกำจัดแมลง การปลูกผักปลอดสารพิษ และการเลี้ยงปลาเพื่อบริโภค นักเรียนเกิดทักษะจากการปฏิบัติกิจกรรมด้วยตัวเอง มีความสนุกสนาน มีส่วนร่วมในการเสริมสร้างความสัมพันธ์ในครอบครัวที่ดีจากการทำกิจกรรมร่วมกันกับผู้ปกครอง และในหมู่เพื่อนๆที่ร่วมกิจกรรม สามารถนำความรู้ที่ได้ไปใช้ในชีวิตประจำวันได้และสามารถนำไปประกอบอาชีพได้ในอนาคตต่อไปได้

อภิปรายผล

จากผลการประเมินโครงการเกษตรเศรษฐกิจพอเพียงในโรงเรียน กรณีศึกษาโรงเรียน เลิศปัญญา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชลบุรี เขต 3 ซึ่งมีประเด็นที่ควรนำมา อภิปรายดังนี้

1. ผลการประเมินด้านปัจจัยนำเข้า ผลการประเมินความเพียงพอและความเหมาะสม ของ งบประมาณวัสดุ-อุปกรณ์ บุคลากร และสถานที่

ด้านงบประมาณ พบว่า โดยภาพรวมมีความเพียงพอและเหมาะสมใน 2 กิจกรรม คือ การผลิตปุ๋ยชีวภาพและสารกำจัดแมลง และการปลูกผักปลอดสารพิษ เพราะในทั้ง 2 กิจกรรม นี้ มีการกำหนดรายละเอียดของแต่ละรายการไว้ก่อนแล้ว อีกทั้งกิจกรรมการปลูกผักนั้นยังเป็น กิจกรรมเดิม ซึ่งได้กำหนดรูปแบบและค่าใช้จ่ายไว้ก่อนแล้ว ส่วนการผลิตปุ๋ยแม้เป็นกิจกรรมใหม่ แต่ก็มีกรใช้งบประมาณในการจัดกิจกรรมตามรายการที่วิทยากรแจ้งไว้ ส่วนในด้านงบประมาณ ในการจัดกิจกรรมการเลี้ยงปลาเพื่อบริโภคนั้น เนื่องจากเป็นกิจกรรมใหม่ ยังไม่มีการชี้แจง รายละเอียดของงบประมาณในการจัดกิจกรรมที่ชัดเจน ทำให้มีการใช้งบประมาณไปกับ การปรับ สถานที่ การเตรียมพันธุ์ปลา ค่าแรงในการขนส่งที่เพิ่มขึ้นซึ่งไม่เหมาะสมกับงบประมาณที่ทาง โรงเรียนจัดสรรให้ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิด พิษณุ พงศ์ศรี (2549, หน้า 161-162) ได้กล่าวถึง องค์ประกอบของโครงการในด้านการกำหนดงบประมาณไว้ว่า ควรระบุงบประมาณทั้งหมดและ แหล่งที่มา รวมทั้งแบ่งเป็นหมวดๆ ตามเกณฑ์ที่หน่วยงานหรือต้นสังกัดกำหนด การเขียนแสดง รายการงบประมาณและทรัพยากรที่ต้องใช้ในโครงการควรแจกแจงรายละเอียดให้ชัดเจน หากเป็น หน่วยงานของรัฐบาลที่ใช้งบประมาณแผ่นดิน ผู้เขียนโครงการควรศึกษาระเบียบการเงินและพัสดุ ของสำนักนายกรัฐมนตรีให้เข้าใจ หากเป็นงบประมาณเงินรายได้ของหน่วยงานก็ต้องศึกษา ระเบียบการ ใช้เงินรายได้ของหน่วยงานให้ถ่องแท้ หรือหากใช้งบประมาณจากแหล่งอื่นก็ต้องศึกษา ระเบียบปฏิบัติในการใช้งบประมาณ ทั้งนี้เพื่อลดปัญหาในขั้นตอนของการเบิกจ่ายงบประมาณใน ระหว่างการดำเนินโครงการ นอกจากนี้ยังจะต้องแจกแจงออกเป็นรายละเอียดในการใช้อย่างชัดเจนอีก ด้วย เพื่อที่จะช่วยให้การพิจารณาสนับสนุน และอนุมัติโครงการเป็นไปด้วยดี

ด้านวัสดุ อุปกรณ์ และบุคลากร โดยภาพรวม มีความเพียงพอและเหมาะสม ในการจัดกิจกรรมทั้ง 3 กิจกรรม เนื่องจากมีการจัดเตรียมวัสดุและอุปกรณ์ให้เพียงพอกับจำนวนผู้ ที่ร่วมกิจกรรมไว้ก่อนหน้าแล้วและมีการสำรองไว้สำหรับวัสดุอุปกรณ์ที่มีการชำรุดและเสียหาย โดย มีการซ่อมแซมเบื้องต้น และจัดหาชิ้นใหม่แทนได้ พร้อมทั้งบุคลากรที่มีหน้าที่รับผิดชอบในฐานการ เรียนรู้ที่มีความรู้ความสามารถในการให้ความรู้และตอบข้อซักถามเป็นอย่างดี และมีจำนวนที่ เพียงพอในการดูแลหน้าที่ต่างๆในจัดกิจกรรมทั้ง 3 ได้

ด้านสถานที่โดยภาพรวมมีความเหมาะสม ส่วนในการจัดกิจกรรมการเลี้ยงปลาเพื่อ บริโภคนั้นยังไม่เหมาะสม เนื่องจากบ่อเลี้ยงปลานั้นมีลักษณะเป็นบ่อใหญ่ๆหนึ่งบ่อแล้วใช้อิฐบล็อก กั้นแบ่งออกเป็น 4 ช่อง ซึ่งติดกัน ทำให้ไม่เป็นสัดส่วน และไม่เหมาะสมต่อการดูแลรักษา และอีกทั้ง ระยะเวลาในการจัดทำบ่อนั้นมีจำกัด ทำให้ ณ ตอนนี บ่อเลี้ยงปลาเริ่มเอียง เพราะดินบริเวณนั้น ก่อนหน้านี้ได้มีการปรับสถานที่ สภาพดินยังไม่แน่นที่เท่าที่ควร

2. ผลการประเมินด้านกระบวนการ ความเหมาะสมของการวางแผนการดำเนินงานและ ความเหมาะสมของการดำเนินการจัดกิจกรรมฐานความรู้ มีความเหมาะสมอยู่ในระดับมาก เนื่องจากครูที่มีหน้าที่รับผิดชอบโครงการมีคุณสมบัติเหมาะสม เพราะก่อนทำกิจกรรมนั้นได้มีการ คัดเลือกและส่งไปอบรมในเรื่องการทำเกษตรเศรษฐกิจพอเพียงมาก่อนหน้าการจัดโครงการแล้ว พร้อมทั้งครูที่มีหน้าที่นั้นได้ร่วมมือในการวางแผนตั้งแต่การพิจารณาคัดเลือกบุคคลเข้าทำงานและ แบ่งบทบาทหน้าที่ตามความรู้ความสามารถของแต่ละท่าน ซึ่งเหมาะสมกับงานในกิจกรรมนั้นๆ

ทำให้การดำเนินกิจกรรมดำเนินไปด้วยความราบรื่น สอดคล้องกับแนวคิดการ บริหารโครงการของ สมบัติ ธำรงธัญวงศ์ (2546, หน้า 9) ได้กล่าวว่า การพัฒนาบุคลากรที่เข้า มาแล้วให้สามารถทำงานได้อย่างมีประสิทธิภาพโดยการฝึกอบรมการให้คำแนะนำหรือโดยเทคนิค อื่นๆ การบริหารโครงการเป็นการบูรณาการหลักการจัดการเพื่อกำหนดกิจกรรมและการใช้ ทรัพยากรที่มีอยู่อย่างจำกัดให้บรรลุวัตถุประสงค์ที่กำหนดไว้ได้อย่างมีประสิทธิภาพและประสิทธิผล โดยผู้จัดการจะต้องเป็นผู้มีความรอบรู้ในเรื่องการจัดการเป็นอย่างดี

3. ผลการประเมินด้านผลผลิตของโครงการผลการวัดความรู้เรื่องเศรษฐกิจพอเพียงของ นักเรียน พบว่ายังไม่ผ่านเกณฑ์การประเมินที่ตั้งไว้ ทั้งนี้อาจเป็นเพราะเกณฑ์ที่ตั้งไว้สูงเกินไป และ ด้วยลักษณะของกิจกรรมนั้นเน้นการปฏิบัติมากกว่า การเรียนรู้ทฤษฎีซึ่งไม่เพียงในชั้นเรียนเท่านั้น และยังเน้นความจำเป็นส่วนใหญ่ ในส่วนของ การวัดความรู้ของผู้ปกครองในเรื่องการผลิตปุ๋ย ชีวภาพและสารกำจัดแมลงนั้น พบว่า ไม่ผ่านเกณฑ์เช่นกัน เนื่องจากระยะเวลาในการให้ความรู้มี จำกัด อีกทั้งรูปแบบกิจกรรมเน้นที่การปฏิบัติ โดยมุ่งให้ผู้ปกครองสามารถผลิตปุ๋ยชีวภาพและสาร

กำจัดแมลงได้ด้วยตนเองส่วนผลการประเมินความพึงพอใจในผลผลิตของโครงการ ทั้งครู นักเรียน ผู้อำนวยการ และผู้ปกครอง มีความพึงพอใจอยู่ในระดับมาก ทั้งนี้เนื่องจากโครงการนี้ก่อให้เกิดประโยชน์อย่างมากโดยส่งผลต่อนักเรียนโดยมาก นักเรียนได้ลงมือปฏิบัติมีความสนุกสนาน ได้เรียนรู้สิ่งต่างๆผ่านการปฏิบัติกิจกรรมด้วยตัวเอง สามารถนำความรู้ไปประยุกต์ใช้กับการดำเนินชีวิตประจำวันได้ หรือนำความรู้ที่ได้นั้นไปถ่ายทอดกับบุคคลใกล้ชิดได้

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะในการนำผลการประเมินไปใช้

1. จากผลการประเมินด้านปัจจัยนำเข้าพบว่า งบประมาณยังไม่เพียงพอ เนื่องจากไม่มีการเขียนชี้แจงรายละเอียดการใช้จ่ายในการจัดซื้อวัสดุ-อุปกรณ์ ที่ชัดเจน ดังนั้นควรกำหนดงบประมาณและเขียนชี้แจงรายละเอียดการใช้จ่ายให้ชัดเจนเพื่อให้จัดสรรงบประมาณมีเพียงพอในการจัดกิจกรรมในครั้งต่อไป

2. จากผลการประเมินพบว่า สถานที่ไม่เหมาะสมกับกิจกรรมการเลี้ยงปลาเพื่อบริโภค เนื่องจาก สถานที่ของโรงเรียนมีจำกัด รวมถึงระยะเวลาในการสร้างบ่อยังไม่เพียงพอ บ่อที่ได้ไม่คงทน จากการปรับพื้นที่ก่อนหน้านี้ และไม่สะดวกในการดูแลรักษา ดังนั้นถ้าต้องการขยายพื้นที่นั้น ควรมีการจัดระยะห่างของบ่อเลี้ยงปลาให้เหมาะสม เพื่อง่ายต่อการดูแลรักษาและต้องอาศัยความร่วมมือจากหน่วยงานภายนอกเข้ามาสนับสนุนในส่วนของพื้นที่

3. จากผลการประเมินพบว่าในการวัดความรู้ของนักเรียนและผู้ปกครอง นั้นยังไม่ผ่านเกณฑ์การประเมินที่ตั้งไว้ อันเนื่องมาจากรูปแบบการจัดกิจกรรมส่วนใหญ่เน้นการปฏิบัติและทักษะการทำงานมากกว่า ดังนั้นถ้าต้องการให้มีความรู้ ควรสอดแทรกความรู้ในระหว่างการปฏิบัติกิจกรรมไปด้วยให้มากกว่านี้ซึ่งในปีนี้มีที่ตั้งเกณฑ์ไว้สูง ซึ่งผลยังไม่ผ่านเกณฑ์ ดังนั้นในปีการศึกษาต่อไปควรทำให้ถึงและมีการปรับรูปแบบ และระยะเวลา ให้เหมาะสมกับผู้รับการประเมิน โดยเน้นความรู้และการเชื่อมโยงมาใช้ในชีวิตประจำวันได้

ข้อเสนอแนะในการประเมินครั้งต่อไป

ควรมีการปรับรูปแบบการดำเนินการไปพร้อมกับการประเมินโดยใช้รูปแบบการประเมินของ CIPP Modal ตั้งแต่เริ่มจนกระทั่งสิ้นสุดโครงการ เพราะการประเมินในครั้งนี้ผู้ประเมินได้ประยุกต์ใช้รูปแบบการประเมินเชิงระบบซึ่งเป็นการประเมินหลังสิ้นสุดโครงการ

บรรณานุกรม

มหาวิทยาลัยพระธาตุนคร

บรรณานุกรม

- พระบรมราชาโฆวาท พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวภูมิพลอดุลยเดช พระราชทานแก่คณะครู
และนักเรียนที่ได้รับพระราชทานรางวัล ณ ศาลาดุสิดาลัย, (2537). ม.ป.ท.
- กรมวิชาการ. (2542). **แนวการจัดการเรียนรู้เกษตรแบบเศรษฐกิจพอเพียง**. กรุงเทพฯ:
กรมวิชาการ.
- กระทรวงศึกษาธิการ. (2549). **โครงการขับเคลื่อนปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงสู่สถานศึกษา**
กรุงเทพฯ. (เอกสารอัดสำเนา).
- จำเนียร นำศรีเจริญกุล. (2542). **การจัดโครงการเกษตรเพื่ออาหารกลางวันในโรงเรียน
ประถมศึกษาจังหวัดนครนายก ตามพระราชดำริ สมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ
สยามบรมราชกุมารี**. วิทยานิพนธ์กศ.ม. มหาวิทยาลัยบูรพา.
- ชัยรินทร์ ชัยวิสิทธิ์. (2545). **“การวิจัยเชิงปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วมเพื่อสร้างค่านิยมตาม
แนวเศรษฐกิจพอเพียงให้นักเรียนและชุมชนด้วยโครงการอาชีพ”**. วิทยานิพนธ์
ศศ.ม., มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.
- ณรงค์ นันทวรรณนะ. (2547). **การบริหารโครงการ**. กรุงเทพฯ: พิสิษฐ์เซ็นเตอร์.
- ณรงค์ฤทธิ์ ดอนศรี. (2543). **“การศึกษาสภาพปัจจุบันปัญหาและความต้องการในการ
บริหารจัดการกิจกรรมการเรียนรู้ตามโครงการเศรษฐกิจพอเพียงในโรงเรียน
สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดชัยภูมิ”**. วิทยานิพนธ์ ศศ.ม.,
มหาวิทยาลัยขอนแก่น.
- ดิน ปรัชญพฤทธิ. (2538). **ทฤษฎีองค์การ (พิมพ์ครั้งที่ 3)**. กรุงเทพฯ: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- นงลักษณ์ วิรัชชัย. (2545). **กระบวนการปฏิรูปเพื่อพัฒนาคุณภาพการเรียนรู้ : การประเมิน
และการประกัน**. กรุงเทพฯ: วี ที ซี คอมมิวนิเคชั่น.
- นิตา ชูโต. (2538). **การประเมินโครงการ (พิมพ์ครั้งที่ 4)**. กรุงเทพฯ: พี.เอ็น.
- บุญชม ศรีสะอาด. (2535). **การวิจัยเบื้องต้น (พิมพ์ครั้งที่ 2)**. กรุงเทพฯ: สุวีริยาสาส์น.
- ปรียาพร วงศ์อนุตรโรจน์. (2535). **การบริหารงานวิชาการ**. กรุงเทพฯ: ศูนย์สื่อเสริมกรุงเทพ.
- พิสณู ฟองศรี. (2549). **การประเมินทางการศึกษา : แนวคิดสู่การปฏิบัติ (พิมพ์ครั้งที่ 2)**.
กรุงเทพฯ: เทียมผ้าการพิมพ์.
- ไพโรจน์ สุขสัมฤทธิ์. (2531). **การมีส่วนร่วมของประชาชน. วารสารพัฒนาชุมชน,**
27(ก.พ.), 24-30.

- มยุรี อนุমানราชธน. (2546). **การบริหารโครงการ**. เชียงใหม่: มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.
- เยาวดี รวงชัยกุล วิบูลย์ศรี. (2546). **การประเมินโครงการ แนวคิดและแนวปฏิบัติ**
(พิมพ์ครั้งที่ 3). กรุงเทพฯ: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- รัตนะ บัวสนธ์. (2550). **การประเมินโครงการ/การวิจัยเชิงปริมาณ**. กรุงเทพฯ:
คอมแพคท์พริ้นท์.
- ศิริชัย กาญจนวาสี. (2537). **การเลือกใช้สถิติที่เหมาะสมสำหรับการวิจัย**. กรุงเทพฯ:
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ศิริชัย กาญจนวาสี. (2545). **ทฤษฎีการประเมิน** (พิมพ์ครั้งที่ 3). กรุงเทพฯ:
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ศิริวัฒน์ วรรณาม. (2540). **ปัจจัยที่ส่งผลต่อการใช้การประเมินในการตัดสินใจของผู้บริหาร**
โรงเรียนมัธยมศึกษาสังกัดกรมสามัญศึกษา. กรุงเทพฯ: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- สมคิด พรหมจ้อย. (2535). **“การพัฒนาระบบประเมินผลตนเอง สำหรับศูนย์ประสาน**
การศึกษานอกโรงเรียนระดับอำเภอ”. วิทยานิพนธ์ปริญญา ศศ.ม., กรุงเทพฯ:
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- สมหวัง พิธิยานุวัฒน์. (2535). **วิธีการประเมินทางการศึกษา**. กรุงเทพฯ: จุฬาลงกรณ์
มหาวิทยาลัย.
- ศิริชัย กาญจนวาสี. (2550). **ทฤษฎีการประเมิน**. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์
มหาวิทยาลัย.
- สมคิด พรหมจ้อย. (2550). **เทคนิคการประเมินโครงการ**. นนทบุรี: จตุพร ดีไซน์.
- สมบัติ อารงธัญวงศ์. (2546). **การบริหารโครงการ** (พิมพ์ครั้งที่ 3). กรุงเทพฯ: เสมาธรรม.
- สมหวัง พิธิยานุวัฒน์. (2540). **วิธีวิทยาการประเมินทางการศึกษา**. กรุงเทพฯ:
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- สมหวัง พิธิยานุวัฒน์. (2540). **รวมบทความทางการประเมินโครงการ**. กรุงเทพฯ: จุฬาลงกรณ์
มหาวิทยาลัย.
- สมศักดิ์ คงเที่ยง และอัญชลี โพธิ์ทอง. (2542). **การบริหารบุคลากรและการพัฒนา**
ทรัพยากรมนุษย์. ภาควิชาการบริหารการศึกษาและอุดมศึกษา. กรุงเทพฯ:
มหาวิทยาลัยรามคำแหง.
- สมาน สามามะ. (2545). **“การประเมินโครงการอาหารกลางวันในโรงเรียนประถมศึกษา**
จังหวัดนราธิวาส”. วิทยานิพนธ์ ศศ.ม., มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์.

สำนักงานกองทุนสนับสนุนการวิจัย. (2549). **เศรษฐกิจพอเพียง**. กรุงเทพฯ: อมรินทร์พริ้นติ้ง แอนด์พับลิชชิ่ง.

สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ. (2542). **เกษตรทฤษฎีใหม่สู่การเรียนรู้**. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์คุรุสภาลาดพร้าว.

สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ. (2543). **กรอบวิสัยทัศน์ และทิศทางแผนพัฒนาฯ ฉบับที่ 9 ตามมติคณะรัฐมนตรีวันที่ 1 สิงหาคม 2543**. กรุงเทพฯ: สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ.

สำนักนายกรัฐมนตรี. (2545). **แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 9 (พ.ศ. 2545 – 2549)**. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์การศาสนา.

สุชาติ ประสิทธิ์รัฐสินธุ์. (2547). **การประเมินโครงการ: หลักการและการประยุกต์**. กรุงเทพฯ: เพื่อฟ้า.

สุพักตร์ พิบูลย์ และกานดา นาคะเวช. (2545). **การประเมินความก้าวหน้าในการดำเนินโครงการ**. ในคณะกรรมการการผลิตและบริหารชุดวิชาการประเมินและการจัดการโครงการ ประเมิน. **ประมวลสาระชุดวิชาการประเมินและการจัดโครงการประเมิน หน่วยที่ 6-10**. นนทบุรี: มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช.

สุวิมล ว่องวานิช. (2538). **การวิจัยและพัฒนาระบบการประเมินผลภายในของสถานศึกษา**. กรุงเทพฯ: กรมส่งเสริมสหกรณ์.

สุวิมล ว่องวานิช. (2541). **ความรู้ชายแดนด้านการประเมินผลการศึกษา**. ใน สมหวัง พิธิยานุวัฒน์ (บรรณาธิการ), **รวมบทความวิจัยวิทยานิพนธ์ เล่ม 2** (หน้า 159-172). กรุงเทพฯ: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

เสนีย์ ไตสุโขวงศ์. (2551). **รายงานการประเมินโครงการจัดการเรียนรู้ตามแนวทาง ขั้วเคลื่อน ปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงด้วยบูรณาการการเรียนการสอนโดยใช้วิธี สตอรี่ไลน์**. นครสวรรค์: โรงเรียนโกรกพระ.

อัญชลี ธรรมะวิจิตรกุล. (2552). **แนวความคิดการประเมินเชิงระบบ**.

อภิรักษ์ เพชรแก้ว. (2542). **“ศึกษาดำเนินงานโครงการเกษตรเพื่ออาหารกลางวันของครู โรงเรียนตำรวจตระเวนชายแดน สังกัดกองบังคับการตำรวจตระเวนชายแดน ภาค 4”**. ปรินญาณินพนธ์ กศ.ม., มหาวิทยาลัยทักษิณ.

อาคม วัดไธสง. (2549). **หน้าที่ผู้นำในการบริหารการศึกษา**. สงขลา: มหาวิทยาลัยทักษิณ.

อำพล เสนาณรงค์. (2542). **“การเกษตรทฤษฎีใหม่ตามแนวพระราชดำริ”**. สมุทรปราการ : ภัคธรศ.

Lelley, Charles Leo. (1983). **A Five Year Follow – up Study of the Professional Education Program of the College of Education at the University of Arkansas for the Year 1979 Through 1980 (Abstracts)**. (Ph.d. Dissertation in Education). Arkansas :Arkansas University. (Cited 2002 December 12). Available from :DAO/AA18216889.

Matz, Gary Lee. (1981). **A Formative Evaluation of a Nutrition, Education and Training Program in Selected Rural Pennsylvania School (Abstracts)**. (Ph.D.Dissertation in Education). Pennsylvania: Pennsylvania University. (Cited 2002 April 10) Available from: DAO/AA1811331.

Patton, M.Q. (2004). The roots of utilization-focused evaluation.In Alkin, M.C. (Ed.) **Evaluation roots : tracing theorist’s views and influences**. (pp.276-291) London: SAGE.

Schemerhorn, J. (1984). **Management for Productivity**. New York: John Willery and Sons.

Stuart Oskamp.(1984). **Applied Social Psychology**. Englewood Cliffs, New Jersey: Prentice Hall.

Stufflebeam, D. L. (2004). The 21 st century CIPP model.In Alkin, M.C. (Ed.), **Evaluation roots : Tracing theorists’ views and influences** (pp.276-291). London: SAGE.

Weiss, C. H. (2004). Rooting for evaluation. In Alkin. M.C. (Ed.), **Evaluation roots : tracing Theorists’s views and influences** (pp.153-168). London: SAAG.

ภาคผนวก

มหาวิทยาลัยพระเชตุвр

ภาคผนวก ก รายชื่อผู้เชี่ยวชาญ

1. นายสมพงษ์ บุญเกษมสุข

ศึกษานิเทศก์กลุ่มส่งเสริมการศึกษาศาสนสถานศึกษาเอกชน สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา
มัธยมศึกษาชลบุรี เขต 3

2. นางอรพรรณ โทสุวรรณ

ศึกษานิเทศก์กลุ่มส่งเสริมการศึกษาศาสนสถานศึกษาเอกชน สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา
มัธยมศึกษาชลบุรี เขต 3

3. นายราชนันท์ ธีรธรรมศรีสกุล

ศึกษานิเทศก์กลุ่มส่งเสริมการศึกษาศาสนสถานศึกษาเอกชน สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา
มัธยมศึกษาชลบุรี เขต 3

4. นางสาวธิดา รุ่งไพบูลย์ฤทธิ

ครูชำนาญการ โรงเรียนวังทองพิทยาคม

5. นางศรีสมร หมื่นแก้ว

ครูเชี่ยวชาญ โรงเรียนวังทองพิทยาคมด้านความถูกต้องของเนื้อหา รูปแบบ และความ
เหมาะสมของภาษา

ภาคผนวก ข แบบประเมินความสอดคล้องของแบบสอบถาม

แบบประเมินความสอดคล้องระหว่างข้อคำถามกับนิยามสำหรับครู

คำชี้แจง โปรดพิจารณาว่าข้อคำถามแต่ละข้อวัดตรงนิยามที่ระบุไว้หรือไม่แล้วเขียนเครื่องหมาย / ในช่องคะแนนการพิจารณาตามความคิดเห็นของท่าน ดังนี้

- +1 หมายถึง เมื่อแน่ใจว่าข้อคำถามสอดคล้องกับนิยาม
 0 หมายถึง ไม่แน่ใจว่าข้อคำถามสอดคล้องกับนิยาม
 -1 หมายถึง เมื่อแน่ใจว่าข้อคำถามไม่สอดคล้องกับนิยาม

นิยาม	ข้อคำถาม	ความเห็น			ข้อเสนอแนะ ของ ผู้เชี่ยวชาญ
		+1	0	-1	
การประเมินด้าน กระบวนการ (process) หมายถึง การประเมินความ เหมาะสมของกระบวนการ ดำเนินการ ด้านการ วางแผน การปฏิบัติใน กิจกรรม ประเมินผล และ การสรุปรายงานผล					
1. สำหรับการเรียนรู้ผู้ หมักชีวภาพและ สารกำจัดแมลง	1) ความเหมาะสมของสถานที่ที่ใช้ ในการจัดกิจกรรม				
	2) ความเหมาะสมของรูปแบบการ จัดกิจกรรมให้ความรู้และการ ปฏิบัติกิจกรรมการเรียนรู้ผู้หมัก ชีวภาพและสารกำจัดแมลง				
	3) ความเหมาะสมของระยะเวลา ในการจัดกิจกรรม				
	4) ความเหมาะสมของลำดับ ขั้นตอนและความต่อเนื่องของการ จัดกิจกรรม				

นิยาม	ข้อคำถาม	ความเห็น			ข้อเสนอแนะ ของ ผู้เชี่ยวชาญ
		+1	0	-1	
	5) ความเหมาะสมของเนื้อหาที่จัด อบรมให้ความรู้				
	6) การถ่ายทอดความรู้ของ วิทยากรมีความชัดเจน เข้าใจง่าย				
	7) วิทยากรมีการตอบข้อซักถามที่ ชัดเจน ตรงประเด็น				
	8) วิทยากรมีการเปิดโอกาสให้ผู้ เข้าอบรมมีส่วนร่วมในการทำ กิจกรรมและแสดงความคิดเห็น				
	9) กิจกรรมที่จัดมีการแลกเปลี่ยน เรียนรู้ซึ่งกันและกันในแต่ละ ขั้นตอน				
	10) มีการประเมินผลกิจกรรมอย่าง หลากหลาย เช่น การให้ลงมือ ปฏิบัติ การซักถาม				
2. สำหรับการเรียนรู้ กิจกรรมการปลูกผัก ปลอดสารพิษ	11) ความเหมาะสมในการเตรียม แปลงปลูกผัก และการคัดเลือก เมล็ดพันธุ์ผักที่จะใช้ในการปลูก				
	12) มีการแบ่งหน้าที่อย่าง เหมาะสม และสมาชิกทำงานตาม หน้าที่ เช่น การจัดหน้าที่ในการ ดูแลรักษาให้น้ำและปุ๋ย				
	13) ความเหมาะสมในการกำจัด ศัตรูพืชและวัชพืช ของนักเรียน				
	14) ความเหมาะสมของระยะเวลา ในการเก็บเกี่ยวผลผลิต				
	15) ความเหมาะสมในการนำ ผลผลิตส่งโครงการอาหารกลางวัน ของโรงเรียน				

นิยาม	ข้อคำถาม	ความเห็น			ข้อเสนอแนะ ของ ผู้เชี่ยวชาญ
		+1	0	-1	
3. สำหรับการเรียนรู้ การเลี้ยงปลาเพื่อบริโภค	16) ความเหมาะสมในการเตรียม ป้อนเลี้ยงปลา และพันธุ์ปลา				
	17) ความเหมาะสมในการแบ่ง หน้าที่จัดเวรในการดูแลปรับ สภาพน้ำ และการใช้ยารักษาโรค กับปลา				
	18) ความเหมาะสมของตารางการ จัดบันทึกการเจริญเติบโตของปลา อย่างต่อเนื่อง				
	19) ความเหมาะสมของระยะเวลา ในการจับปลาเพื่อนำมาบริโภค				
	20) ความเหมาะสมในการบันทึก ผลผลิต ที่นำส่งโครงการอาหาร กลางวัน				

มหาวิทยาลัยนเรศวร

แบบประเมินความสอดคล้องระหว่างข้อคำถามกับนิยามสำหรับนักเรียน
คำชี้แจง โปรดพิจารณาว่าข้อคำถามแต่ละข้อวัดตรงนิยามที่ระบุไว้หรือไม่แล้วเขียน
 เครื่องหมาย / ในช่องคะแนนการพิจารณาตามความคิดเห็นของท่าน ดังนี้

- +1 หมายถึง เมื่อแน่ใจว่าข้อคำถามสอดคล้องกับนิยาม
 0 หมายถึง ไม่แน่ใจว่าข้อคำถามสอดคล้องกับนิยาม
 -1 หมายถึง เมื่อแน่ใจว่าข้อคำถามไม่สอดคล้องกับนิยาม

นิยาม	ข้อคำถาม	ความเห็น			ข้อเสนอแนะ ของ ผู้เชี่ยวชาญ
		+1	0	-1	
การประเมิน ด้านกระบวนการ (process) หมายถึง การประเมินความ เหมาะสมของกระบวนการ ดำเนินการ ด้านการ วางแผน การปฏิบัติใน กิจกรรม ประเมินผล และ การสรุปรายงานผล					
1. สำหรับการเรียนรู้ ปุ๋ยหมักชีวภาพและ สารกำจัดแมลง	1) ความเหมาะสมของสถานที่ที่ใช้ ในการจัดกิจกรรม				
	2) ความเหมาะสมของรูปแบบการ จัดกิจกรรมให้ความรู้และการ ปฏิบัติกิจกรรมการเรียนรู้ปุ๋ยหมัก ชีวภาพและสารกำจัดแมลง				
	3) ความเหมาะสมของลำดับ ขั้นตอนและความต่อเนื่องของการ จัดกิจกรรม				

นิยาม	ข้อคำถาม	ความเห็น			ข้อเสนอแนะ ของ ผู้เชี่ยวชาญ
		+1	0	-1	
	5) ความเหมาะสมของเนื้อหาที่จัด อบรมให้ความรู้				
	6) การถ่ายทอดความรู้ของ วิทยากรมีความชัดเจน เข้าใจง่าย				
	7) วิทยากรมีการตอบข้อซักถามที่ ชัดเจน ตรงประเด็น				
	8) วิทยากรมีการเปิดโอกาสให้ผู้ เข้าอบรมมีส่วนร่วมในการทำ กิจกรรมและแสดงความคิดเห็น				
	9) กิจกรรมที่จัดมีการแลกเปลี่ยน เรียนรู้ซึ่งกันและกันในแต่ละ ขั้นตอน				
	10) มีการประเมินผลกิจกรรม อย่างหลากหลาย เช่น การให้ลง มือปฏิบัติ การซักถาม				
2. สำหรับการเรียนรู้ กิจกรรมการปลูกผัก ปลอดสารพิษ	11) ความเหมาะสมในการเตรียม แปลงปลูกผัก และการคัดเลือก เมล็ดพันธุ์ผักที่จะใช้ในการปลูก				
	12) มีการแบ่งหน้าที่อย่าง เหมาะสม และสมาชิกทำงานตาม หน้าที่ เช่น การจัดหน้าที่ในการ ดูแลรักษาให้น้ำและปุ๋ย				
	13) ความเหมาะสมในการกำจัด ศัตรูพืชและวัชพืช ของนักเรียน				
	14) ความเหมาะสมของระยะเวลา ในการเก็บเกี่ยวผลผลิต				
	15) ความเหมาะสมในการนำ ผลผลิตส่งโครงการอาหารกลางวัน ของโรงเรียน				

นิยาม	ข้อคำถาม	ความเห็น			ข้อเสนอแนะ ของ ผู้เชี่ยวชาญ
		+1	0	-1	
3. สำหรับการเรียนรู้ การเลี้ยงปลาเพื่อบริโภค	16) ความเหมาะสมในการเตรียม ป้อนเลี้ยงปลา และพันธุ์ปลา				
	17) ความเหมาะสมในการแบ่ง หน้าที่จัดเวรในการดูแลปรับสภาพ น้ำ และการใช้ยารักษาโรค กับปลา				
	18) ความเหมาะสมของตารางการ จัดบันทึกการเจริญเติบโตของปลา อย่างต่อเนื่อง				
	19) ความเหมาะสมของระยะเวลา ในการจับปลาเพื่อนำมาบริโภค				
	20) ความเหมาะสมในการบันทึก ผลผลิต ที่นำส่งโครงการอาหาร กลางวัน				

มหาวิทยาลัยนเรศวร

แบบประเมินความสอดคล้องระหว่างข้อคำถามกับนิยามสำหรับผู้ปกครอง
คำชี้แจง โปรดพิจารณาว่าข้อคำถามแต่ละข้อวัดตรงนิยามที่ระบุไว้หรือไม่แล้วเขียน
 เครื่องหมาย / ในช่องคะแนนการพิจารณาตามความคิดเห็นของท่าน ดังนี้

+1 หมายถึง	เมื่อแน่ใจว่าข้อคำถามสอดคล้องกับนิยาม
0 หมายถึง	ไม่แน่ใจว่าข้อคำถามสอดคล้องกับนิยาม
-1 หมายถึง	เมื่อแน่ใจว่าข้อคำถามไม่สอดคล้องกับนิยาม

นิยาม	ข้อคำถาม	ความเห็น			ข้อเสนอแนะ ของ ผู้เชี่ยวชาญ
		+1	0	-1	
การประเมินด้าน กระบวนการ (process) หมายถึง การประเมินความ เหมาะสมของกระบวนการ ดำเนินการ ด้านการ วางแผน การปฏิบัติใน กิจกรรม ประเมินผล และ การสรุปรายงานผล					
1. สำหรับการเรียนรู้ผู้ หมักชีวภาพและ สารกำจัดแมลง	1) ความเหมาะสมของสถานที่ที่ใช้ ในการจัดกิจกรรม				
	2) ความเหมาะสมของรูปแบบการ จัดกิจกรรมให้ความรู้และการ ปฏิบัติกิจกรรมการเรียนรู้ผู้หมัก ชีวภาพและสารกำจัดแมลง				
	3) ความเหมาะสมของระยะเวลา ในการจัดกิจกรรม				
	4) ความเหมาะสมของลำดับ ขั้นตอนและความต่อเนื่องของการ จัดกิจกรรม				

นิยาม	ข้อคำถาม	ความเห็น			ข้อเสนอแนะ ของ ผู้เชี่ยวชาญ
		+1	0	-1	
	5) ความเหมาะสมของเนื้อหาที่จัด อบรมให้ความรู้				
	6) การถ่ายทอดความรู้ของ วิทยากรมีความชัดเจน เข้าใจง่าย				
	7) วิทยากรมีการตอบข้อซักถามที่ ชัดเจน ตรงประเด็น				
	8) วิทยากรมีการเปิดโอกาสให้ผู้ เข้าอบรมมีส่วนร่วมในการทำ กิจกรรมและแสดงความคิดเห็น				
	9) กิจกรรมที่จัดมีการแลกเปลี่ยน เรียนรู้ซึ่งกันและกันในแต่ละ ขั้นตอน				
	10) มีการประเมินผลกิจกรรมอย่าง หลากหลาย เช่น การให้ลงมือ ปฏิบัติ การซักถาม				

แบบประเมินความสอดคล้องระหว่างข้อคำถามกับนิยามสำหรับนักเรียน
คำชี้แจง โปรดพิจารณาว่าข้อคำถามแต่ละข้อวัดตรงนิยามที่ระบุไว้หรือไม่แล้วเขียน
 เครื่องหมาย / ในช่องคะแนนการพิจารณาตามความคิดเห็นของท่าน ดังนี้

- +1 หมายถึง เมื่อแน่ใจว่าข้อคำถามสอดคล้องกับนิยาม
 0 หมายถึง ไม่แน่ใจว่าข้อคำถามสอดคล้องกับนิยาม
 -1 หมายถึง เมื่อแน่ใจว่าข้อคำถามไม่สอดคล้องกับนิยาม

นิยาม	ข้อคำถาม	ความเห็น			ข้อเสนอแนะ ของ ผู้เชี่ยวชาญ
		+1	0	-1	
การประเมินด้านผลผลิต (product) หมายถึง การประเมินเกี่ยวกับการดำเนินงานของโครงการที่บรรลุตามวัตถุประสงค์ของโครงการที่เกิดกับนักเรียน	<ol style="list-style-type: none"> 1) มีทักษะจากการปฏิบัติงานเกษตรพอเพียงในโรงเรียน 2) โครงการเกษตรเศรษฐกิจ เศรษฐกิจพอเพียงน่าสนใจและเรียนได้อย่างสนุกสนาน 3) โครงการนี้สามารถนำไปประกอบอาชีพได้ 4) ปฏิบัติกิจกรรมตามโครงการอย่างมีความสุข 5) มีส่วนร่วมและมีการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ซึ่งกันและกันในกิจกรรม 6) ได้เรียนรู้โดยการปฏิบัติจริง 7) ได้เรียนรู้โดยกระบวนการกลุ่ม 				

นิยาม	ข้อคำถาม	ความเห็น			ข้อเสนอแนะ ของ ผู้เชี่ยวชาญ
		+1	0	-1	
	8) ได้รับประทานอาหารที่มีคุณค่า อย่างเพียงพอและถูกหลัก โภชนาการ จากผลผลิตของตนเอง				
	9) ได้นำความรู้จากสิ่งที่เรียนรู้ไป ใช้ในชีวิตประจำวัน				
	10) มีภาวะโภชนาการที่ดี มี สุขภาพพลานามัยแข็งแรง				

ภาคผนวก ค เครื่องมือการประเมิน

เครื่องมือ ชุดที่ 1

แบบสัมภาษณ์อย่างมีโครงสร้างสำหรับประเมินด้านปัจจัยนำเข้า (Input)
และด้านกระบวนการ (Process) (เฉพาะการวางแผน)
ของโครงการเกษตรเศรษฐกิจพอเพียงในโรงเรียน
โรงเรียนเลิศปัญญา
สำหรับครู

ตอนที่ 1 ข้อมูลเบื้องต้นเกี่ยวกับการสัมภาษณ์

ชื่อผู้ให้สัมภาษณ์.....

ตำแหน่งผู้ให้สัมภาษณ์.....

สถานที่สัมภาษณ์.....

วันที่สัมภาษณ์.....

ตอนที่ 2 รายการสัมภาษณ์

ด้านปัจจัยนำเข้า

ประเด็นงบประมาณ

- งบประมาณที่ใช้ในโครงการเกษตรเศรษฐกิจพอเพียงได้มาอย่างไร

.....
.....

- มีหน่วยงานใดให้การสนับสนุนบ้าง

.....
.....

- งบประมาณเพียงพอหรือไม่ อย่างไรถ้าไม่เพียงพอมีวิธีการแก้ปัญหาอย่างไร

.....
.....

- ข้อเสนอแนะอื่นๆ

.....

.....

ประเด็นวัสดุอุปกรณ์

- วัสดุอุปกรณ์ กิจกรรมการผลิตปุ๋ยชีวภาพและสารกำจัดแมลง การปลูกผักปลอดสารพิษ และการเลี้ยงปลาเพื่อบริโภค เพียงพอหรือไม่ อย่างไร

.....

.....

- วัสดุอุปกรณ์ในฐานการเรียนรู้/กิจกรรมการผลิตปุ๋ยชีวภาพและสารกำจัดแมลง การปลูกผักปลอดสารพิษ และการเลี้ยงปลาเพื่อบริโภคยังสามารถงานใช้งานได้ดีหรือไม่อย่างไร

.....

.....

- ข้อเสนอแนะอื่นๆ

.....

.....

ประเด็นบุคลากร

- ครูในโครงการเกษตรเศรษฐกิจพอเพียงมีจำนวนเพียงพอกับความต้องการหรือไม่ อย่างไร

.....

.....

- ครูในโครงการเกษตรเศรษฐกิจพอเพียงมีความรู้ ความเข้าใจในหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงหรือไม่ / มีความรู้เกี่ยวกับการดำเนินงาน หรือไม่ อย่างไร

.....

.....

- ข้อเสนอแนะอื่นๆ

.....

.....

ประเด็นสถานที่

- สถานที่ดำเนินกิจกรรมฐานการเรียนรู้/กิจกรรมการผลิตปุ๋ยชีวภาพ การปลูกผักปลอดสารพิษ และการเลี้ยงปลาเพื่อบริโภค มีความเหมาะสมหรือไม่ อย่างไร

.....

.....

- ข้อเสนอแนะอื่นๆ

.....

.....

ตอนที่ 3 ด้านกระบวนการ

ประเด็นความเหมาะสมของการวางแผนการดำเนินงาน

- มีการวางแผนดำเนินกิจกรรมฐานการเรียนรู้/การผลิตปุ๋ยชีวภาพ การปลูกผักปลอดสารพิษ และการเลี้ยงปลาเพื่อบริโภค อย่างไร

.....

.....

- ท่านคิดว่าการดำเนินกิจกรรมการวางแผนการดำเนินงานมีปัญหาหรือไม่ และปัญหาที่เกิดขึ้นได้รับแก้ไขหรือไม่ อย่างไร

.....

.....

.....

.....

- ข้อเสนอแนะอื่นๆ

.....

.....

.....

.....

เครื่องมือ ชุดที่ 2

แบบสัมภาษณ์แบบมีโครงสร้างสำหรับประเมินด้านปัจจัยนำเข้า (Input)
(ด้านวัสดุอุปกรณ์ กับสถานที่)
ของโครงการเกษตรเศรษฐกิจพอเพียงในโรงเรียน
โรงเรียนเลิศปัญญา
สำหรับนักเรียน

ตอนที่ 1 ข้อมูลเบื้องต้นเกี่ยวกับการสัมภาษณ์

ชื่อผู้ให้สัมภาษณ์.....
ตำแหน่งผู้ให้สัมภาษณ์.....
สถานที่สัมภาษณ์.....
วันที่สัมภาษณ์.....

ตอนที่ 2 รายการสัมภาษณ์ ด้านปัจจัยนำเข้า

ประเด็นวัสดุอุปกรณ์

- วัสดุอุปกรณ์ ในการกิจกรรมการผลิตปุ๋ยชีวภาพและสารกำจัดแมลง การปลูกผักปลอดสารพิษ และการเลี้ยงปลาเพื่อบริโภค เพียงพอและพร้อมใช้งานหรือไม่ อย่างไร

.....
.....
.....

- วัสดุอุปกรณ์ในฐานการเรียนรู้/กิจกรรมการผลิตปุ๋ยชีวภาพและสารกำจัดแมลง การปลูกผักปลอดสารพิษ และการเลี้ยงปลาเพื่อบริโภคยังสามารถงานใช้งานได้หรือไม่อย่างไร

.....
.....
.....

- ข้อเสนอแนะอื่นๆ

.....

.....

.....

.....

.....

ประเด็นสถานที่

- สถานที่ในการดำเนินกิจกรรมฐานการเรียนรู้/กิจกรรมการผลิตปุ๋ยชีวภาพ และสารกำจัดแมลง การปลูกผักปลอดสารพิษ และการเลี้ยงปลาเพื่อบริโภค มีความเหมาะสมหรือไม่ อย่างไร

.....

.....

.....

.....

.....

- ข้อเสนอแนะอื่นๆ

.....

.....

.....

.....

.....

เครื่องมือ ชุดที่ 3

แบบสอบถามความเหมาะสมของการดำเนินการจัดกิจกรรม
ในโครงการเกษตรเศรษฐกิจพอเพียง
โรงเรียนเลิศปัญญา
สำหรับครู

คำชี้แจง

1. แบบประเมินฉบับนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อสอบถามความคิดเห็นต่อโครงการเกษตรเศรษฐกิจพอเพียงโรงเรียนเลิศปัญญา
2. แบบสอบถามแบ่งออกเป็น 3 ตอน ดังนี้
  - ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม
  - ตอนที่ 2 แบบสอบถามความคิดเห็นต่อโครงการโครงการเกษตรเศรษฐกิจพอเพียง
  - ตอนที่ 3 ข้อเสนอแนะอื่นๆ
3. โปรดตอบคำถามทุกข้อด้วยความตั้งใจและถูกต้องมากที่สุดเพื่อให้ได้ข้อมูลที่สามารถนำไปใช้ประโยชน์ได้อย่างแท้จริง

วิไลกุล บุญช่วยสุข
ผู้วิจัย

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม

คำชี้แจง โปรดทำเครื่องหมาย ✓ ลงในช่องหน้าข้อความที่มีข้อมูลตรงกับตัวท่าน

1. เพศ

1. ชาย 2. หญิง

ตอนที่ 2 แบบสอบถามความคิดเห็นต่อโครงการเกษตรเศรษฐกิจพอเพียง

คำชี้แจงโปรดทำเครื่องหมาย ✓ ลงในช่องที่ตรงกับความคิดเห็นของท่านมากที่สุด โดยใช้เกณฑ์การประมาณค่า 5 ระดับ ดังนี้

5 = มากที่สุด 4 = มาก 3 = ปานกลาง 2 = น้อย 1 = น้อยที่สุด

ข้อ	รายการประเมิน	ระดับความคิดเห็น				
		5	4	3	2	1
ข้อ 1-10 สำหรับการเรียนรู้ปัญหาสุขภาพและสารกำจัดแมลง						
1	ความเหมาะสมของสถานที่ที่ใช้ในการจัดกิจกรรม					
2	ความเหมาะสมของรูปแบบการจัดกิจกรรมให้ความรู้และการปฏิบัติกิจกรรมการเรียนรู้ปัญหาสุขภาพและสารกำจัดแมลง					
3	ความเหมาะสมของระยะเวลาในการจัดกิจกรรม					
4	ความเหมาะสมของลำดับขั้นตอนและความต่อเนื่องของการจัดกิจกรรม					
5	ความเหมาะสมของเนื้อหาที่จัดอบรมให้ความรู้					
6	การถ่ายทอดความรู้ของวิทยากรมีความชัดเจน เข้าใจง่าย					
7	วิทยากรมีการตอบข้อซักถามที่ชัดเจน ตรงประเด็น					
8	วิทยากรมีการเปิดโอกาสให้ผู้เข้าอบรมมีส่วนร่วมในการทำกิจกรรมและแสดงความคิดเห็น					
9	กิจกรรมที่จัดมีการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ซึ่งกันและกันในแต่ละขั้นตอน					
10	มีการประเมินผลกิจกรรมอย่างหลากหลาย เช่น การให้ลงมือปฏิบัติ การซักถาม					

ข้อ	รายการประเมิน	ระดับความคิดเห็น				
		5	4	3	2	1
ข้อ 11-15 สำหรับการเรียนรู้การปลูกผักปลอดสารพิษ						
11	ความเหมาะสมในการเตรียมแปลงปลูกผัก และการคัดเลือกเมล็ดพันธุ์ผักที่จะใช้ในการปลูก					
12	มีการแบ่งหน้าที่อย่างเหมาะสม และสมาชิกทำงานตามหน้าที่ เช่น การจัดหน้าที่ในการดูแลรักษาให้น้ำและปุ๋ย					
13	ความเหมาะสมในการกำจัดศัตรูพืชและวัชพืช ของนักเรียน					
14	ความเหมาะสมของระยะเวลาในการเก็บเกี่ยวผลผลิต					
15	ความเหมาะสมในการนำผลผลิตส่งโครงการอาหารกลางวันของโรงเรียน					
ข้อ 16-20 สำหรับการเรียนรู้การเลี้ยงปลาเพื่อบริโภค						
16	ความเหมาะสมในการเตรียมบ่อเลี้ยงปลา และพันธุ์ปลา					
17	ความเหมาะสมในการแบ่งหน้าที่จัดเวรในการดูแลปรับสภาพน้ำ และการใช้ยารักษาโรคกับปลา					
18	ความเหมาะสมของตารางการจดบันทึกการเจริญเติบโตของปลาอย่างต่อเนื่อง					
19	ความเหมาะสมของระยะเวลาในการจับปลาเพื่อนำมาบริโภค					
20	ความเหมาะสมในการบันทึกผลผลิต ที่นำส่งโครงการอาหารกลางวัน					

ตอนที่ 3 ข้อเสนอแนะอื่นๆ

.....

.....

.....

.....

.....

.....

เครื่องมือ ชุดที่ 4

แบบสอบถามความเหมาะสมของการดำเนินการจัดกิจกรรม
ในโครงการเกษตรเศรษฐกิจพอเพียง
โรงเรียนเลิศปัญญา
สำหรับนักเรียน

คำชี้แจง

1. แบบประเมินฉบับนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อสอบถามความคิดเห็นต่อโครงการเกษตรเศรษฐกิจพอเพียงโรงเรียนเลิศปัญญา
2. แบบสอบถามแบ่งออกเป็น 3 ตอน ดังนี้
ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม
ตอนที่ 2 แบบสอบถามความคิดเห็นต่อโครงการโครงการเกษตรเศรษฐกิจพอเพียง
ตอนที่ 3 ข้อเสนอแนะอื่นๆ
3. โปรดตอบคำถามทุกข้อด้วยความตั้งใจและถูกต้องมากที่สุดเพื่อให้ได้ข้อมูลที่สามารถนำไปใช้ประโยชน์ได้อย่างแท้จริง

วิไลกุล บุญช่วยสุข
ผู้วิจัย

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม

คำชี้แจง โปรดทำเครื่องหมาย ✓ ลงในช่องหน้าข้อความที่มีข้อมูลตรงกับตัวท่าน

1. เพศ

1. ชาย 2. หญิง

ตอนที่ 2 แบบสอบถามความคิดเห็นต่อโครงการเกษตรเศรษฐกิจพอเพียง

คำชี้แจงโปรดทำเครื่องหมาย ✓ ลงในช่องที่ตรงกับความคิดเห็นของท่านมากที่สุด โดยใช้เกณฑ์การประมาณค่า 5 ระดับ ดังนี้

5 = มากที่สุด   4 = มาก   3 = ปานกลาง   2 = น้อย   1 = น้อยที่สุด

ข้อ	รายการประเมิน	ระดับความคิดเห็น				
		5	4	3	2	1
ข้อ 1-10 สำหรับการเรียนรู้ปัญหาสุขภาพและสารกำจัดแมลง						
1	ความเหมาะสมของสถานที่ที่ใช้ในการจัดกิจกรรม					
2.	ความเหมาะสมของรูปแบบการจัดกิจกรรมให้ความรู้และการปฏิบัติกิจกรรมการเรียนรู้ปัญหาสุขภาพและสารกำจัดแมลง					
3.	ความเหมาะสมของระยะเวลาในการจัดกิจกรรม					
4.	ความเหมาะสมของลำดับขั้นตอนและความต่อเนื่องของการจัดกิจกรรม					
5	ความเหมาะสมของเนื้อหาที่จัดอบรมให้ความรู้					
6	การถ่ายทอดความรู้ของวิทยากรมีความชัดเจน เข้าใจง่าย					
7	วิทยากรมีการตอบข้อซักถามที่ชัดเจน ตรงประเด็น					
8	วิทยากรมีการเปิดโอกาสให้ผู้เข้าอบรมมีส่วนร่วมในการทำกิจกรรมและแสดงความคิดเห็น					
9	กิจกรรมที่จัดมีการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ซึ่งกันและกันในแต่ละขั้นตอน					
10	มีการประเมินผลกิจกรรมอย่างหลากหลาย เช่น การให้ลงมือปฏิบัติ การซักถาม					

ข้อ	รายการประเมิน	ระดับความคิดเห็น				
		5	4	3	2	1
ข้อ 11-15 สำหรับการเรียนรู้การปลูกผักปลอดสารพิษ						
11	ความเหมาะสมในการเตรียมแปลงปลูกผัก และการคัดเลือกเมล็ดพันธุ์ผักที่จะใช้ในการปลูก					
12	มีการแบ่งหน้าที่อย่างเหมาะสม และสมาชิกทำงานตามหน้าที่ เช่น การจัดหน้าที่ในการดูแลรักษาให้น้ำและปุ๋ย					
13	ความเหมาะสมในการกำจัดศัตรูพืชและวัชพืช ของนักเรียน					
14	ความเหมาะสมของระยะเวลาในการเก็บเกี่ยวผลผลิต					
15	ความเหมาะสมในการนำผลผลิตส่งโครงการอาหารกลางวันของโรงเรียน					
ข้อ 16-20 สำหรับการเรียนรู้การเลี้ยงปลาเพื่อบริโภค						
16	ความเหมาะสมในการเตรียมบ่อเลี้ยงปลา และพันธุ์ปลา					
17	ความเหมาะสมในการแบ่งหน้าที่จัดเวรในการดูแลปรับสภาพน้ำ และการใช้ยารักษาโรคกับปลา					
18	ความเหมาะสมของตารางการจดบันทึกการเจริญเติบโตของปลาอย่างต่อเนื่อง					
19	ความเหมาะสมของระยะเวลาในการจับปลาเพื่อนำมาบริโภค					
20	ความเหมาะสมในการบันทึกผลผลิต ที่นำส่งโครงการอาหารกลางวัน					

ตอนที่ 3 ข้อเสนอแนะอื่นๆ

.....

.....

.....

.....

.....

เครื่องมือ ชุดที่ 5
แบบสอบถามความเหมาะสมของการดำเนินการจัดกิจกรรมการผลิตปุ๋ยชีวภาพ
และสารกำจัดแมลงในโครงการเกษตรเศรษฐกิจพอเพียง
โรงเรียนเลิศปัญญาสำหรับผู้ปกครอง

คำชี้แจง

1. แบบประเมินฉบับนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อสอบถามความคิดเห็นต่อโครงการเกษตรเศรษฐกิจพอเพียงโรงเรียนเลิศปัญญา
2. แบบสอบถามแบ่งออกเป็น 3 ตอน ดังนี้
 ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม
 ตอนที่ 2 แบบสอบถามความคิดเห็นต่อโครงการโครงการเกษตรเศรษฐกิจพอเพียง
 ตอนที่ 3 ข้อเสนอแนะอื่นๆ
3. โปรดตอบคำถามทุกข้อด้วยความตั้งใจและถูกต้องมากที่สุดเพื่อให้ได้ข้อมูลที่สามารถนำไปใช้ประโยชน์ได้อย่างแท้จริง

วิไลกุล บุญช่วยสุข
ผู้วิจัย

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม

คำชี้แจง โปรดทำเครื่องหมาย ✓ ลงในช่องหน้าข้อความที่มีข้อมูลตรงกับตัวท่าน

1. เพศ

1. ชาย 2. หญิง

ตอนที่ 2 แบบสอบถามความคิดเห็นต่อโครงการเกษตรเศรษฐกิจพอเพียง

คำชี้แจงโปรดทำเครื่องหมาย ✓ ลงในช่องที่ตรงกับความคิดเห็นของท่านมากที่สุด โดยใช้เกณฑ์การประมาณค่า 5 ระดับ ดังนี้

5 = มากที่สุด   4 = มาก   3 = ปานกลาง   2 = น้อย   1 = น้อยที่สุด

ข้อ	รายการประเมิน	ระดับความคิดเห็น				
		5	4	3	2	1
ข้อ 1-10 สำหรับการเรียนรู้ปัญหาคุณภาพและสารกำจัดแมลง						
1	ความเหมาะสมของสถานที่ที่ใช้ในการจัดกิจกรรม					
2	ความเหมาะสมของรูปแบบการจัดกิจกรรมให้ความรู้และการปฏิบัติกิจกรรมการเรียนรู้ปัญหาคุณภาพและสารกำจัดแมลง					
3	ความเหมาะสมของระยะเวลาในการจัดกิจกรรม					
4	ความเหมาะสมของลำดับขั้นตอนและความต่อเนื่องของการจัดกิจกรรม					
5	ความเหมาะสมของเนื้อหาที่จัดอบรมให้ความรู้					
6	การถ่ายทอดความรู้ของวิทยากรมีความชัดเจน เข้าใจง่าย					
7	วิทยากรมีการตอบข้อซักถามที่ชัดเจน ตรงประเด็น					
8	วิทยากรมีการเปิดโอกาสให้ผู้เข้าอบรมมีส่วนร่วมในการทำกิจกรรมและแสดงความคิดเห็น					
9	กิจกรรมที่จัดมีการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ซึ่งกันและกันในแต่ละขั้นตอน					
10	มีการประเมินผลกิจกรรมอย่างหลากหลาย เช่น การให้ลงมือปฏิบัติ การซักถาม					

ตอนที่ 3 ข้อเสนอแนะอื่นๆ

.....

.....

.....

.....

.....

เครื่องมือ ชุดที่ 5

แบบทดสอบวัดความรู้ความเข้าใจของนักเรียน ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6

เรื่อง เศรษฐกิจพอเพียง

ตามโครงการเกษตรเศรษฐกิจพอเพียงในโรงเรียน

1. พระมหากษัตริย์พระองค์ใดได้พระราชทานแนวพระราชดำริเศรษฐกิจพอเพียง
  - ก. พระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว
  - ข. พระบาทสมเด็จพระมงกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัว
  - ค. พระบาทสมเด็จพระปกเกล้าเจ้าอยู่หัว
  - ง. พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวภูมิพลอดุลยเดช
2. ข้อใดมีความหมายไม่ตรงกับหลักเศรษฐกิจพอเพียง
  - ก. การพึ่งพากันในชุมชน
  - ข. การผลิตและบริโภคอย่างพออยู่พอกิน
  - ค. ดำเนินชีวิตตามอัตภาพและไม่ยุ่งเกี่ยวกับใคร
  - ง. การจัดสรรทรัพยากรให้เกิดประโยชน์คุ้มค่าสูงสุด
3. ข้อใดเป็นแนวทางปฏิบัติตามหลักเศรษฐกิจพอเพียง
  - ก. การผลิตโดยใช้เทคโนโลยีขั้นสูง
  - ข. การใช้สารเคมีเร่งผลผลิตให้ออกนอกฤดูกาล
  - ค. การควบคุมความต้องการบริโภคสินค้าฟุ่มเฟือย
  - ง. รวมกลุ่มผลิตสินค้าที่ต้องการแม้ไม่มีวัตถุดิบในท้องถิ่น
4. การใช้ทรัพยากรอย่างคุ้มค่าไม่ทำลายสิ่งแวดล้อมเป็นหลักเศรษฐกิจพอเพียงข้อใด

ก. การประหยัด	ข. ความมีเหตุผล
ค. ความพอประมาณ	ง. ถูกทุกข้อ

5. ข้อใดไม่ใช่หลักการปฏิบัติในการฟังตนเอง
- กระทำทุกอย่างโดยลำพัง
  - ไม่เบียดเบียนผู้อื่นให้เดือดร้อน
  - ใช้ทรัพยากรที่มีให้เกิดประโยชน์
  - ขอความช่วยเหลือจากผู้อื่นเมื่อสุดความสามารถ
6. การบริหารจัดการทรัพยากรที่มีอยู่อย่างมีประสิทธิภาพเพื่อเลี้ยงสังคมโดยไม่ต้องพึ่งพาปัจจัยต่าง ๆ ที่ไม่ได้เป็นเจ้าของ จัดเป็นระบบเศรษฐกิจแบบใด
- แบบผสม
  - แบบเสรีนิยม
  - แบบพอเพียง
  - แบบทุนนิยม
7. การเลือกซื้อสินค้าที่มีคุณภาพ ราคาไม่แพง เป็นการปฏิบัติตามหลักเศรษฐกิจพอเพียงข้อใดมากที่สุด
- ความมีเหตุผล
  - มีความพอประมาณ
  - มีภูมิคุ้มกันในตัวที่ดี
  - มีเงื่อนไขคุณธรรม
8. ใครควรดำเนินชีวิตตามหลักเศรษฐกิจพอเพียง
- นักธุรกิจ
  - เกษตรกร
  - ผู้มีฐานะยากจน
  - ประชาชนทุกคน
9. ใครนำหลักเศรษฐกิจพอเพียงมาใช้ในโรงเรียน
- วิรัตน์อาสาช่วยถือของให้ครูทุกวัน
  - สุทธิพงศ์แต่งกายถูกต้องตามระเบียบของโรงเรียน
  - วีระศักดิ์ปิดไฟทุกครั้งก่อนออกจากห้องเมื่อเลิกเรียน
  - นพพลส่งการบ้านตรงตามเวลาที่ครูกำหนดทุกครั้ง
10. ข้อใดเป็นวิธีการจัดบันทึกรายรับ – รายจ่าย ที่เหมาะสมที่สุด
- จดทุกวันสุดสัปดาห์
  - จดเป็นบางรายการ
  - จดทุกรายการอย่างละเอียด
  - จดทุกรายการที่เห็นว่าสำคัญ

11. การทำบัญชีรายรับ – รายจ่าย มีประโยชน์อย่างไร

- ก. เป็นการใช้เวลาว่างให้เกิดประโยชน์
- ข. เป็นการวางแผนค่าใช้จ่ายได้ถูกต้อง
- ค. ทำให้รู้ราคาสินที่ซื้อขายในแต่ละวัน
- ง. ทำให้รู้รายได้ที่ได้รับมากหรือน้อย

12. ข้อใดเป็นการใช้จ่ายอย่างประหยัด

- ก. ใช้จ่ายเท่ากับเงินที่ได้รับ
- ข. ใช้จ่ายมากกว่าเงินที่ได้รับ
- ค. ใช้จ่ายซื้อเฉพาะของราคาถูก
- ง. ใช้จ่ายเฉพาะของที่ต้องการและจำเป็น

13. การใช้จ่ายที่ขาดการวางแผนที่ดีรายรับไม่พอกับรายจ่ายตรงกับข้อใด

- ก. ชักหน้าไม่ถึงหลัง
- ข. เก็บเบียดใต้ทุนร้าน
- ค. ตำนน้ำพริกละลายแม่น้ำ
- ง. มีสต็อกขังประจบให้ครบบาท

14. ข้อใดเป็นภูมิปัญญาด้านการจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม

- ก. การบวชป่า
- ข. การสืบชะตาแม่น้ำ
- ค. การอนุรักษ์ป่าชายเลน
- ง. ถูกทุกข้อ

15. ข้อใดเป็นกระบวนการสร้างสรรค์สืบสานภูมิปัญญาท้องถิ่น

- ก. การเรียนรู้ การทำงาน
- ข. การเรียนรู้ การถ่ายทอดความรู้
- ค. การเรียนรู้ การทำงาน การถ่ายทอดความรู้
- ง. การเรียนรู้ การเลียนแบบ การถ่ายทอดความรู้

-
16. หากครอบครัวนักเรียนมีปัญหาทางเศรษฐกิจควรทำอย่างไร
- ลาออกจากโรงเรียน
  - ย้ายครอบครัวไปหางานทำที่อื่น
  - ขอความช่วยเหลือจากเพื่อนบ้าน
  - บอกพ่อแม่ให้เข้าเป็นสมาชิกสหกรณ์
17. การใช้ปุ๋ยชีวภาพมีผลดีอย่างไร
- ผลผลิตให้ผลเร็ว
  - ประหยัดค่าใช้จ่าย
  - ปลอดภัยต่อชีวิตและสิ่งแวดล้อม
  - ถูกทุกข้อ
18. คนเราจะพึ่งตนเองได้ต้องมีคุณธรรมข้อใด
- ความสามัคคี
  - ความเมตตากรุณา
  - ความขยันหมั่นเพียร
  - ความกตัญญูกตเวทิต
19. การแตกความสามัคคีจะมีผลเสียมากที่สุดอย่างไร
- ทำงานส่วนรวมไม่สำเร็จ
  - ถูกดูหมิ่นเหยียดหยาม
  - เสียเวลาและค่าใช้จ่ายมากขึ้น
  - ทำให้ประเทศชาติไม่เจริญก้าวหน้า
20. รู้เท่าทันเหตุการณ์ เป็นผลดีที่เกิดจากการมีคุณธรรมข้อใด
- ความเพียร
  - ความสามัคคี
  - การพึ่งตนเอง
  - การมีระเบียบวินัย

เฉลย

แบบทดสอบเรื่อง เศรษฐกิจพอเพียง ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6

ข้อ	เฉลย	ข้อ	เฉลย
1.	ง	11.	ข
2.	ค	12.	ง
3.	ค	13.	ก
4.	ง	14.	ง
5.	ก	15.	ค
6.	ค	16.	ง
7.	ก	17.	ง
8.	ง	18.	ค
9.	ค	19.	ง
10.	ค	20.	ค

มหาวิทยาลัยนเรศวร

เครื่องมือ ชุดที่ 7

แบบบันทึกรายงานผลสังเกตทักษะการปฏิบัติงานของนักเรียน
โครงการเกษตรเศรษฐกิจพอเพียงในโรงเรียน

ที่	ชื่อ-สกุล	พฤติกรรม					รวม คะแนน (10)
		การเลือกใช้อุปกรณ์	การทำงานตามขั้นตอน	คุณภาพของงาน	การสร้างสรรค์ผลงาน	การเก็บรักษาอุปกรณ์	

เกณฑ์การให้คะแนน

ปฏิบัติงานได้ดี	2	คะแนน
ปฏิบัติงานพอใช้	1	คะแนน
ปฏิบัติไม่ได้เลย	0	คะแนน

(ลงชื่อ).....

(.....)

ผู้ประเมิน

เกณฑ์การประเมิน

ที่	รายการประเมิน	ระดับปรับปรุง	ระดับพอใช้	ระดับดี
1.	การเลือกใช้อุปกรณ์	ใช้เครื่องมือ/อุปกรณ์ ไม่ถูกต้องและไม่ ชำนาญ	ใช้เครื่องมือ/อุปกรณ์ ถูกต้อง แต่ไม่ คล่องแคล่ว ไม่ชำนาญ	ใช้เครื่องมือ/อุปกรณ์ ถูกต้อง คล่องแคล่ว ชำนาญ
2.	การทำงานตาม ขั้นตอน	ละเลยไม่ปฏิบัติตาม ขั้นตอน หรือปฏิบัติไม่ ถึง 50 % ของสิ่งที่ กำหนด และไม่มี ผลงานปรากฏ	ปฏิบัติงานตามขั้นตอน ครบถ้วนถูกต้อง เกิน 50 % ของสิ่งที่กำหนด และมีผลงานปรากฏ	ปฏิบัติงานตามขั้นตอน ครบถ้วนถูกต้อง ทุก ขั้นตอน ของสิ่งที่ และ เกิดผลงานตามที่ กำหนด มากกว่า 80 %
3.	คุณภาพของงาน/ ผลผลิต	ผลผลิตน้อย ไม่ออก งาม และไม่คุ้มค่ากับ การลงทุน	ผลผลิตที่ได้พอกับการ ลงทุนไม่มีกำไร	ผลผลิตงอกงามดีมาก ได้ผลผลิตมาก คุ้มค่า กับการลงทุนและมี กำไร
4.	การสร้างสรรค์ผลงาน	ไม่ทำ/ไม่มีความคิด เป็นของตนเอง	ทำตามที่แนะนำและ ปฏิบัติแบบเดิมๆ	มีความคิดแปลกใหม่ ใส่ใจกับผลผลิต มี วิธีการที่จะทำให้ได้รับ ผลผลิตดี ผลผลิตมาก
5.	การเก็บรักษาอุปกรณ์	ใช้อุปกรณ์แล้วไม่ทำ ความสะอาดและไม่ เก็บไว้ในที่เก็บ	ใช้อุปกรณ์แล้วทำ ความสะอาดแต่ไม่เก็บ เป็นที่	ใช้อุปกรณ์แล้วทำ ความสะอาด เก็บไว้ใน ที่เก็บอย่างถูกวิธีทุก ครั้ง

เครื่องมือ ชุดที่ 8

แบบทดสอบวัดความรู้ความเข้าใจของผู้ปกครอง
เรื่อง เศรษฐกิจพอเพียงและการผลิตปุ๋ยชีวภาพและสารกำจัดแมลง
ตามโครงการเกษตรเศรษฐกิจพอเพียงในโรงเรียน

คำชี้แจง ให้ท่านกาเครื่องหมาย ✓ หน้าข้อความที่ถูกต้อง และกาเครื่องหมาย ✗ หน้าข้อความที่ผิด

- .....1.การใช้ปุ๋ยชีวภาพช่วยให้ผลผลิตปลอดสารพิษและช่วยรักษาสิ่งแวดล้อม
- .....2.EM (อีเอ็ม) คือ กลุ่มจุลินทรีย์ที่มีประโยชน์ต่อสิ่งแวดล้อม
- .....3.หาก EM (อีเอ็ม) มีสีดำ มีกลิ่นเหม็น แสดงว่าตายแล้ว
- .....4.EM (อีเอ็ม) ทำงานได้ดีในที่ที่มีแสงสว่างเพียงพอ
- .....5.หากไม่มีกากน้ำตาลในการผลิตปุ๋ยชีวภาพสามารถใช้น้ำตาลทรายขาวได้
- .....6.หญ้าแห้ง มูลสัตว์ ขี้เลื่อย จัดเป็นอินทรีย์วัตถุ
- .....7.เศษผักผลไม้ ในครัวเรือนสามารถนำมาทำปุ๋ยชีวภาพได้
- .....8.EM (อีเอ็ม) ใช้กำจัดกลิ่นในห้องน้ำได้
- .....9.เหล่าชาวยเป็นส่วนผสมที่สำคัญในการทำปุ๋ยชีวภาพ
- .....10.การกลับกองปุ๋ยเพื่อช่วยให้ปุ๋ยไม่จับกันเป็นก้อนแข็ง ง่ายต่อการนำไปใช้
- .....11.กากน้ำตาลจะช่วยกำจัดกลิ่นในการทำปุ๋ยชีวภาพ
- .....12.จุลินทรีย์แห้งที่เก็บไว้วิธีเก็บไว้ใช้ได้นานเป็น 10 ปี
- .....13.หากไม่มีกระสอบเก็บปุ๋ยชีวภาพแห้ง ก็สามารถกองไว้ได้ต้นไม้ได้
- .....14.ส่วนผสมหลักของปุ๋ยชีวภาพแห้งคือ มูลสัตว์ แกลบดิน กากน้ำตาลและEM (อีเอ็ม)
- .....15.การใช้ปุ๋ยชีวภาพจะได้ผลดีเมื่อนำไปผสมกับปุ๋ยเคมี ตามสัดส่วนที่พอเหมาะ
- .....16.มะละกอสุก ฟักทองแก่จัด กลัวย่น้ำว่าสุคนำมาทำเป็นฮอร์โมนพืชได้ดี
- .....17.การทำสารไล่ศัตรูพืชต้องใส่เหล่าชาวยเป็นส่วนผสม
- .....18.ความพอเพียง คือความพอมี พอกิน พอใช้
- .....19.การรู้จักพึ่งตนเอง คือหลักในการดำเนินชีวิตตามหลักเศรษฐกิจพอเพียง
- .....20.เศรษฐกิจพอเพียง คือแนวทางการดำเนินชีวิตที่ทุกคนควรนำไปปฏิบัติเพื่อให้มีชีวิตที่สงบสุข โดยรู้จักพึ่งตนเอง และช่วยเหลือซึ่งกันและกัน

เฉลย

แบบทดสอบเรื่อง เศรษฐกิจพอเพียง การผลิตปุ๋ยชีวภาพและสารกำจัดแมลง

ข้อ	เฉลย	ข้อ	เฉลย
1.	✓	11.	✓
2.	✓	12.	✗
3.	✓	13.	✗
4.	✗	14.	✓
5.	✗	15.	✗
6.	✓	16.	✓
7.	✓	17.	✓
8.	✓	18.	✓
9.	✗	19.	✓
10.	✓	20.	✓

เครื่องมือ ชุดที่ 9

แบบสอบถามความพึงพอใจของนักเรียนต่อ

โครงการเกษตรเศรษฐกิจพอเพียงในโรงเรียน

คำชี้แจง แบบสอบถามฉบับนี้เป็นแบบสอบถามแบบมาตราประเมินค่า (Rating Scale) แบ่งเป็น 5 ระดับความพึงพอใจ คือ มากที่สุด มาก ปานกลาง น้อย น้อยที่สุด ซึ่งมีค่าคะแนน 5 4 3 2 และ 1 ตามลำดับ ขอให้ท่านทำเครื่องหมาย ✓ ลงในช่องตามข้อคำถามที่ท่านเห็นว่าจริงมากที่สุด

ข้อที่	รายการ	ระดับความพึงพอใจ				
		มากที่สุด (5)	มาก (4)	ปานกลาง (3)	น้อย (2)	น้อยที่สุด (1)
1.	มีทักษะจากการปฏิบัติงานเกษตรพอเพียง ในโรงเรียน					
2.	โครงการเกษตรเศรษฐกิจพอเพียง น่าสนใจและเรียนได้อย่างสนุกสนาน					
3.	โครงการนี้สามารถนำไปประกอบอาชีพได้					
4.	ปฏิบัติตามกิจกรรมตามโครงการอย่างมีความสุข					
5.	มีส่วนร่วมและมีการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ซึ่งกัน และกันในกิจกรรม					
6.	ได้เรียนรู้โดยการปฏิบัติจริง					
7.	ได้เรียนรู้โดยกระบวนการกลุ่ม					
8.	ได้รับประทานอาหารที่มีคุณค่าอย่างเพียงพอ และถูกหลักโภชนาการ จากผลผลิตของ ตนเอง					
9.	ได้นำความรู้จากสิ่งที่เรียนรู้ไปใช้ใน ชีวิตประจำวัน					
10.	มีภาวะโภชนาการที่ดี มีสุขภาพพลานามัย แข็งแรง					

เครื่องมือ ชุดที่ 10

แบบสอบถามความพึงพอใจ

โครงการเกษตรเศรษฐกิจพอเพียงในโรงเรียน

สำหรับผู้ปกครอง

คำชี้แจง แบบสอบถามฉบับนี้เป็นแบบสอบถามแบบมาตราส่วนค่า (Rating Scale) แบ่งเป็น 5 ระดับความพึงพอใจ คือ มากที่สุด มาก ปานกลาง น้อย น้อยที่สุด ซึ่งมีค่าคะแนน 5 4 3 2 และ 1 ตามลำดับ ขอให้ท่านทำเครื่องหมาย ✓ ลงในช่องตามข้อคำถามที่ท่านเห็นว่าจริงมากที่สุด

ข้อที่	รายการ	ระดับความพึงพอใจ				
		มากที่สุด (5)	มาก (4)	ปานกลาง (3)	น้อย (2)	น้อยที่สุด (1)
1.	การประชาสัมพันธ์โครงการเศรษฐกิจเกษตรเศรษฐกิจพอเพียงในโรงเรียน					
2.	การดำเนินกิจกรรมต่างๆตามโครงการเกษตรเศรษฐกิจพอเพียงในโรงเรียน					
3.	การจัดกิจกรรมการเรียนรู้มีการบูรณาการตามโครงการเกษตรเศรษฐกิจพอเพียงในโรงเรียน					
4.	การจัดกิจกรรมการเรียนรู้โดยให้นักเรียนได้ลงมือปฏิบัติจริง					
5.	การจัดกิจกรรมผลิตปุ๋ยชีวภาพและสารกำจัดแมลง					
6.	การจัดกิจกรรมการปลูกผักปลอดสารพิษ					
7.	การจัดกิจกรรมการเลี้ยงปลาเพื่อบริโภค					
8.	การนำความรู้ของนักเรียนไปใช้ในชีวิตประจำวัน					
9.	ปฏิบัติ ดูแลรักษา และป้องกันกำจัดศัตรูพืชอย่างถูกวิธีและปลอดภัย					
10.	มีการนำความรู้ที่ได้รับจากการเข้าร่วมโครงการไปแก้ไขปัญหา ในพื้นที่ของตนเองได้					

เครื่องมือ ชุดที่ 11

แบบสัมภาษณ์ความพึงพอใจต่อผลผลิตของโครงการ (Product)
 เกษตรเศรษฐกิจพอเพียงในโรงเรียนโรงเรียนเลิศปัญญา
 สำหรับครู

ตอนที่ 1 ข้อมูลเบื้องต้นเกี่ยวกับการสัมภาษณ์

ชื่อผู้ให้สัมภาษณ์ .....

ตำแหน่งผู้ให้สัมภาษณ์ .....

สถานที่สัมภาษณ์ .....

วันที่สัมภาษณ์.....

ตอนที่ 2 รายการสัมภาษณ์

1. ท่านคิดว่าการจัดกิจกรรมผลิตปุ๋ยชีวภาพและสารกำจัดแมลง กิจกรรมการปลูกผัก
 ปลอดสารพิษและกิจกรรมการเลี้ยงปลาเพื่อบริโภค นักเรียนสามารถนำความรู้ไปใช้ใน
 ชีวิตประจำวันได้จริงหรือไม่ อย่างไร

- ข้อเสนอแนะอื่นๆ

เครื่องมือ ชุดที่ 12

แบบสัมภาษณ์ความพึงพอใจต่อผลผลิตของโครงการ (Product)

เกษตรเศรษฐกิจพอเพียงในโรงเรียนโรงเรียนเลิศปัญญา

ผู้อำนวยการโรงเรียน

ตอนที่ 1 ข้อมูลเบื้องต้นเกี่ยวกับการสัมภาษณ์

ชื่อผู้ให้สัมภาษณ์ .....

ตำแหน่งผู้ให้สัมภาษณ์ .....

สถานที่สัมภาษณ์ .....

วันที่สัมภาษณ์.....

ตอนที่ 2 รายการสัมภาษณ์

1. ท่านคิดว่าการจัดกิจกรรมผลิตปุ๋ยชีวภาพและสารกำจัดแมลง กิจกรรมการปลูกผักปลอดสารพิษและกิจกรรมการเลี้ยงปลาเพื่อบริโภค นักเรียนสามารถนำความรู้ไปใช้ในชีวิตรประจำวันได้จริงหรือไม่ อย่างไร

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

- ข้อเสนอแนะอื่นๆ

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

ภาคผนวก ง ผลการวิเคราะห์คุณภาพเครื่องมือ

ตารางตรวจสอบค่าดัชนีความสอดคล้องระหว่างข้อคำถามและนิยามศัพท์เฉพาะหรือวัตถุประสงค์การประเมินที่ใช้ในแบบสอบถามโดยผู้เชี่ยวชาญ 5 ท่าน เรื่องการประเมินโครงการเกษตรเศรษฐกิจพอเพียงในโรงเรียน กรณีศึกษาโรงเรียนเลิศปัญญา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชลบุรีเขต 3

ข้อ	รายการประเมิน	ความเห็นผู้เชี่ยวชาญ					IOC	แปลผล
		1	2	3	4	5		
	การประเมินด้านความเหมาะสมของการดำเนินการจัดกิจกรรม							
	กิจกรรมฐานการเรียนรู้ชีวภาพและสารกำจัดแมลง							
1	ความเหมาะสมของสถานที่ที่ใช้ในการจัดกิจกรรม	+1	-1	+1	+1	+1	0.6	ใช้ได้
2	ความเหมาะสมของรูปแบบการจัดกิจกรรมให้ความรู้ และการปฏิบัติกิจกรรมการเรียนรู้หมักชีวภาพและสารกำจัดแมลง	0	+1	0	+1	+1	0.6	ใช้ได้
3	ความเหมาะสมของระยะเวลาในการจัดกิจกรรม	+1	+1	+1	+1	+1	1	ใช้ได้
4	ความเหมาะสมของลำดับขั้นตอนและต่อเนื่องของการจัดกิจกรรม	+1	+1	+1	+1	+1	1	ใช้ได้
5	ความเหมาะสมของเนื้อหาที่จัดอบรมให้ความรู้	0	+1	0	+1	+1	0.6	ใช้ได้
6	การถ่ายทอดความรู้ของวิทยากรมีความชัดเจนเข้าใจง่าย	+1	+1	+1	+1	+1	1	ใช้ได้
7	วิทยากรมีการตอบข้อซักถามที่ชัดเจนตรงประเด็น	0	+1	0	+1	+1	0.6	ใช้ได้
8	วิทยากรมีการเปิดโอกาสให้ผู้เข้าอบรมมีส่วนร่วมในการทำกิจกรรมและแสดงความคิดเห็น	-1	+1	+1	+1	+1	0.6	ใช้ได้
9	กิจกรรมที่จัดมีการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ซึ่งกันและกันในแต่ละขั้นตอน	0	+1	0	+1	+1	0.6	ใช้ได้
10	มีการประเมินผลกิจกรรมอย่างหลากหลาย เช่น การให้ลงมือปฏิบัติ การซักถาม	0	0	+1	+1	+1	0.6	ใช้ได้

ข้อ	รายการประเมิน	ความเห็นผู้เชี่ยวชาญ					IOC	แปลผล
		1	2	3	4	5		
กิจกรรมฐานการเรียนรู้การปลูกผักปลอดสารพิษ								
11	มีการประชาสัมพันธ์กิจกรรมก่อนเริ่มจัดกิจกรรม	+1	+1	+1	+1	+1	1	ใช้ได้
12	มีการเตรียมความพร้อมก่อนการจัดกิจกรรม	+1	+1	+1	+1	+1	1	ใช้ได้
การประเมินด้านความเหมาะสมของการดำเนินการจัดกิจกรรม								
กิจกรรมฐานการเรียนรู้การปลูกผักปลอดสารพิษ								
13	ความเหมาะสมในการกำจัดศัตรูพืชและวัชพืชของนักเรียน	-1	+1	+1	+1	+1	0.8	ใช้ได้
14	ความเหมาะสมของระยะเวลาในการเก็บเกี่ยวผลผลิต	-1	+1	+1	+1	+1	0.8	ใช้ได้
15	ความเหมาะสมในการนำผลผลิตส่งโครงการอาหารกลางวันของโรงเรียน	-1	+1	+1	+1	+1	0.6	ใช้ได้
กิจกรรมฐานการเรียนรู้การเลี้ยงปลาเพื่อบริโภค								
16	ความเหมาะสมในการเตรียมบ่อเลี้ยงปลา และพันธุ์ปลา	+1	+1	+1	+1	+1	1	ใช้ได้
17	ความเหมาะสมในการแบ่งหน้าที่จัดเวรในการดูแลปรับสภาพน้ำ และการใช้ยารักษาโรคกับปลา	+1	+1	+1	+1	+1	1	ใช้ได้
18	ความเหมาะสมของตารางการจดบันทึกการเจริญเติบโตของปลาอย่างต่อเนื่อง	-1	+1	+1	+1	+1	0.8	ใช้ได้
19	ความเหมาะสมของระยะเวลาในการจับปลาเพื่อนำมาบริโภค	-1	+1	+1	+1	+1	0.8	ใช้ได้
20	ความเหมาะสมในการบันทึกผลผลิต ที่นำส่งโครงการอาหารกลางวัน	-1	+1	+1	+1	+1	0.6	ใช้ได้

ตารางตรวจสอบค่าดัชนีความสอดคล้องระหว่างข้อคำถามและนิยามศัพท์เฉพาะหรือวัตถุประสงค์การประเมินที่ใช้ในแบบสอบถามโดยผู้เชี่ยวชาญ 5 ท่าน เรื่องการประเมินโครงการเกษตรเศรษฐกิจพอเพียงในโรงเรียน กรณีศึกษาโรงเรียนเลิศปัญญา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชลบุรี เขต 3

ข้อ	รายการประเมิน	ความเห็นผู้เชี่ยวชาญ						แปลผล
		1	2	3	4	5	IOC	
	การประเมินด้านความเหมาะสมของการดำเนินการจัดกิจกรรม กิจกรรมฐานการเรียนรู้ปฎิชีวนภาพและสารกำจัดแมลง							
1	ความเหมาะสมของสถานที่ที่ใช้ในการจัดกิจกรรม	+1	-1	+1	+1	+1	0.6	ใช้ได้
2	ความเหมาะสมของรูปแบบการจัดกิจกรรมให้ความรู้และการปฏิบัติกิจกรรมการเรียนรู้ปฎิชีวนภาพและสารกำจัดแมลง	0	+1	0	+1	+1	0.6	ใช้ได้
3	ความเหมาะสมของระยะเวลาในการจัดกิจกรรม	+1	+1	+1	+1	+1	1	ใช้ได้
4	ความเหมาะสมของลำดับขั้นตอนและความต่อเนื่องของการจัดกิจกรรม	+1	+1	+1	+1	+1	1	ใช้ได้
5	ความเหมาะสมของเนื้อหาที่จัดอบรมให้ความรู้	0	+1	0	+1	+1	0.6	ใช้ได้
6	การถ่ายทอดความรู้ของวิทยากรมีความชัดเจนเข้าใจง่าย	+1	+1	+1	+1	+1	1	ใช้ได้
7	วิทยากรมีการตอบข้อซักถามที่ชัดเจนตรงประเด็น	0	+1	0	+1	+1	0.6	ใช้ได้
8	วิทยากรมีการเปิดโอกาสให้ผู้เข้าอบรมมีส่วนร่วมในการทำกิจกรรมและแสดงความคิดเห็น	-1	+1	+1	+1	+1	0.6	ใช้ได้
9	กิจกรรมที่จัดมีการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ซึ่งกันและกันในแต่ละขั้นตอน	0	+1	0	+1	+1	0.6	ใช้ได้
10	มีการประเมินผลกิจกรรมอย่างหลากหลาย เช่น การให้ลงมือปฏิบัติ การซักถาม	0	0	+1	+1	+1	0.6	ใช้ได้

ตารางตรวจสอบค่าดัชนีความสอดคล้องระหว่างข้อคำถามและนิยามศัพท์เฉพาะหรือวัตถุประสงค์การประเมินที่ใช้ในแบบสอบถามโดยผู้เชี่ยวชาญ 5 ท่าน เรื่องการประเมินโครงการเกษตรเศรษฐกิจพอเพียงในโรงเรียน กรณีศึกษาโรงเรียนเลิศปัญญา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาลพบุรี เขต 3

ข้อ	รายการประเมิน	ความเห็นผู้เชี่ยวชาญ						IOC	แปลผล
		1	2	3	4	5			
การประเมินด้านความเหมาะสมของการดำเนิน									
การจัดกิจกรรม									
กิจกรรมฐานการเรียนรู้ชีวภาพและ									
สารกำจัดแมลง									
1	ความเหมาะสมของสถานที่ใช้ในการจัดกิจกรรม	+1	-1	+1	+1	+1	0.6	ใช้ได้	
2	ความเหมาะสมของรูปแบบการจัดกิจกรรมให้ความรู้และการปฏิบัติกิจกรรมการเรียนรู้หมักชีวภาพและสารกำจัดแมลง	0	+1	0	+1	+1	0.6	ใช้ได้	
3	ความเหมาะสมของระยะเวลาในการจัดกิจกรรม	+1	+1	+1	+1	+1	1	ใช้ได้	
4	ความเหมาะสมของลำดับขั้นตอนและความต่อเนื่องของการจัดกิจกรรม	+1	+1	+1	+1	+1	1	ใช้ได้	
5	ความเหมาะสมของเนื้อหาที่จัดอบรมให้ความรู้	0	+1	0	+1	+1	0.6	ใช้ได้	
6	การถ่ายทอดความรู้ของวิทยากรมีความชัดเจนเข้าใจง่าย	+1	+1	+1	+1	+1	1	ใช้ได้	
7	วิทยากรมีการตอบข้อซักถามที่ชัดเจน ตรงประเด็น	0	+1	0	+1	+1	0.6	ใช้ได้	
8	วิทยากรมีการเปิดโอกาสให้ผู้เข้าอบรมมีส่วนร่วมในการทำกิจกรรมและแสดงความคิดเห็น	-1	+1	+1	+1	+1	0.6	ใช้ได้	
9	กิจกรรมที่จัดมีการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ซึ่งกันและกันในแต่ละขั้นตอน	0	+1	0	+1	+1	0.6	ใช้ได้	
10	มีการประเมินผลกิจกรรมอย่างหลากหลาย เช่น การให้ลงมือปฏิบัติ การซักถาม	0	0	+1	+1	+1	0.6	ใช้ได้	
กิจกรรมฐานการเรียนรู้การปลูกผักปลอด									
สารพิษ									
11	มีการประชาสัมพันธ์กิจกรรมก่อนเริ่มจัดกิจกรรม	+1	+1	+1	+1	+1	1	ใช้ได้	
12	มีการเตรียมความพร้อมก่อนการจัดกิจกรรม	+1	+1	+1	+1	+1	1	ใช้ได้	

ข้อ	รายการประเมิน	ความเห็นผู้เชี่ยวชาญ						IOC	แปลผล
		1	2	3	4	5			
	การประเมินด้านความเหมาะสมของการดำเนิน การจัดกิจกรรม กิจกรรมฐานการเรียนรู้การปลูกผักปลอด สารพิษ								
13	ความเหมาะสมในการกำจัดศัตรูพืชและวัชพืช ของ นักเรียน	-1	+1	+1	+1	+1	0.8	ใช้ได้	
14	ความเหมาะสมของระยะเวลาในการเก็บเกี่ยว ผลผลิต	-1	+1	+1	+1	+1	0.8	ใช้ได้	
15	ความเหมาะสมในการนำผลผลิตส่งโครงการอาหาร กลางวันของโรงเรียน	-1	+1	+1	+1	+1	0.6	ใช้ได้	
	กิจกรรมฐานการเรียนรู้การเลี้ยงปลาเพื่อบริโภค								
16	ความเหมาะสมในการเตรียมบ่อเลี้ยงปลา และพันธุ์ปลา	+1	+1	+1	+1	+1	1	ใช้ได้	
17	ความเหมาะสมในการแบ่งหน้าที่จัดเวรในการดูแล ปรับสภาพน้ำ และการใช้ยารักษาโรคกับปลา	+1	+1	+1	+1	+1	1	ใช้ได้	
18	ความเหมาะสมของตารางการจับปลาที่การ เจริญเติบโตของปลาอย่างต่อเนื่อง	-1	+1	+1	+1	+1	0.8	ใช้ได้	
19	ความเหมาะสมของระยะเวลาในการจับปลาเพื่อ นำมาบริโภค	-1	+1	+1	+1	+1	0.8	ใช้ได้	
20	ความเหมาะสมในการบันทึกผลผลิต ที่นำส่ง โครงการอาหารกลางวัน	-1	+1	+1	+1	+1	0.6	ใช้ได้	

ตารางตรวจสอบค่าดัชนีความสอดคล้องระหว่างข้อคำถามและนิยามศัพท์เฉพาะหรือวัตถุประสงค์การประเมินที่ใช้ในแบบสอบถามโดยผู้เชี่ยวชาญ 5 ท่าน เรื่องการประเมินโครงการเกษตรเศรษฐกิจพอเพียงในโรงเรียน กรณีศึกษาโรงเรียนเลิศปัญญา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชลบุรี เขต 3

ข้อ	รายการประเมิน	ความเห็นผู้เชี่ยวชาญ						แปลผล
		1	2	3	4	5	IO C	
การประเมินด้านผลผลิต								
ความพึงพอใจในผลผลิตของโครงการ								
1	มีทักษะจากการปฏิบัติงานเกษตรพอเพียงในโรงเรียน	+1	-1	+1	+1	+1	0.6	ใช้ได้
2	โครงการเกษตรเศรษฐกิจพอเพียงน่าสนใจและเรียนได้อย่างสนุกสนาน	0	+1	0	+1	+1	0.6	ใช้ได้
3	โครงการนี้สามารถนำไปประกอบอาชีพได้	+1	+1	+1	+1	+1	1	ใช้ได้
4	ปฏิบัติตามกิจกรรมตามโครงการอย่างมีความสุข	+1	+1	+1	+1	+1	1	ใช้ได้
5	มีส่วนร่วมและมีการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ซึ่งกันและกันในกิจกรรม	0	+1	0	+1	+1	0.6	ใช้ได้
6	ได้เรียนรู้โดยการปฏิบัติจริง	+1	+1	+1	+1	+1	1	ใช้ได้
7	ได้เรียนรู้โดยกระบวนการกลุ่ม	0	+1	0	+1	+1	0.6	ใช้ได้
8	ได้รับประทานอาหารที่มีคุณค่าอย่างเพียงพอและถูกหลักโภชนาการ จากผลผลิตของตนเอง	-1	+1	+1	+1	+1	0.6	ใช้ได้
9	ได้นำความรู้จากสิ่งที่เรียนรู้ไปใช้ในชีวิตประจำวัน	0	+1	0	+1	+1	0.6	ใช้ได้
10	มีภาวะโภชนาการที่ดี มีสุขภาพพลานามัยแข็งแรง	0	0	+1	+1	+1	0.6	ใช้ได้

ตารางตรวจสอบค่าดัชนีความสอดคล้องระหว่างข้อคำถามและนิยามศัพท์เฉพาะหรือวัตถุประสงค์การประเมินที่ใช้ในแบบสอบถามโดยผู้เชี่ยวชาญ 5 ท่าน เรื่องการประเมินโครงการเกษตรเศรษฐกิจพอเพียงในโรงเรียน กรณีศึกษาโรงเรียนเลิศปัญญา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชลบุรี เขต 3

ข้อ	รายการประเมิน	ความเห็นผู้เชี่ยวชาญ						IOC	แปลผล
		1	2	3	4	5			
การประเมินด้านผลผลิต									
ความพึงพอใจในผลผลิตของโครงการ									
1	การประชาสัมพันธ์โครงการเศรษฐกิจเกษตรเศรษฐกิจพอเพียงในโรงเรียน	+1	-1	+1	+1	+1	0.6	ใช้ได้	
2	การดำเนินกิจกรรมต่างๆตามโครงการเกษตรเศรษฐกิจพอเพียงในโรงเรียน	0	+1	0	+1	+1	0.6	ใช้ได้	
3	การจัดกิจกรรมการเรียนรู้มีการบูรณาการตามโครงการเกษตรเศรษฐกิจพอเพียงในโรงเรียน	+1	+1	+1	+1	+1	1	ใช้ได้	
4	การจัดกิจกรรมการเรียนรู้โดยให้นักเรียนได้ลงมือปฏิบัติจริง	+1	+1	+1	+1	+1	1	ใช้ได้	
5	การจัดกิจกรรมผลิตปุ๋ยชีวภาพและสารกำจัดแมลง	0	+1	0	+1	+1	0.6	ใช้ได้	
6	การจัดกิจกรรมการปลูกผักปลอดสารพิษ	+1	+1	+1	+1	+1	1	ใช้ได้	
7	การจัดกิจกรรมการเลี้ยงปลาเพื่อบริโภค	0	+1	0	+1	+1	0.6	ใช้ได้	
8	การนำความรู้ของนักเรียนไปใช้ในชีวิตประจำวัน	-1	+1	+1	+1	+1	0.6	ใช้ได้	
9	ปฏิบัติ ดูแลรักษา และป้องกันกำจัดศัตรูพืชอย่างถูกวิธีและปลอดภัย	0	+1	0	+1	+1	0.6	ใช้ได้	
10	มีการนำความรู้ที่ได้รับจากการเข้าร่วมโครงการไปแก้ไขปัญห ในพื้นที่ของตนเองได้	0	0	+1	+1	+1	0.6	ใช้ได้	

ประวัติผู้วิจัย

มหาวิทยาลัยพระเชตุвр

ประวัติผู้วิจัย

ชื่อ - ชื่อสกุล	วิไลกุล บุญช่วยสุข
วัน เดือน ปี เกิด	25 กุมภาพันธ์ 2527
ที่อยู่ปัจจุบัน	31/1 หมู่ 2 ตำบลชัยนาม อำเภอวังทอง จังหวัดพิษณุโลก
ที่ทำงานปัจจุบัน	โรงเรียนเลิศปัญญา หมู่ที่ 8 ตำบลสตึก อำเภอสตึก จังหวัดชลบุรี
ตำแหน่งหน้าที่ปัจจุบัน	ครูผู้สอน
ประวัติการศึกษา	พ.ศ. 2551 วท.บ.(ชีววิทยา) มหาวิทยาลัยราชภัฏพิบูลสงคราม

